

చైతన్య మాసపత్రిక

chaitanyamaanavi

సంపుటి : 14

సంచిక : 9

హైదరాబాద్ ,

సెప్టెంబర్ , 2019

40 పేజీలు

10 రూ॥లు

కలహాలింక కన్నీర్

ప్రజాస్వామ్యానికి ఉరి...

హక్కులు కోల్పోతున్న కశ్మీరీ యువతులు...

స్వాతంత్ర్యదినోత్సవం - ప్రతిజ్ఞా కార్యక్రమాలు

పశ్చిమగోదావరి

రాజమండ్రి

రేపల్లె - గుంటూరు జిల్లా

కర్నూలు

తిరుపతిలో ప్రతిజ్ఞ

విజయనగరంలో ప్రతిజ్ఞ

రాఖీ పండుగ సందర్భంగా విజయవాడలో

విశాఖపట్నం బీచ్ లో ర్యాలి

“ఆగస్టు 5” భారతదేశంలో మరో చీకటి రోజు. గత ఏడు దశాబ్దాలు గా పరిమితులున్నా మన దేశంలో ప్రజాస్వామ్యాన్ని బ్రతికించుకున్నాం. మత ప్రాతిపదికన జరిగిన విభజన లో మెజారిటీ ముస్లింలున్న కశ్మీర్ ప్రాంతంగా పాకిస్తాన్ లో కలవాలి. బొద్ధం, సూఫీ సంస్కృతుల సమ్మిళితంతో కశ్మీర్ సంస్కృతి రూపుదిద్దుకుంది. రాజాహారిసింగ్ సంస్థానంలో హక్కుల కోసం ప్రారంభమైన ప్రజాఉద్యమం లౌకిక భారతదేశంలో విలీన మయ్యేందుకు మొగ్గుచూపింది.

రాజాహారిసింగ్, ఆనాటి జనసంఘ పరివారం కారణంగా, పాకిస్తాన్ దాడి కారణంగా భారత ప్రభుత్వంతో ఒప్పందం జరిగింది. ఫలితంగానే ప్రత్యేక ప్రతిపత్తి ఏర్పడింది. ఈ ప్రత్యేక ప్రతిపత్తి కశ్మీర్ కు మాత్రమే కాదని ఇ తర ప్రాంతాలకు కూడా ఉన్నాయి. రెండు పౌరస్వతాలు, భిన్న క్రిమినల్ చట్టాలు అమెరికాలో కూడా ఉన్నాయి ఎందుకు?

ఒకే దేశం ఒకే చట్టం అనే వారు భారతదేశం విభిన్న జాతుల సంస్కృతుల సమాహారం అన్న వాస్తవాలను అణచివేయబూనుకున్నారు. మన రాజ్యాంగం మౌలిక రూపాన్ని మార్చి, ప్రజాస్వామిక సంస్కృతి కి మంగళం పాడి మధ్య యుగాల మూఢత్వంలోకి, నిరంకుశ పాలనలోకి నెట్టే ప్రయత్న చేస్తున్నారు నేటి జజెపి పాలకులు. 370 రద్దు చేసి కశ్మీర్ ప్రజల గొంతు కోయడమే కాదు.. ప్రజాస్వామ్య వృక్షాన్ని గొడ్డలితో నరుకుతున్నారు.

అఖండ భారతం లక్ష్యంగా ప్రకటించిన “ఆర్.ఎస్.ఎస్.” సరహంతకుడు హిట్లర్ వారసురాలు. జాతీ ఉన్నాడాన్ని పెంచి ప్రజలను నిరంతర యుద్ధాలలో ముంచే తంత్రం ఊపిరి పోసుకుంటున్నది. కశ్మీర్ భారతదేశంలో ఎక్కడా లేని విధంగా అందరికీ భూమిని పంచింది. అందువలనే భూమి లేని పేదలు లేరు. చదువులోనూ, మానవాభివృద్ధి లోనూ ముందు ఉన్నారు. ఈనాడు మోడీ దుశ్శర్యల ద్వారా అందమైన కశ్మీర్ లోయ, భూములను అదానీ, అంబానీలు చెరబట్టపోతున్నారు. కాశ్మీర్ యువతులను అనుభవించే వస్తువులుగా తెచ్చుకుందామంటూ జజెపి నాయకులు పేలుతున్నారు.

గత 20 సంవత్సరాలలో ఎన్నడూ లేనంతటి ఆర్థిక సంక్షోభాన్ని ఎదుర్కుంటున్నామని స్వయంగా నీతి ఆయోగ్ వైస్ చైర్మన్ రాజీవ్ కూమార్ పేర్కొన్నారు. దేశంలో 36 కోట్ల మంది ప్రజలు మూడు పూటల తినలేని స్థితిలో ఉన్నారని రంగరాజన్ కమిటీ నివేదిక పేర్కొంది. కార్పొరేట్లకు నజరానలు సమర్పించడంలో ఆర్థిక మంత్రి సీతారామన్ పునీతమవుతున్నారు. సగం జనాభాకు ఉపాధి కల్పించే వ్యవసాయానికి రాయితీలున్నాయా? ఉపాధి హామీ బడ్జెట్ ను కుదించి కూలీ కూడాచెల్లించలేని జైదార్యం జజెపి ది. కార్మిక వర్గాన్ని పీల్చిపిప్పి చేస్తున్న పెట్టుబడి దారీ వ్యవస్థ కాఫీడే యజమాని ని బలి తీసుకుంది! అయినా ఆ కార్పొరేట్లకు లాభాల నందించేందుకు ఆర్.జి.ఐ. లాభాలను దోచిపెడుతుంది. బ్యాంకుల విలీనం, ప్రభుత్వరంగాన్ని అమ్మడం, ప్రకృతి వనరులను దోచుకోవడం లాంటి సవాలక్ష చర్యలతో ప్రజలను జికారులను చేస్తుంది. సమాచార హక్కు చట్టాన్ని నిర్వర్తం చేసింది. కార్మిక హక్కులను రద్దు చేసింది. ఉపాచట్టాన్ని తెచ్చి గొంతెత్తే గళాలను జైలు పాలు చేస్తున్నది. రిజర్వేషన్లు పై రచ్చ ప్రారంభించారు. ఆర్.ఎస్.ఎస్. కులాభివృద్ధి, మతాభివృద్ధి రెచ్చగొట్టి విద్యేషాలను పెంచి పోషిస్తున్నది. వీటి మీద ఆందోళన చెందిన కళాకారులు, మేధావులు మోడీకి లేఖరాస్తే వారి మీద జాతి వ్యతిరేకులంటూ కేసులు బనాయించారు.

వంత్ రవిదాస్ ఆలయం కూల్చివేత, గుజరాత్ లో రాకూర్లు మహిళల పై జారీ చేసిన ఘటా, రాజస్థాన్ లో కులదురంహకార హత్యల పై చేసిన చట్టాన్ని వ్యతిరేకించటం, ఉత్తరప్రదేశ్ లో కులాంతర వివాహం చేసుకున్న కుమార్తె పై జజెపి ఎమ్మెల్యే దాడి, ఉన్నావ్ బాధితుల పై హత్యలు అగ్రవర్ణ ఆధిపత్యానికి, పితృస్వామ్య భావజాలానికి ప్రతీకలు.

ఉపాధి లేక నిర్వీర్యమవుతున్న యువత, ఆర్థిక ఇబ్బందులు పెరుగుతున్న ప్రజలను విభజించి, కవ్వించి ఉన్నాదం వైపు నెట్టే ప్రక్రియ కాశ్మీర్ లో 370 రద్దు !!, అస్సాం పౌర చట్టం వగైరాలు కాదా!!

మంచి చెడ్డల విచక్షణ అవసరం. సమానత్వం, మానవత్వం కోసం తపించిన ఈశ్వర చంద్ర విద్యాసాగర్ సూరవ వర్ధంతి సెప్టెంబర్ 27. వారి లాంటి మహోన్నతుల స్ఫూర్తితో భావస్వేచ్ఛను హరించే సకల యత్నాలను ప్రశ్నించాలి? నిలువరించాలి. సమాజాన్ని మానవీయంగా మార్చేందుకు అవసరమైన ప్రజాస్వామిక హక్కులను కాపాడుకునేందుకు కలిసి అడుగులు వేద్దాం.

మన శక్తి కన్నా మన సహనం
బాలా సార్లు మంచి
ఫలితాలనిస్తుంది.

అధ్యయిజీ బోర్డు
వేములపల్లి సత్యవతి
డాక్టర్ బి. విజయభారతి
డాక్టర్ శిలాలోలిత
యం. ప్రగతి

ఐద్యా ఆంధ్రప్రదేశ్ మహిళాసంఘం
చిరునామా :

ఐద్యా రాష్ట్ర కార్యాలయం,
1-1-9/10, జవహర్ నగర్,
హైదరాబాద్ -500 020

ఫోన్, 9490098620

chaitanyamanavi@gmail.com

fb : aidwaap

Blog : aidwaap@blogspot.com

సంపాదకులు

డి.రమాదేవి

సంపాదక వర్గం

కె.స్వరూపరాణి

బి. ప్రభావతి

బి.హరిత

మేనేజర్: కె. శారద

ప్రజాశక్తి ప్రింటర్స్ & పబ్లిషర్స్

ప్రైవేట్ లిమిటెడ్

పోస్టల్ చందా

సంవత్సరానికి రూ: 200/-

విడి ప్రతి వెల రూ: 10/-

మోటారు ఉదయం ట్రస్ట్ ఆఫీస్

మారుతీనగర్, ప్రకాశరావు వీధి,

చుట్టు గుంట సెంటర్, విజయవాడ - 4

చైతన్య మాసవి

ఈ సంచికలో

స్వందన	సమానత్వానికి దారి ఎటు ? : కె.ఉషారాణి	5
సంస్కరణ	కన్యాశుల్కం-సమకాలీనం : పినాకపాణి.....	7
సమాలోచన	ఆర్థికల్ 35ఎ అంటే ఏమిటి ? : అరుణ్ శాండిల్యా	8
ధారావాహిక	వీరేశలింగం జీవితచరిత్ర : వేములపల్లి సత్యవతి	9
వ్యాసం	రాజ్యాంగాన్ని పరిరక్షించుకుందాం! అత్యాచారాలను అరికడదాం: ఐద్యా..	10
కథ	అనామిక : ఎస్.రజని	12
నీలియల్	మహిళలు - సోషలిజం : ఆగస్ట్ బెబెల్.....	15
కథ	రాణి బాధపడుతున్నావా ? : నల్లపాటి సురేంద్ర	17
నివేదిక	ఆమెకు విశ్రాంతి అవసరం లేదా ? : మానవి టీం	20
ఆరోగ్యం	ఆరోగ్యం కాపాడుకోండి : వి.శ్రీరేఖ	22
అమ్మమ్మ లేఖలు	మానవత్వమే భక్తి : కె. విజయభక్ష్	24
వ్యాసం	పంజరంలో కశ్మీర్: బి. హరితాదేవి	26
పుస్తక సమీక్ష	నా గొంతే తుపాకి తూటా : కూనిరెడ్డి అరుణ	30
సినిమా సమీక్ష	మంచి సినిమా కోసం మంచి ప్రయత్నం-బాలాజీ	32
కేస్ స్టడీ	జీవనపోరాటం : కె.శారద	34
ఉద్యమ వార్తలు	ఉద్యమాలబాటలో	36

పత్రికలో విభిన్న అంశాలపై వస్తున్న వ్యాసాలు రచయితల అభిప్రాయాలు మాత్రమే. అందులో పేర్కొన్న అన్ని అంశాలతో మానవి సంపాదక వర్గం ఏకీభవిస్తుందని భావించవలదు.

- ఎడిటర్

PRINTED AND PUBLISHED BY D. RAMA DEVI, AIDWA ANDHRA PRADESH MAHILA SANGHAM, PRINTED AT PRAJASAKTI DAILY PRINTING PRESS, M.H. BHAVAN, PLOT NO. 21/1, AZAMABAD INDUSTRIAL AREA, HYDERABAD-500020, TELANGANA STATE. PUBLISHED AT AIDWA ANDHRA PRADESH MAHILA SANGHAM AIDWA STATE OFFICE 1-1-9/10, JAWAHAR NAGAR, HYDERABAD-500020, TELANGANA STATE. EDITOR: D. RAMA DEVI. R.NO. TELTEL/2006-20000

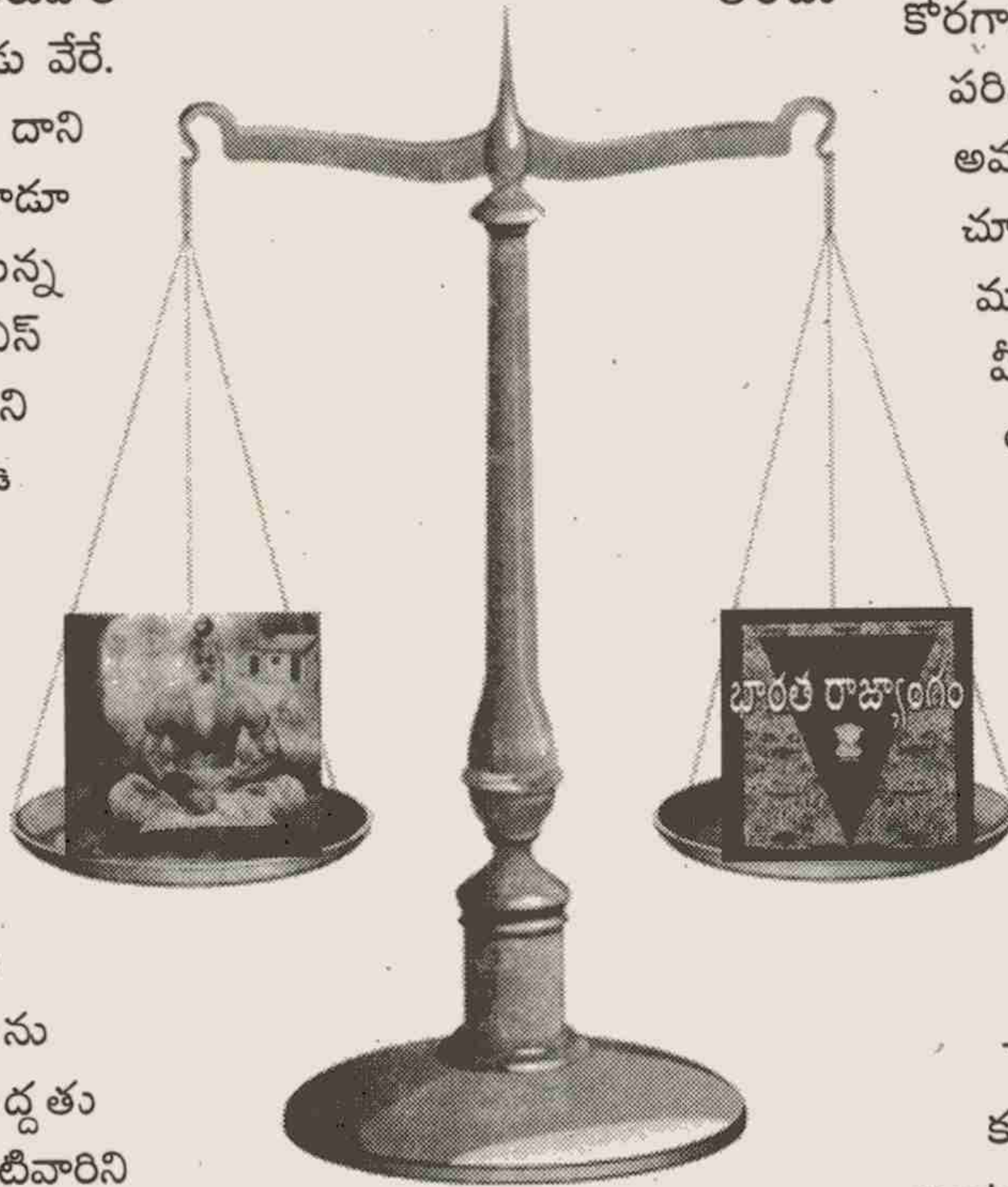

సమానత్వానికి దారి ఎటు ?

ఈ రోజు మనం ఒక మూలమలుపుకి చేరుకున్నాం. సమాజం లో ఏ రకమైన సమానత్వాన్ని నమ్మని పితృస్వామ్య భావజాలంతో నిండిన పార్టీ అధికారంలో ఉంది. మెజారిటీ పార్లమెంటు సభ్యులు కలిగిన పార్టీ అధికారంలో వుంది. స్వాతంత్ర్యం రాకముందు, వచ్చిన తరువాత కూడా దాని జెండా ఎజెండా రెండు వేరే. తన అజెండాని ఆర్ ఎస్ ఎస్ గాని దాని రాజకీయ విభాగము బీజేపీ గాని ఏనాడూ దాచలేదు. వివిధ దొంతరలున్న అసమాన సమాజం ఆర్ ఎస్ ఎస్ సిద్ధాంతం. మనువాద స్థాపన దాని లక్ష్యం. అగ్రకుల ఆధిపత్యం, ఉదారవాదం దాని వంధా. సామ్రాజ్యవాద అనుకూలం దాని విధానం. పార్లమెంటులో మెజారిటీ సంపాదించిన బీజేపీ-2 తన విధానాలను త్వర త్వరగా అమలు పరిచేందుకు సామ దానబేధ దండోపాయాలను ప్రయోగిస్తున్నది. అవాస్తవాలను ప్రచారం చేస్తూ, ప్రజల మద్దతు చూరగొంటున్నది. ప్రతి వారికీ ఎదుటివారిని 'ఆవలివారుగా' చూపి వారిపై శత్రుత్వం పెంచుతున్నది. తన సిద్ధాంతం నిరాటకంగా అమలు చేసుకుంటూ పోతున్నది. అయితే దీని వలన సమాజంలో సగ భాగమైన మహిళలపై ఎటువంటి ప్రభావం వడుతుంది? ప్రయోజనం కలుగుతుంది, మహిళలు కోరుకునే సమానత్వం ఇటువంటి పాలనలో సాధ్యమేనా...?

ఉదారవాదం : సోషలిజం లో సాధ్యమైనంతగా సమానత్వానికి అవకాశాలు లేకపోయినా ప్రజాస్వామ్యం లో మహిళలు ఒక మేరకైనా సమానత్వాన్ని పొందగలుగుతారు. కానీ ఉదారవాదం (స్వేచ్ఛ పేరుతో పెట్టుబడికి, వ్యక్తిగత లాభాలకు మద్దతు యివ్వడం) మొదటికే చేటు

చేసి. ఉదారవాదానికి ప్రజాస్వామ్యానికి పొసగనే పొసగదు. ప్రజాస్వామ్యంలో పౌరులకు హామీలుగా ఇవ్వలసిన విద్య, వైద్యం ఉపాధి, మౌలిక వసతుల కల్పనల నుండి ప్రభుత్వం తప్పుకుంటుంది. ఈ నాటి ఉదారవాద ప్రభుత్వాలు జాతీయవాదం అంటూ

శాంతియుత

సహజీవనం చేస్తున్న వివిధ జాతుల మధ్య చిచ్చు పెడుతున్నాయి. ప్రభుత్వరంగం చేయలేనిది ప్రైవేటు రంగం చేస్తుందని ప్రభుత్వరంగాన్ని ఉదారంగా ప్రైవేటు వారికి అప్ప చెప్పి ప్రజలను ప్రైవేటు వారి దయా దాక్షిణ్యాలపై వదిలేస్తున్నాయి. అంటే ఎన్నికయిన ప్రభుత్వాలకు ప్రజల ఎడల ఏ బాధ్యతలేదు రక్షణతో సహా, మరి ప్రభుత్వాలు ఏంచేస్తాయి? పెట్టుబడిదారుల ప్రయోజనాలకు కొమ్ము కాస్తున్నాయి. వారికి ఏ ఆటంకాలు కలగకుండా కావలా కాస్తున్నాయి. దేశంలోని ప్రకృతిని, మానవ వనరులను దోచిపెడుతున్నాయి. కారుచౌకగా చాకిరి చేయిస్తుంది. దీనికి ఆర్థికల్ 370 రద్దు తాజా నిదర్శనం. వారికి అనువైన

విధంగా మానవ వనరులను అందుబాటులోకి తెచ్చేందుకు చట్ట సభలను ఉపయోగించు కుంటున్నాయి. అంటే చవకగా మానవ సేవలు అందిస్తాయి. అంటే మహిళలను ఇప్పటికే ఏ రకమైన గుర్తింపూ లేకుండా చేస్తున్న గృహ సేవలు ఎందుకూ కోరగానివనే భావనకు గురిచేసి, కొద్దిపాటి పరిహారం ఇచ్చి వారిని సమాజానికి అవసరమైన సేవలకు వినియోగించుకో చూస్తున్నది. ఈ విధమైనవే ఈ నాడు మనం చూస్తున్న స్కిం వర్క్స్ పనులు. వీరందరూ మహిళలే అవడం యాదృశ్యికం కాదు. చైతన్య పూరితంగా చేస్తున్నదే.

తనకున్న అధికార బలాన్ని ఉపయోగించుకుని మోడీ 2 ప్రభుత్వం మహిళలను సంప్రదాయం పేరుతో, ధర్మం పేరుతో సమానత్వం గురించి ఆలోచించలేని స్థితికి నెడుతున్నది. మత నమ్మకాలను అసమానతలు పెంచడానికి వినియోగించు కుంటుంది. భేటీ బచావో భేటీ పడవో అంటూనే బాలికలకు అవసరమైన పోషకాహారాన్ని సమకూర్చే మధ్యాన్నం భోజన పథకం నిధులకు, అంగన్వాడీల నిధులకు కోతపెట్టింది. సమాన వేతనాలు అడిగే హక్కు లేకుండా లేబర్ కోడ్ ను పాస్ చేసేసుకుంది. శతాబ్దాలుగా పోరాడి సాధించుకున్న కార్మిక హక్కులను ఒక్క కలం పోటుతో రద్దు చేసింది. విద్య ప్రైవేటు పరం అవడంతో ఫీజులు కట్టలేక తల్లి తండ్రులు బాలికలకు చిన్నవయసులో వివాహాలు చేసే స్థితి ఏర్పడింది. అంతేకాదు. మైనర్ బాలికలకు వివాహాలు చేయడమే 'మన' సంస్కృతి అని దానిని కాపాడతామని నిస్సిగ్గుగా బీజేపీ ప్రజా ప్రతినిధులు ప్రకటిస్తున్నారు. అంటే మహిళలను వంటింటి కుందేళ్ళను చేయడమే కాదా ?

ప్రజాతంత్రంయుతంగా పాలించాలని, అంటే రాజ్యాంగంలో ఉన్న అంశాలకు అనుగుణంగా పాలించాలని బీజేపీ అనుకోడం లేదు. రాజ్యాంగంలో ఉన్న అంశాలనే ఉపయోగించుకుంటూ రాజ్యాంగ స్ఫూర్తిని తుంగలో తొక్కుతున్నది. మెజారిటీ ఉంది గనక కేవలం తన ఎజెండాని అమలు చేయడానికి రాజ్యాంగం లోని అంశాలను ఉపయోగించుకుంటున్నది. అది 370 ఆర్టికల్ అయినా, మరేదైనా సరే. సమానత్వం అంటేనే గిట్టని బీజేపీ దాని అమలుకు ఏమైనా ప్రయత్నిస్తుందని అనుకోవడం నీలి మబ్బుల్లోనీటిని వెతకడమే. కాబట్టి సమానత్వం మనం కోరుకుంటే, ఉదారవాదాన్ని నమ్మే బీజేపీని, మనువాదానికి వట్టంకట్టే బీజేపీని, అన్ని రకాల మూఢాచారాలను ప్రోత్సహించి పౌరులను శాస్త్రీయ ఆలోచనలకు దూరంచేసే బీజేపీని, కనీసం ప్రజాస్వామిక హక్కుల

కోసం పోరాడే అవకాశాలను కూడా కాలరాచే బీజేపీ ని మహిళలు చైతన్యంతో తిరస్కరించాలి. సమానత్వం సాధించుకోవాలంటే, కనీసం ప్రజాస్వామ్యాన్ని రక్షించుకోవాలంటే మనం ఎన్నుకోవలసిన దారిఅదే ఆ దిశగా అడుగులు వేయాలనుకునే, కనీసం తమ ఎజెండాలో అయినా సమానత్వం ఉండే సంస్థలు సంఘాలు, లేకపోతే మన అడుగులు వెనక్కి పడతాయి. మళ్ళీ ఈ స్థితికి చేరుకోడానికి కూడా మరిన్నిత్యాగాలు చేయవలసి వస్తుంది.

ఉదారవాదానికి ప్రజాస్వామ్యానికి పోసగనే పోసగదు. కేవలం సోషలిజంలోనే సమానత్వం సాధ్యం. అయితే ప్రజాస్వామ్యంలో స్వేచ్ఛ, సమానత్వం, సౌభ్రాతృత్వం అనే నినాదాలయినా ఉన్నాయి కాబట్టి వాటికొరకు పోరాడే హక్కుయినా మహిళలకు ఉంటుంది. ఏంతో కొంత సమానత్వం దిశగా అడుగులువేసే

అవకాశం ఉంటుంది. అందుకే మనం స్వతంత్రం వచ్చిన తరువాత కాలంలో ఎన్నడూచూడని అసమానతలు చూస్తున్నాం. ఈ నాటి ఈ గమానాన్ని మార్చుకోవాలి. అందుకై కృషి చేయాలి.

అసమానత్వమే ఊపిరైన మతతత్వ శక్తుల దారి మహిళలకు ఆటంకం. ఏ మతమైనా పితృస్వామ్య భావజాలం కలిగినవే. వాటి నీడలో సమానత్వం అసాధ్యం. వేయి రూపాలలో కనిపించే హిందూ తీవ్రవాదులయినా, ముస్లిం తీవ్రవాదులైనా మహిళల వట్ల ఉదారవాదమే అవలంబిస్తాయి. వాటి దృష్టిలో మహిళలు రెండోస్థాయి పౌరులే. కాబట్టి సమానత్వం మన కోరికైతే మనం ప్రయాణించవలసిన దారి ప్రజాస్వామ్యం. ప్రజాస్వామ్యమంటే ప్రజల కోసం పనిచేయడం తప్ప ఆధిపత్యవర్గాలకు ఊడిగం చేసే ఉదారవాదం కాదు.

కవిత

కులం కులం- మతం మతం

కన్నుతెరిస్తే జననం
కన్నుమూస్తే మరణం..
ఎందుకీ మధ్యన
కులమత కార్పణ్యాలు!
నవమాసాలు తల్లిగర్భంలో
పెరిగే బిడ్డకేం తెలుసు

తనది ఏ కులమో!
తన తల్లిది ఏ మతమో!!
పీల్చేగాలిది ఏకులం?
త్రాగే నీటిది ఏ మతం?
మండే అగ్నిది
ఏ కులం? ఏ మతం..?

అగ్ని మండకుండునా
నీరు ఆర్పకుండునా..
ఆత్మది ఏ కులం?
అంతరాత్మది ఏ మతం..?
నిత్యం కొలిచే దేవుడిది
ఏ కులం? ఏ మతం..?

గలగల పారే సెలయేటిది ఏ కులం?
ఆకాశంలో ఎగిరే పక్షిది
ఏ మతం!!
విరిసీ విరియని పుష్పాలది
ఏ కులం? ఏ మతం..?

కూడు పెట్టదు ఈ కులం..
గుడ్డ నివ్వదు ఈ మతం..
తినే కూటిలో మట్టి కొట్టేది ఈ కులమే!
ఈ మతమే!
కాలే కడుపుకి తెలుసునా ఈ కులం!
తడిఆరే గొంతుకి తెలుసా ఈ మతం!
కంటిలోని కన్నీటికి తెలుసునా
ఈ కులం! ఈ మతం!!
సకల చరాచర
జీవజాతులు అన్నింటినీ
తన ఎదపై మోస్తున్న
భూమాతది
ఏ కులం? ఏ మతం..?

చచ్చాక తనలో
నిక్షిప్తం చేసుకునే మట్టిది
ఏ కులం? ఏ మతం..?
సుఖ దుఃఖాలలో తోడులేని
కులమెందుకు?
మతమెందుకు?
కులం కులం అని
కుచ్చిత బుద్ధి ఎందుకు?
మతం మతం అని
మాయలో పడతారెందుకు!!
కులం కోరలు పీకేద్దాం!
కులం గోడలు బద్దలు కొడదాం!
మతం మహమ్మారిని
సమాజం నుంచి వెలివేద్దాం!
కులమతాల కుళ్లుని
కడిగిపారేద్దాం!
కులమతాలు లేని
నవసమాజాన్ని నిర్మిద్దాం!!

కన్యాశుల్కం - సమకాలీనత

గురజాడ సంస్మరణలో

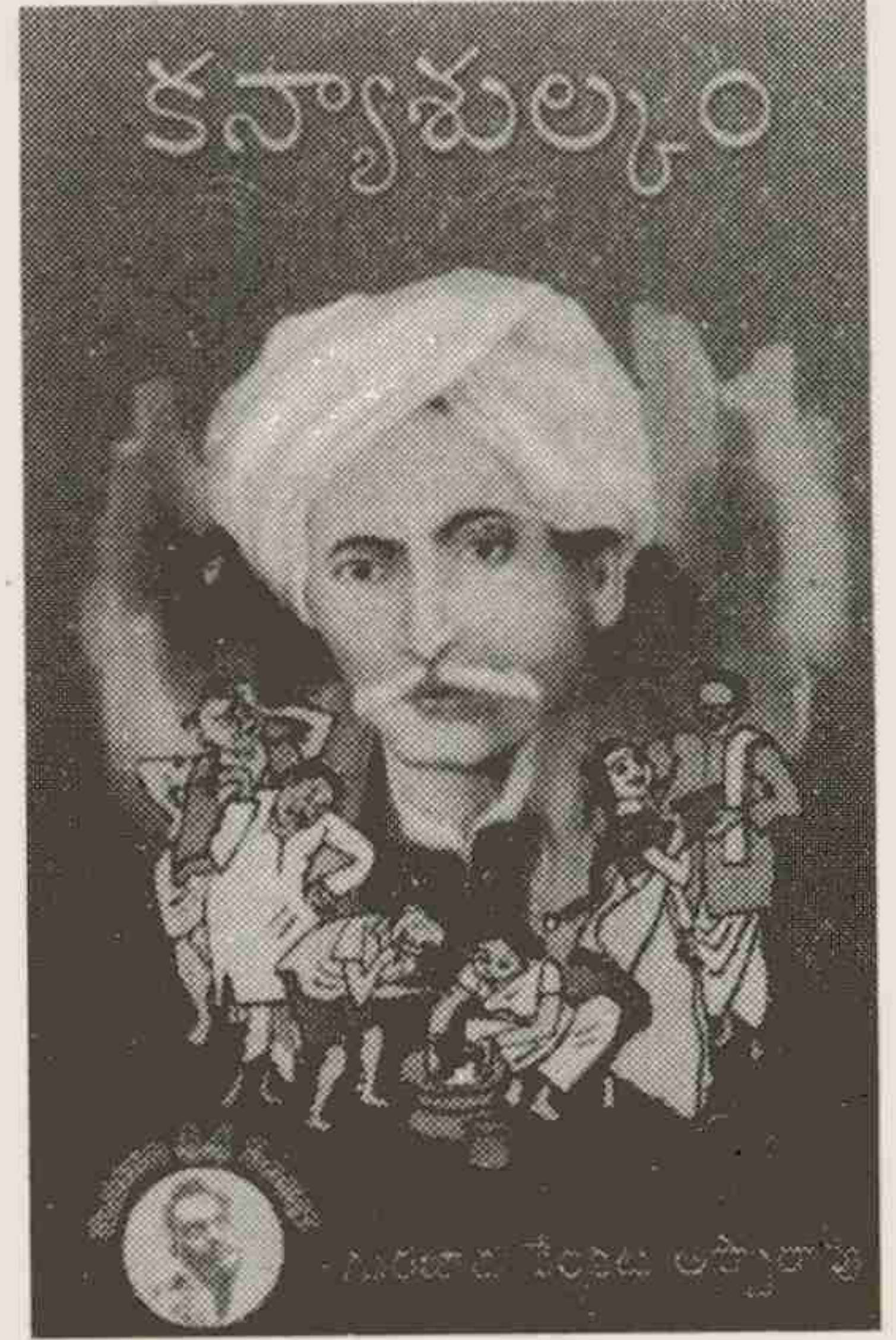
కన్యాశుల్కం రచనాకాలాన్ని (1897) ఆవరించిన సామాజిక పరిస్థితులు, చారిత్రక నేపథ్యం ఆసక్తి కలిగిస్తాయి. అంతకు ముందు, 100 ఏళ్ళ క్రితం ఫ్రెంచి విప్లవం జరిగింది. 50 ఏళ్ళ క్రిందట సిపాయి తిరుగుబాటు అనే ప్రథమ స్వాతంత్ర్య సంగ్రామం జరిగి విఫలమైంది. దాదాపు రెండు వేల యేళ్ళుగా చలనం లేకుండా స్తబ్ధంగా ఉన్న పూర్వీక సమాజంలో కదలిక మొదలైంది! కన్యాశుల్కం నాటకంలో ఈ కదలిక ఛాయాలు కనిపిస్తాయి.

పూర్వీక ఆర్థిక సంబంధాల్లో, యజమాని - భృత్య సంబంధం ఉంటుంది. పెట్టుబడిదారీ ఆర్థిక సంబంధాల్లో శ్రామికుడు స్వేచ్ఛాజీవి. తన శ్రమని తనకి ఇష్టమైన వాళ్ళకి అమ్ముకుంటాడు. ఈ భావజాలం వ్యక్తి వాదాన్ని, స్వేచ్ఛని, స్వంత ఆస్తిని, అన్నిటికీ మించి డబ్బుని ఆరాధిస్తుంది. ఫ్రెంచి విప్లవం స్వేచ్ఛ, సమానత్వం అనే నినాదాల్ని ప్రపంచం నలుమూలలకి వినిపించింది. దేశదేశాల్లోని మేధావులు ఈ నినాదాలకి స్పందించారు. ఎక్కడెక్కడున్న అణగారిన వాళ్ళకీ (స్త్రీలతో సహా) ఈ నినాదాలు అశాకిరణాల్లా తోచాయి.

సమాజంలో ఒక ప్రధాన సమస్య స్త్రీ సమస్య. ఆయా భావజాలాల్లో మార్పులకిలోనై స్త్రీ సమస్య కూడా కొన్ని మార్పులు పొందుతుంది. కాని మౌలికంగా స్వంత ఆస్తి ఏర్పడినప్పటినుంచి, సమాజంలో అనుమాన స్థితి స్త్రీ పురుష సంబంధాలు వచ్చాయి., వాటిని గురించిన భావాలు అలాగే కొనసాగుతాయి. ఈ భావాల్లో అత్యంత ప్రధానమైనది స్త్రీ వ్యక్తి మీద పురుషుడి అధికారం. ఈ అధికారం, స్వేచ్ఛని ఆరాధించే పెట్టుబడిదారీ వ్యవస్థలోనే కాకుండా, స్త్రీలకి ఎక్కువ అధికారాల్ని, అవకాశాల్ని కల్పించిన సోషలిస్టు దేశాల్లో కూడ ఇంకా కొనసాగుతూనే ఉంది. ఇది

పితృస్వామిక వ్యవస్థ అవశేషం. అయితే ఇది పూర్వీక సమాజంలో ఉన్నంత నగ్నంగా, భయంకరంగా, తర్వాతి సమాజాల్లో ఉండదు. ఈ రకమైన పాశవిక పురుషాధిక్యతకి అగ్నిహోత్రావధాన్లు తిరుగులేని ప్రతినీధి. 'తాంబూలం ఇచ్చేశాను, యిహ తన్నుకు చావండి' అని ప్రకటించటంతో కన్యాశుల్కం నాటకానికి అంకురార్పణ జరుగుతుంది. అదేదో హాస్య సంభాషణ కాదు. దీనికి విస్తృతమైన, లోతైన తాత్వికప్రాముఖ్యత ఉంది. ఇది సమాజంలో పితృస్వామిక స్వభావాన్ని, పురుషుడు స్త్రీల జీవితాన్ని ఎలా శాసిస్తాడో తెలియజేయటమే కాకుండా, ఒక జీవన విధానాన్ని ప్రస్తుతం, చేస్తుంది.

మేధావుల్లో ఈ అణచివేతకి నిరసన ఆరంభమయింది. బాల్య వివాహం, వైధవ్యం, వ్యభిచారం ఈ అణచివేతలో భాగాలు కావడం వలన, వీటికి వ్యతిరేకంగా మేధావులు గొంతులు విప్పనారంభించారు. వీరేశలింగం, గురజాడ, చలం అలా స్పందించిన వారే. తండ్రిచేత, భర్తచేత, కొడుకుచేత అణచివేతకి గురౌతున్న స్త్రీల ఆర్తిని తీర్చడానికి వీళ్ళు కొంతవరకు కృషి చేశారు. కన్యాశుల్కం నాటకంలో ఉన్న హాస్యానికి అడుగు పొరల్లో అనంతమైన విషాదం ఉంది. ప్రధాన స్త్రీ పాత్రలు వెంకమ్మ, బుచ్చమ్మ, మీనాక్షి, మధురవాణి. ఈ పాత్రలన్నీ ఏదో ఒక రకమైన అణచివేతకి గురైనవే. వెంకమ్మకి తన పిల్లల పెళ్ళిళ్ళ విషయంలో భర్త నిర్ణయాల్ని ప్రశ్నించే అధికారం లేదు. బుచ్చమ్మ, మీనాక్షి బాల్య వితంతువులు. ఇద్దరికీ కోరికలున్నాయి. మళ్ళీ పెళ్ళి చేసుకోవడానికి అభ్యంతరం లేదు. బుచ్చమ్మ సంఘం పెట్టిన కట్టుబాట్ల ప్రకారం నడుచుకుంటుంది. మీనాక్షి కట్టుబాట్లని ధిక్కరిస్తుంది. మధురవాణి జీవితం ఈ కట్టుబాటచట్రానికి బయట ఉంది. అందుచేత ఆమెకి ఈ విషయంలో ఎక్కువ

స్వేచ్ఛ ఉంది. అయితే, ఆమె మరో రకం అణచివేతకి గురౌతుంది. ఇళ్ళల్లో ఉండే స్త్రీలు ఒక రకం అణచివేతకి గురైతే, వేశ్యలు మరో రకం అణచివేతకి గురౌతారు. కాని ఇద్దరి జీవితాల్లోను సహజత్వం లేదు. కావాల్సినంత విషాదం ఉంది. వివిధ సమాజాలు ఏ మేరకు నాగరికమైందీ, ఆ సమాజాల్లోని స్త్రీల పరిస్థితి సూచిస్తుంది. స్త్రీ శరీరం మొగవాడి సొత్తు అనే భావం లైంగికంగాను, సాంస్కృతికంగాను, ఆర్థికంగాను పూర్వీక సమాజం నుంచి ఇప్పటి వరకు కొనసాగుతూనే ఉంది. ఈ భావానికి అనుగుణంగానే ఏకపత్నీత్వం, స్వంత ఆస్తి ఏర్పడినప్పటి నుంచి ఉంటూ వచ్చింది.

దీనికి రెండో వైపున వ్యభిచారం ఉంటుంది. ఇవి కవలల్లాంటివి. స్వంత ఆస్తి మీద ఆధారపడిన సమాజాలున్నంత కాలం ఇవి ఉంటూనే ఉంటాయి. కన్యాశుల్కం నాటకంలో మనకు సమకాలీన సమాజం కళ్ళకి కట్టినట్లు కన్పించుతుంది. అదే సమయంలో అందులో అంతర్లీనంగా ఉన్న మానవత, సాంఘిక దురంతాలపట్ల ఏహ్యత, సంక్లిష్ట సాంఘిక స్థితిగతుల్ని ప్రజలదృష్టికి తీసుకుపోవాలనే తపన ఈ నాటకాన్ని సర్వకాలీనం చేశాయి.

(నేకరణ : మూడు యాభయిల మన గురజాడ నుండి)

భారతదేశ ఏకత్వ స్ఫూర్తికి ఆర్టికల్ 35

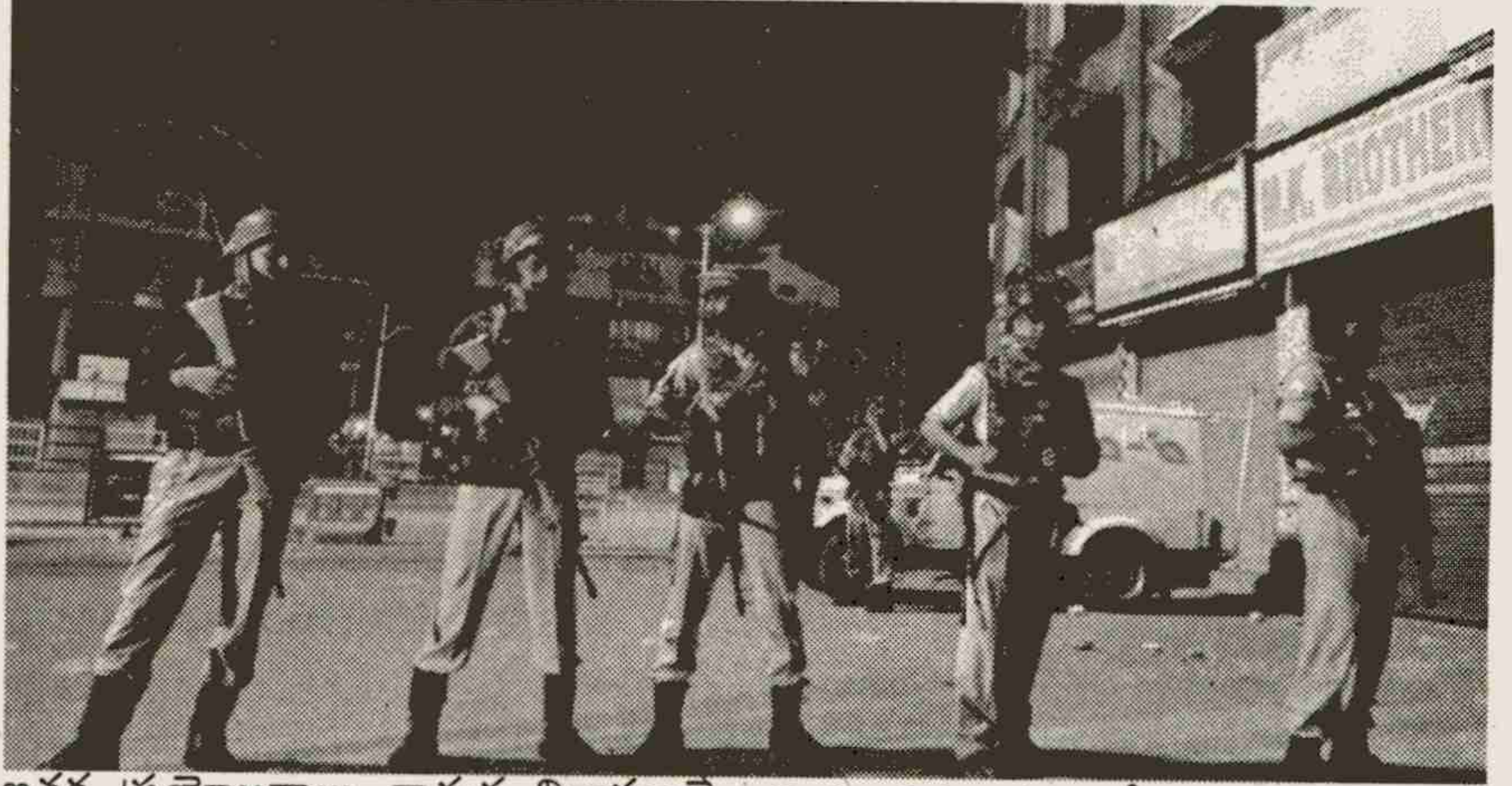
ఎ ఇది విరుద్ధమని.. ప్రాథమిక హక్కులను ఉల్లంఘిస్తూ ఇతర రాష్ట్రాలవారిని జమ్మুকశ్మీర్‌లో ఉద్యోగం పొందనివ్వకుండా, స్థిరాస్తులు కొననివ్వకుండా నిరోధిస్తోందని నాలుగేళ్ల క్రిందట “వి ది సిటిజన్.” అనే స్వచ్ఛంద సంస్థ ఇది రాజ్యాంగబద్ధం కాదంటూ దానిని రద్దుచేయాలని కోరుతూ సుప్రీంకోర్టులో వ్యాజ్యం దాఖలు చేసింది.

జాతీయ మహిళా కమిషన్ మాజీ సభ్యురాలు డాక్టర్ చారువాలీ ఖన్నా కూడా దీనిపై సుప్రీంను ఆశ్రయించారు. జమ్మুকశ్మీర్‌లో శాశ్వత నివాస గుర్తింపు లేని పురుషులను స్థానిక మహిళలు వివాహమాడి నప్పుడు వారి సంతానానికి శాశ్వత నివాస గుర్తింపు దక్కడంలేదని.. వారు అక్కడ స్థిరాస్తులు కొనుగోలు చేయలేకపోతున్నారని పేర్కొంటూ ఆమె ఈ అధికరణాన్ని సవాల్ చేశారు. దీనిపై సుప్రీంకోర్టు 2017 జులైలో కేంద్రం, జమ్మুকశ్మీర్ రాష్ట్రానికి నోటీసులు జారీ చేసింది.

ఈ చట్టం కశ్మీర్‌ను మిగతా దేశంతో వేరుచేస్తోందని, మహిళల హక్కులను హరిస్తోందని, దీన్ని రద్దు చేయాల్సిందేనని కొందరు కోరుతుండగా... కశ్మీర్ ప్రజల ప్రత్యేక హక్కులను హరించేందుకే దీని రద్దుకోసం ప్రయత్నిస్తున్నారని, దీన్ని కొనసాగించాల్సిందేనని మరికొందరు కోరుతున్నారు. ఆర్టికల్ 35-ఎ ప్రకారం జమ్మুকశ్మీర్ అసెంబ్లీకి కొన్ని అధికారాలు దాఖలు వడ్డాయి. అవి ఏవంటే - జమ్మুকశ్మీర్‌లో ఎవరు శాశ్వత నివాసులో నిర్ణయించే అధికారం అలాంటి శాశ్వత నివాసులకు కొన్ని ప్రత్యేక హక్కులు, అధికారాలు కల్పించడం మొదలైనవి.

జమ్మুকశ్మీర్ రాష్ట్ర నర్వీసుల్లో నియామకాలకు అక్కడి శాశ్వత నివాసులు మాత్రమే అర్హులు. శాశ్వత నివాసులు మాత్రమే ఆ రాష్ట్రంలో స్థిరాస్తులు కొనుగోలు చేయాలి. ఇతరులు కొనుగోలు చేయరాదు. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కల్పించే ఉపకారవేతనాలు,

ఆర్టికల్ 35 ఎ- అంటే ఏంటి ?

ఇతర ప్రయోజనాలు శాశ్వత నివాసులకే అందుతాయి.

జమ్మুকశ్మీర్‌లో శాశ్వత నివాసిగా గుర్తింపు పొందిన వ్యక్తి కుమార్తె శాశ్వత నివాసి కానివ్వకాని వివాహమాడితే ఆమె కూడా తన శాశ్వత నివాస హోదాను కోల్పోతారు.

ఆమె సంతానానికి కూడా శాశ్వత నివాస హోదా రాదు. దానివల్ల వారు వారసత్వంగా తమకు ఏమైనా స్థిరాస్తులు వచ్చినా దాన్ని చట్టబద్ధంగా పొందలేరు. విద్యా, ఉద్యోగ అవకాశాలూ ఆ రాష్ట్రంలో కోల్పోతారు. 1965, 1971 యుద్ధ సమయాల్లో పాకిస్తాన్ నుంచి జమ్మুকశ్మీర్‌కు వచ్చిన శరణార్థులకూ అక్కడ శాశ్వత నివాస హోదా లేదు. ఈ ఆర్టికల్ జమ్మুকశ్మీర్ ప్రజలను వేరుచేస్తుండడమే కాకుండా దేశంలోని ఇతర ప్రాంతాల ప్రజలను, జమ్మুকశ్మీర్ ప్రజలను వేరు చేస్తోందని పిటిషనర్లు కోర్టు దృష్టికి తీసుకెళ్లారు.

పంజాబ్ నుంచి ప్రవాహంలా వస్తున్న వలసలను అడ్డుకునే క్రమంలో 1927లో అప్పటి జమ్మুকశ్మీర్ సంస్థానం మహారాజు హరిసింగ్ తొలిసారి ఒక చట్టాన్ని ప్రవేశపెట్టారు. జమ్మুকశ్మీర్ ప్రజల హక్కులకు సంబంధించి అందులో కొన్ని సూత్రాలు పొందుపరచుకున్నారు. ఇతర రాష్ట్రాల నుంచి వలస వచ్చి స్థిరపడడాన్ని

నియంత్రిస్తూ చట్టంలో నిబంధనలున్నాయి.

అనంతరం 1947లో జమ్మুকశ్మీర్ సంస్థానం భారత్‌లో విలీనమైంది. ఆ తరువాత అక్కడ షేక్ అబ్దుల్లా అధికారం చేపట్టారు. 1949లో జమ్మুকశ్మీర్‌కు ప్రత్యేక ప్రతిపత్తి కల్పించే ఆర్టికల్ 370ని రాజ్యాంగంలో చేర్చారు. ఇది జమ్మুকశ్మీర్ రాష్ట్రానికి ప్రత్యేక రాజ్యాంగం, జెండా కలిగి ఉండే వీలు కల్పిస్తుంది. ఆర్టికల్ 370 కేంద్రం శాసనాధికారాలను జమ్మুকశ్మీర్‌లో కేవలం రక్షణ, విదేశీ వ్యవహారాలు, సమాచార ప్రసారాల వరకే పరిమితం చేస్తుంది. 1954లో రాష్ట్రపతి ఉత్తర్వుల ద్వారా ఆర్టికల్ 35-ఎ ను రాజ్యాంగంలో చేర్చారు. ఇది ఇంతవరకు పార్లమెంటు ఆమోదాన్ని పొందలేదు.

ఆర్టికల్ 368 ప్రకారం రాజ్యాంగానికి చేసే సవరణలు ఏవైనా పార్లమెంటు ఆమోదం పొందాలని దీనిపై వ్యాజ్యం వేసిన ‘వి ది సిటిజన్స్’ సంస్థ సుప్రీం దృష్టికి తీసుకెళ్లింది. డాక్టర్ సుశీల సాహ్ని అనే కశ్మీరీ మహిళ వేసిన వ్యాజ్యంపై విచారించిన జమ్మুকశ్మీర్ హైకోర్టు 2002లో ఒక తీర్పునిచ్చింది. దాని ప్రకారం.. శాశ్వత నివాసులు కానివారిని వివాహం చేసుకున్న కశ్మీర్ మహిళలు వారి హక్కులేమీ కోల్పోరని తీర్పునిచ్చింది. కానీ, దీనిపై ప్రభుత్వానికేమీ ఆదేశాలివ్వలేదు.

కందుకూరి వీరేశలింగం చరిత్ర

వితంతు వివాహ ట్రస్టీ ఏర్పాటు

1886-1887 సంవత్సరంలో సమాజమువారు ఒక్క వితంతు వివాహం కూడా చేయలేకపోయారు. రెండవ వితంతు వివాహం చేసుకున్న రామచంద్రరావు మరణించారు. వివాహం చేసుకున్నవారిలో నాల్గవ వివాహితుడి భార్య చనిపోయింది. ఈ రెండు మరణాలు ఒకే నెలలో సంభవించాయి. వీటికితోడుగా ప్రధమంగా వితంతు వివాహం చేసుకున్న గోగులపాటి శ్రీరాములు క్రైస్తవ మతము స్వీకరించారు. 1888 జూలై 6 న కామ్యరాజు గోపాలరావు వల్లారి పున్నమ్మలకు వితంతు వివాహం జరిగినది. రామకృష్ణయ్య గారి మరణానికి ముందే వీరికి 300 రూపాయలు ఇచ్చారు.. 1888 అక్టోబరు 17న కోదండ రామయ్యగారికి ద్వితీయ వివాహం జరిగింది. రెండవ వివాహం సమాజము వారు చేయవలసిన అవసరం లేదని, తానే చేసుకుంటానని చెప్పారు.. మొదటి భార్యకు పెట్టిన నగలు అతని దగ్గరే ఉన్నవి. బదులని చెప్పి సమాజమువారిదగ్గర తీసుకున్న 75 రూపాయలు తిరిగి యివ్వలేదు. లక్ష్మీనరసింహంగారి పక్షమున చేరి వివాహమునకు నూరు రూపాయలు వారినుండి తీసుకున్నాడు.. గోదావరి వరద తర్వాత రామకృష్ణయ్యగారు రాసిన మరణశాసనం ప్రకారం మూడు భాగాలుగా ఉన్న ఇంటిని లక్ష్మీనరసింహంగారు రెండుభాగాలు చేసి ఇచ్చినా యివ్వలేదని పేచీపెట్టాడు.. న్యాయస్థానము నందు ఫిర్యాదు చేస్తానని, బదులుసొమ్ము తిరిగి ఇవ్వనని, తనకు ధనసాయము చేయకపోతే సమాజము నుండి వైదొలగి ప్రాయశ్చితము చేసుకొంటానని బెదిరించసాగాడు. ప్రతిపక్షములవారి ప్రోద్బలంతో వారు పోటీ సమాజం స్థాపించారు. మరియు పత్రికను కూడా స్థాపించారు. పంతులుగారికి, సమాజానికి ఇబ్బందులు కలగజేశారు. రాజమహేంద్రవరం సమాజము 5 సంవత్సరములకు ఒక్క వివాహం కూడా చేయలేకపోయింది. 1889 మార్చి 29న ఒక్క వైశ్య వితంతువుకు వివాహం చేశారు. నూతన దంపతులకు ఇవ్వడానికి ఇల్లు లేదు.

కట్టించడానికి డబ్బు లేదు. అద్దెకు ఇవ్వడానికి ఎవరూ ఇల్లు ఇవ్వరు. కొందరు చందాలు యివ్వడం మానేశారు. సంవత్సరమునకు 6 రూపాయలు ఇచ్చేవారు 3 రూపాయలు, తరువాత ఒకరూపాయి ఇచ్చి చివరకు నున్నచుట్టారు.. పురోహితుని, వంట బ్రాహ్మణుని తొలగించడం జరిగింది. వివాహములను పంతులుగారు స్వంత డబ్బుతో, తనకు నచ్చిన రీతిలో సమాజమువారితో కలిసి చేయసాగారు. 1892లో రెండు వివాహములు, 1893లో రెండు వివాహములు పంతులుగారు స్వంత ఖర్చుతో చేసిరి. లోగడవలె నూతన దంపతులకు ఇండ్లు ఇచ్చుట, నగలు పెట్టుట మానివేశారు. తాంబూలాలకు, వాద్యములకు, మంగళసూత్రము, మట్టెలు, భోజనమునకు వంద రూపాయలకు మించకుండా ఖర్చుతో పెండ్లిండ్లు చేశారు. ఈ వివాహానంతరము పంతులుగారు చెన్న పట్టణము వెళ్ళారు. అక్కడ 35వ వివాహం జరుగుతున్నది. అక్కడకు లక్ష్మీ నరసింహం గారు పంతులుగారిని చూచుటకు వచ్చారు. ధనము లేక సత్కార్యములు నిలిచిపోవుననియు, రామకృష్ణయ్యగారి ధనముచే చేసిన వివాహములకంటె రెట్టింపు వివాహములు చేయబడ్డాయని మాటల సందర్భంలో పంతులు గారు లక్ష్మీ నరసింహం గారికి చెప్పారు. ఇప్పటి వరకు ధనము వస్తుంది అనే ఆశ లేదు. అసంతృప్తి లేదు. నాకు

వారివల్ల ధనపీడన లేదు. పోను పోను వివాహ ఖర్చు 100 నుండి 50కి, 50 నుండి 20కు తగ్గించారు.. కొన్ని వివాహముల ఖర్చు వరులే భరిస్తున్నారని చెప్పారు. పంతులు గారు 1881 నుండి 1890 వరకు అంటే 10 సంవత్సరములు ఉబ్బస వ్యాధితో బాధపడుతూ ప్రతిరోజూ ఉదయం 10 గం||కు పాఠశాలకు వెళ్ళి సాయంత్రం 5 గం||ల వరకు పనిచేసేవారు. ఇన్నీస్ పేట పాఠశాల, పట్టణ పాఠశాల కార్యనిర్వహణా సంఘంలో పనిచేసేవారు. విద్యార్థుల సంఘంకువెళ్ళి ఉపన్యాసాలు ఇచ్చేవారు. మహాదీయ విద్యాసంఘమునకు, మహాదీయ ప్రార్థనలకు కార్యదర్శిగా ఉండి విద్యార్థులకు భోజన, వసతి గృహాలను నడిపారు. జిల్లా మున్సిపల్ తెలుగు లోకల్ ఫండ్ లో సభ్యుడిగా ఉండి పనిచేశారు. అక్కడ కూడా పారిశుద్ధ్య సంఘ సభ్యులలో లంచగొండితనం ఉండేది. సభ్యులు వీధి దీపాలను తమ ఇంటి ముందు వేయించుకొనేవారు. వీధి దీపాలలో పోయవలసిన నూనెను తగ్గించి గుత్తేదారునిచే తమ ఇళ్ళలోని దీపాలకు ఆ నూనె పోయించుకొనేవారు. పలుకుబడి ఉన్న ప్రబుద్ధులు ఇంటిముందు ఉన్న అరుగులను మున్సిపాలిటి పరిధిలోకి జరిపి వీధులు ఇరుకు అవడానికి కారకులు అయ్యేవారు. మున్సిపాలిటి వారి ధర్మానువృత్తిలో కావలసినంత ధనము వ్యయం చేసేవారు.

(సశేషం)

రాజ్యాంగాన్ని పరిరక్షించుకుందాం!

అత్యాచారాలను అరికడద్దాం!

ఆడపిల్లలకు విద్యా, ఉద్యోగాలు అందుబాటులో లేకుండా సమానత్వం అసాధ్యం. మహిళలకు సామాజికంగా, ఆర్థికంగా, రాజకీయంగా మగవారితో పాటు సమాన అవకాశాలు కల్పించినప్పుడే, అణచివేతలు అంతమవుతాయని గుర్తించి, భారత రాజ్యాంగం మహిళలకు అనేక హక్కులు కల్పించింది. అయితే 72 సంవత్సరాల స్వతంత్ర భారతంలో వాటిని అమలుచేయడానికి ఏనాడు చిత్తశుద్ధితో ప్రయత్నించలేదు. హింస అంతులేకుండా పెరుగుతుంటే, కంచే చేను మేసినట్లు మహిళలను రక్షించాల్సిన చట్టాలు ధనవంతులు, రాజకీయ నాయకుల చుట్టాలుగా మారుతున్నాయి. దీనివలన బాధిత మహిళలకు న్యాయం జరగడం లేదు. ఒకవైపు మనువాదాన్ని ప్రోత్సహిస్తూ మరో ప్రక్క బేటీ బచావో బేటీ పఢావో నినాదాలతో మహిళలను మభ్యపెడుతున్నారు. అందమైన కాశ్మీరీ అమ్మాయిలు అందుబాటులో ఉన్నరంటూ మగ అహంకారాన్నీ రెచ్చగొడుతున్నారు.

ప్రపంచ వ్యాప్తంగా స్వాతంత్ర్యం, సమానత్వం కోసం పోరాటాలు ఉధృతంగా జరుగుతున్న నేపథ్యంలో భారత రాజ్యాంగం రూపుదిద్దుకుంది. అంతవరకు ఇంటికి, వంటకి పరిమితమైన మహిళలు సామూహికంగా పోరాటాలలో పాల్గొని ఎంతో ధైర్యసాహసాలను ప్రదర్శించారు. మహిళల పోరాటస్ఫూర్తి, అప్పటికే సంఘ సంస్కర్తలు మహిళాభ్యుదయానికి చేసిన కృషి ఫలితంగా రాజ్యాంగంలో సమాన హక్కులు కల్పించబడ్డాయి. మేలిముసుగులు, బాల్య వివాహాలు, కన్యాశుల్కం, సతీ సహగమనం, వైధవ్య అమానుషాలు, పురుషాహంకార దాడులు, వరకట్న హత్యలు దాటుకుంటూ సగర్వంగా ముందుకు అడుగులు వేస్తున్నారు.

రాజ్యాంగం కన్నా ననాతన మనువాదం గొప్పదా ?

కులం, మతం, లింగం, ప్రాంతం, భాషా భేదాలు లేకుండా భారత దేశంలో నివసిస్తున్న ప్రజలందరికీ సమాన హక్కులు, సమన్వయం కల్పించేలా డాక్టర్ బి.ఆర్. అంబేద్కర్ నాయకత్వంలో రాజ్యాంగం రూపొందింది. భారత రాజ్యాంగం కన్నా మనువాదం గొప్పదని మాజీ కేంద్ర మంత్రి అనంతకుమార్ హెగ్డే లాంటి వారు మాట్లాడుతున్నారు. సమాజాన్ని వెనుకబాట పట్టించే సాంప్రదాయాలకు అనువైన మనువాద రాజ్యాంగం అమలులోకి తేవాలనే వాదన ఇప్పుడు పాలక వర్గాల నుండి గట్టిగా వినిపిస్తున్నది. ఇది అత్యంత ప్రమాదకరం.

మనువాదం పితృస్వామ్యానికి పునాది. వివేకానందుడు, బుద్ధుడు విమర్శించిన కుల ఆధిపత్యాన్ని సమర్థిస్తుంది. పురుషాధిక్యతను ప్రోత్సహిస్తుంది. కార్యేషుదాసి, కరణేషు మంత్రి... అంటూ బండ చాకిరీకి, దాసత్వానికి మహిళలను పరిమితం చేయాలని ప్రయత్నిస్తోంది. అసలు ఇది సాధ్యమా? సముచితమా? ఆధునిక మహిళ తన పాత్రని ఇంటికి, పూజాపునస్కారాలకు

పరిమితం చేయాలని అనుకోవడం లేదు. ఆసక్తి ఉన్న అనేక రంగాలలో మహిళలు సమున్నత స్థానాలు అధిరోహిస్తున్నారు, దేశాభివృద్ధికి నిరంతరం శ్రమిస్తున్నారు. మహిళా శాస్త్రవేత్తల శక్తిని చంద్రయాన్లో చూస్తున్నాం. హిమదాస్, సింధు జగ్గజ్ఞేతలుగా నిలిచారు. నిజానికి రామాయణంలో సీత కూడా పరీక్షలను సవాలుగానే తీసుకుంది. ద్రౌపది కూడా “తా నోడి నన్నోడెనా! నన్నొడి తన్నోడెనా” ! అని నిండు సభలో సవాలు విసిరింది.

ఆధునిక భారత రాజ్యాంగాన్ని వదిలి మనువాదం వైపు మరలడమంటే రహదారిని వదిలి ఇరుకు మార్గం ఎంచుకోడం కాదా? పురుషాధిపత్యం, కులాధిపత్యం మూలంగానే గౌరవ హత్యలు, భూణ హత్యలు, ఆడశిశువుల హత్యలు, అమ్మకాలు సాగుతున్నాయి. ఇవన్నీ మనువాదం సమర్థించే పురుషాధిపత్యానికి ప్రతీకలు! స్త్రీ కేవలం ఒక భోగ వస్తువని పురుషుడు కోసమే స్త్రీలు అని నమ్మే భావజాలాన్ని, సాంప్రదాయాలను మనువాదం బలంగా ప్రచారం చేస్తున్నది, ఆచరిస్తున్నది. దీని ఫలితంగా వెనుకబడిన వర్గాలకన్నా మహిళలు వెనుకబడిన స్థితిలో

ఉన్నారు.

కార్పొరేట్ల ఊడిగం :

ప్రజల జీవితాలను బాగుచేస్తామని చెప్పి అధికారంలోకి వస్తున్న పాలకులు కార్పొరేట్లకు ఊడిగం చేస్తున్నారు. ప్రభుత్వాల ఆదాయాలు పెరగడం కోసం అడుగుడుగునా చట్ట బద్ధంగా మద్యాన్ని అందుబాటులోకి తెచ్చారు. లాభాలే లక్ష్యంగా సినిమాలు, ఇంటర్నెట్ల ద్వారా అసహజ లైంగిక దృశ్యాల ప్రసారాలను అనుమతిస్తున్నారు. ఆధిపత్య భావాలతో, పురుషాధిక్యతతో, ఆర్థిక విధానాల మూలంగా అత్యధిక సంఖ్యలో మగవారు నిషాలో మునిగి జేబులు ఖాళీ చేసుకుని, కుటుంబ భారాన్ని ఇల్లాళ్లపైకి నెట్టేస్తున్నారు. సమాన వేతనాల ఊసు లేదు. మహిళల అవసరాన్ని అవకాశంగా తీసుకుని అతి తక్కువ వేతనాలతో పనులు చేయించు కోవడమే కాక లైంగిక వేధింపులకు గురి చేస్తున్నారు.

బహుభార్యత్వం సక్రమమని ఒక మతం అంటుంది. భర్త కోరితే వెలయాలి దగ్గరికి తీసుకెళ్లడం సతి ధర్మం అని మరో మతం అంటున్నది. అన్ని మతాలలోను కొద్దో గొప్పో తేడాలతో మహిళలకు బాధ్యతలను అంటగట్టారు. పురుషులకు హక్కులిచ్చారు. ఇప్పటికీ స్త్రీ అంటే పురుషుల 'కామాతురత' తీర్చే సాధనమే. కాబట్టే నెలల బాలిక, పండు ముసలి కూడా పురుషాధిపత్యానికి బలి అవుతున్నారు.

అత్యాచారాలు, అణచివేతల నిర్మూలనకై పోరాడదాం :

మిత్రులారా ! ప్రజాస్వామ్యం ఉంటేనే రాజ్యాంగం కల్పించిన హక్కులను పొందగలం. ప్రజాతంత్ర హక్కులు అమలవ్వాలంటే ప్రశ్నించటానికి వీలులేని నిరంకుశ మనువాదాన్ని ఒదిలించుకోవాలి. జీవించే హక్కు, జీవిత భాగస్వామిని ఎంపిక చేసుకునే హక్కు, శాస్త్రీయ ఆలోచనలు పెంచుకునే హక్కు, దుస్సాంప్రదాయాల నుంచి రక్షించుకునే హక్కు అత్యాచారాలు లేక గౌరవంగా బతికే హక్కులను కల్పించిన

బహుభార్యత్వం సక్రమమని ఒక మతం అంటుంది. భర్త కోరితే వెలయాలి దగ్గరికి తీసుకెళ్లడం సతి ధర్మం అని మరో మతం అంటున్నది. అన్ని మతాలలోను కొద్దో గొప్పో తేడాలతో మహిళలకు బాధ్యతలను అంటగట్టారు. పురుషులకు హక్కులిచ్చారు. ఇప్పటికీ స్త్రీ అంటే పురుషుల 'కామాతురత' తీర్చే సాధనమే. కాబట్టే నెలల బాలిక, పండు ముసలి కూడా పురుషాధిపత్యానికి బలి అవుతున్నారు.

వీరేశలింగం పంతులు, గురజాడ అప్పారావు, సావిత్రి బాయిపూలే తదితరులు ఈ దుస్సాంప్రదాయాలను ధిక్కరించారు. గురజాడ ఆదునిక మహిళ చరిత్రను తిరగరాస్తుండన్నారు. కుటుంబంలో భార్యాభర్తలు ప్రాణమిత్రులుగా ఉండాలన్నారు. ఆస్పూర్తిని అందరం అందుకోవాలి. ఆగష్టు 9 క్విట్ ఇండియా డే నుండి 15 వరకు దేశవ్యాపితంగా రాజ్యాంగాన్ని రక్షించుకుందాం! మనువాదాన్ని తిరస్కరిద్దాం! సమానత్వాన్ని సాధించుకుందాం

భారత రాజ్యాంగం సరిగా అమలు జరగాలి. "మహిళలు స్వతంత్రులు కారని" వారికి అండగా పురుషులు ఎప్పుడూ ఉండవలసిందే అని వాదించే పితృస్వామ్యం మహిళలపై అత్యాచారాలకు, సకల దురవస్థలకు కారణం. సగభాగానికి స్వాతంత్ర్యం లేకుండా నిజమైన స్వాతంత్ర్యం పురుషులకు కూడా లభించదనే చైతన్యం అందరికీ కలగాలి.

పురుషాధిపత్య సమాజం వలన, స్త్రీల ఇష్టాఇష్టాలతో సంబంధం లేకుండా ఏమైనా చెయ్యవచ్చు అన్న ఆధిపత్య భావన వరకట్న హత్యలకు, అత్యాచారాలకు, హత్యలకు కారణమవుతున్నది. ఆధిపత్యం మూలంగా వేళ్ళూను కున్న సమస్తరుగ్మతలను పెకలించి వేయాలి. మన రాజ్యాంగంలోనూ, అందుకనుగుణంగా రూపొందించుకున్న అనేక చట్టాలలోనూ పొందుపర్చిన అంశాలను అమలుపరుచుకోవాలి. పెట్టుబడిదారి ఆర్థిక విధానాలు స్త్రీల శరీరం మీద చేస్తున్న వ్యాపారాలను (ప్రకటనలు, సినిమాలు, ఇంటర్నెట్) అరికట్టాలి. పసి బిడ్డల మీద, స్త్రీల మీద జరుగుతున్న నేరాలను సక్రమంగా తక్షణం ఫాస్ట్ ట్రాక్ కోర్టుల ద్వారా విచారణ చేసి కఠిన శిక్షలు విధించాలి. సమానత్వ సాధనకు ఆటంకంగా ఉన్న మనువాద, మతవాద భావజాలాన్ని, సాంప్రదాయాలను తిరస్కరించాలి.

వీరేశలింగం పంతులు, గురజాడ అప్పారావు, సావిత్రి బాయిపూలే తదితరులు

ఈ దుస్సాంప్రదాయాలను ధిక్కరించారు. గురజాడ ఆదునిక మహిళ చరిత్రను తిరగరాస్తుండన్నారు. కుటుంబంలో భార్యాభర్తలు ప్రాణమిత్రులుగా ఉండాలన్నారు. ఆస్పూర్తిని అందరం అందుకోవాలి. ఆగష్టు 9 క్విట్ ఇండియా డే నుండి 15 వరకు దేశవ్యాపితంగా రాజ్యాంగాన్ని రక్షించుకుందాం ! మనువాదాన్ని తిరస్కరిద్దాం! సమానత్వాన్ని సాధించుకుందాం అంటూ, ఐదవ విస్తృతంగా ప్రచారం చేసింది. మన రాష్ట్రంలో వేలాది పాఠశాలలో ప్రతిజ్ఞా కార్యక్రమాన్ని నిర్వహించాము. ఆగస్టు 20 నుండి సెప్టెంబరు 5 వరకు సదస్సులు, ప్రదర్శనలు జరుగుతున్నాయి. సెప్టెంబరు 6 నుండి అన్ని అభ్యుదయ సంఘాలతో కలిసి సెప్టెంబరు 21 గురజాడ అప్పారావు జయంతిని ఘనంగా నిర్వహించడానికి సన్నాహాలు చేద్దాం. సమానత్వాని సాధించుకునేందుకు మహోద్యమం చేద్దాం. లక్షలాది ప్రజానీకం, మేధావులు, యువకులు, విద్యార్థులు కలిసి ప్రదర్శనలను చేద్దాం. మానవహారాలను నిర్మిద్దాం. అత్యాచారాలను అరికట్టాలి. సమానతను సాధించాలి. చట్టాలను అమలు చేయాలి అంటూ భుజం భుజం కలుపుద్దాం. గొంతెత్తి నినదిద్దాం. కదిలిరండి. కలిసి రండి. ఉద్యమిద్దాం. సాధించుదాం.

వేసవి రాకను సూచిస్తూ ఇప్పుడే ఎండ చురుక్కుమంటుంది. గాలికి బడి ఆవరణలోని చెట్ల ఆకులు గలగలమని సవ్వడి చేస్తున్నాయి. దూరంగా పదవ తరగతి విద్యార్థులు చదువుకుంటూ కనిపిస్తున్నారు. రెండ్రోజుల్లో పబ్లిక్ పరీక్షలు ప్రారంభం కాబోతున్నాయి. రేపట్నుండి వాళ్ళు స్కూల్కి రాకపోవచ్చు. మళ్ళీ వాళ్ళు కన్పించేది మార్చ్ మెమోస్ కోసమో, టి.సి.ల కోసమో వచ్చినప్పుడే. అది కూడా ఒకరొకరుగా కనిపిస్తారు తప్ప అందరూ కన్పించరు.

నేనీ స్కూల్కొచ్చాక నాలుగు బ్యాచ్లు వెళ్ళాయి. ఇది ఐదో బ్యాచ్. ఈ బ్యాచ్ నాకు ప్రత్యేకం. ఎందుకంటే, నేను బదిలీపై ఈ పాఠశాలకు వచ్చినప్పుడు వాళ్ళు కొత్తగా ఆరో తరగతిలో చేరారు. అప్పట్నుండి నేనే వాళ్ళకు క్లాస్ టీచర్గా ఉంటూ వస్తున్నాను. దాంతో నాకు వాళ్ళతో ప్రత్యేక అనుబంధం ఏర్పడింది. మిగతావారికన్నా వాళ్ళపట్ల కొంచెం ఎక్కువ శ్రద్ధ తీసుకుంటుంటాను. వాళ్ళూ నా పట్ల అంతే అభిమానాన్ని చూపిస్తుంటారు. వాళ్ళు వెళ్ళిపోతుంటే ఏదో తెలియని ఫీలింగ్. బెల్ కొట్టారు. ఈ పీరియడ్ నాకు లీజర్. చివరిసారి వాళ్ళతో కాసేపు ఇంటరాక్ట్ అవుదామనిపించింది. అటుగా కదిలాను. నేను వెళ్ళగానే అందరూ ఉత్సాహంగా గుడ్మార్నింగ్ మేమ్ అంటూ లేచి నిల్చున్నారు. నేను ఉత్సాహంగా విష్ చేసి కూర్చోమన్నాను. అందరూ కూర్చున్నారు. నవ్వుతూ అందరి వైపు చూశాను. అందరిలోను ప్రివరేషన్ తాలూకు సన్నద్ధత కనిపిస్తోంది. ప్రతి ఒక్కరూ సుశిక్షితులైన సైనికుల్లా కనిపిస్తున్నారు. బాగా ప్రిపేర్ అయ్యారా? ఫార్ముల్గా అడిగా.. ఓ.... అని అరిచి చెప్పారు. ఆ అరుపులో ఆత్మవిశ్వాసం ధ్వనించింది. ప్రివరేషన్ విషయంలో నాకెలాంటి సందేహం లేదు. డిసెంబరు నాటికే మేం అన్ని సబ్జెక్టులో సిలబస్లు పూర్తిచేస్తాం. జనవరి నుంచి స్టడీ అవర్స్ పెట్టి చదివిస్తాం. రెగ్యులర్గా టెస్టులు

అనామిక

(కందుకూరి వీరేశలింగం కథల పోటీలో సాధారణ ప్రచురణకు ఎన్నికైన కథ)

కండక్ట్ చేస్తూ పిల్లల పెర్ఫార్మెన్స్ తెలుసుకుంటాం. వెనుకబడ్డవాళ్ళకు ఎక్స్ట్రా క్లాసులు పెట్టి పరీక్షల నాటికి అందర్నీ పూర్తిస్థాయిలో సంసిద్ధుల్ని చేస్తాం. ప్రిఫైనల్లోనే స్టూడెంట్స్ పెర్ఫార్మెన్స్ మాకు తెలిసిపోతుంది. దాదాపు అదే రిజల్ట్ ఫైనల్ ఎగ్జామ్స్లోనూ వస్తుంది.

జిల్లాలోనే మా స్కూల్కి మంచి పేరుంది. దాదాబాయి నౌరోజి గర్ల్స్ స్కూల్ అంటే చదువుల తల్లుల పుట్టినిల్లని అందరూ అంటారు. లాస్ట్ ఇయర్ మా స్టూడెంట్ స్టేట్ ర్యాంక్ సాధించింది. ఈ యేడు కూడా వస్తుందని అనుకుంటున్నాం. సో.... అందరూ బాగా ప్రిపేర్ అయ్యారన్నమాట. అందర్నీ చూస్తూ అన్నాను. అవునన్నట్లు అందరూ తలాడించారు. “సబ్జెక్ట్లోగాని, ఎగ్జామ్స్ గురించిగాని ఏమైనా డౌట్స్ ఉన్నాయా?” అని అడిగా. ‘నో మేమ్... అన్నారందరూ. ఏం మాట్లాడాలో తెలిక క్యాజువల్గా ‘నెక్స్ట్ ఏంటి?’ అన్నా. అందరూ అర్థంకానట్లు ముఖం పెట్టారు. ‘పది తర్వాత ఎవరెవరు ఏ కోర్సులో చేరబోతున్నారు’ వివరంగా చెప్పాను. ఎక్కువమంది సైన్స్

గ్రూపుల్లో చేరతామంటే, కొంతమంది ఆర్ట్స్ గ్రూప్ తీసుకుంటామని చెప్పారు. నా దృష్టి ఏం చెప్పకుండా మౌనంగా కూర్చున్న అంజలిపైన పడింది. అంజలి క్లాస్ టాపర్. ఈ సారి స్టేట్ ర్యాంక్ సాధిస్తుందని ఎక్స్పెక్ట్ చేస్తున్నాం. తను ఖచ్చితంగా సైన్సు గ్రూపు తీసుకుంటుంది. అంజలి మౌనంగా ఉండటం నాకు చిత్రంగా అనిపించింది. ‘అంజలి! నువ్వేం చెప్పలేదు?’ అని అడిగా. తనేం మాట్లాడలేదు. నేను మళ్ళీ అడిగా. ‘నేను ఏ గ్రూపులోనూ చేరబోవడంలేదు మేమ్’ లేచి నిల్చుని దిగాలుగా చెప్పింది. అర్థంకాక ‘అదేంటి?’ అన్నాను. మౌనంగా తలదించుకుంది. ‘పాపం వాళ్ళింట్లో చదివించనన్నారట మేడమ్’ ప్రక్కనున్న అమ్మాయి చెప్పింది. నాకాశ్చర్యమేసింది. ‘నిజమా అంజలి?’ అనడిగా. ‘అవును మేమ్, మా ఇంట్లో చదివించనన్నారు’ నెమ్మదిగా చెప్పింది. ‘ఏం? అనడిగా. ‘అమ్మానాన్న కూలికెళ్ళేగాని ఇల్లు గడవని పరిస్థితి మేమ్. వేలకు వేలు ఫీజులు కట్టి చదివించే స్థోమత లేదన్నారు’ బాధగా చెప్పింది. ‘అందుకని...’ ‘చదువు మానేసి అమ్మానాన్నలతోపాటు

కూలికెళ్ళామనుకుంటున్నా మేమ్'. 'అంజలి! నువ్వు టాపర్వి. చదువుకుంటే జీవితంలో పైకొస్తావ్. నాకానమ్మకముంది.' కన్విన్స్ చేస్తూ చెప్పా. 'ఏం చేస్తాం మేమ్! దేవుడు నాకు ప్రతిభతోపాటు పేదరికాన్ని కూడా ఇచ్చాడు. ప్రతిభను చంపుకుని తలరాత ఇంతేనని సరిపెట్టుకోవాల్సిందే' నిర్వేదంగా చెప్పింది. 'కాని పేదరికం కారణంగా ఎవరూ చదువాపేయకూడదు. చాలామంది గొప్పవాళ్ళు పేదరికంలో వుట్టి గొప్పవాళ్ళయ్యారు తెలుసా అంజలి?' తనను ఇన్స్పైర్ చేయడానికి ట్రై చేశా. 'ఏమో మేమ్, అమ్మా నాన్నలను కష్టపెట్టి నాకూ చదవాలని లేదు.' తన నిర్ణయాన్ని చెప్పింది అంజలి. నాకేం చెప్పాలో తెలిక కూర్చోమన్నాను. క్లాసులో ఇందాక కన్పించిన ఉత్సాహం పోయి గంభీర వాతావరణం నెలకొంది. కిటికీ ఆవల చెట్టుమీద కాకొకటి అరుస్తోంది. కాకి అరుపు మినహా క్లాసంతా నిశ్శబ్దంగా ఉంది. 'ఓకే స్టూడెంట్స్, మీకో కథ చెప్పమంటారా?' వాతావరణాన్ని తేలికచేయడానికి అన్నాను. సబ్జెక్ట్తో పాటు నేను మోరల్ క్లాసులు తీసుకుంటుంటా. కథ చెప్తాననగానే అందరూ ఇష్టంగా చెప్పమన్నారు. 'మీకొక అమ్మాయి కథ చెబుతాను. ఇది కథ కాదు యదార్థ గాథ'. యదార్థ గాథ అనేసరికి అందరిలో ఆసక్తి కలిగింది. ముప్పై ఏళ్ళ క్రితంనాటి మాట... మీలాగే ఒక అమ్మాయి ఉండేది, పేరు అనామిక. కథ చెప్పడం మొదలు పెట్టాను.

అనామిక వాళ్ళది దిగువ మధ్యతరగతి కుటుంబం. టిఫిన్ హోటల్ వాళ్ళ కుటుంబానికి ఆధారం. ఇద్దరు మగ సంతానం తర్వాత పుట్టిన అమ్మాయి కావడంతో అనామికను అపురూపంగా చూసేవారు. ఉన్నంతలో ఏ లోటు రాకుండా పెంచారు. అనామిక చాలా తెలివైన పిల్ల. చదువంటే తనకు వల్లమాలిన ప్రేమ. టీచర్లు చెప్పే పాఠాలను కేవలం పాఠాలుగాకాక కొత్త విషయాలు నేర్చుకుంటున్నట్లు ఆసక్తిగా వినేది. దాంతో ఒకసారి చదవగానే అన్నీ

కంఠతావచ్చేవి. క్లాసులో అందరికన్నా ఫస్టున ఉండేది. అలా ఒక్కొక్క తరగతిని దాటుకుంటూ తొమ్మిదో తరగతిలోకి వచ్చింది అనామిక. జీవితం ఎప్పుడూ ఒకేలా ఉండదు. అది ఎత్తువల్లాల రాదారి. కష్టసుఖాల వలయం. హాయిగా సాగిపోతున్న అనామిక జీవితంలో పెద్ద కుదుపు సంభవించింది. చెప్పడం ఆపాను. అందరి కళ్ళల్లో అనామికకు ఏమైందన్న ఆందోళన కన్పించింది. మళ్ళీ చెప్పడం మొదలుపెట్టా. అనామికవాళ్ళ హోటల్కు పోటీగా మరికొన్ని హోటళ్ళు రావడంతో బేరం తగ్గి నష్టాలు వచ్చాయి. వ్యాపారం కోసం తెచ్చిన అప్పులు వడ్డీలు పెరిగి రెండింతలయ్యాయి. రోజులు గడిచేకొద్దీ పరిస్థితి దిగజారడం తప్ప మెరుగయ్యే నూచనలు ఏ మాత్రం కన్పించలేదు.

ఆర్థిక పరిస్థితుల ప్రభావం అనామిక జీవితంపై పడింది. చదువే లోకంగా పెరిగిన అనామికకు మొదటిసారి కష్టం అంటే ఏంటో తెలిసొచ్చింది. ఆకలిబాధ అనుభవంలోకి వచ్చింది. కొనుక్కోవడానికి డబ్బులు వుండేవి కావు. ఒక్కోసారి పస్తులు ఉండాల్సి వచ్చేది. మరోవైపు అప్పులవాళ్ళు ఇంటి దగ్గరకొచ్చి ఒత్తిడిచేయడం మొదలుపెట్టారు. దాంతో ఉంటున్న ఇంటిని తెగనమ్మి అప్పులు తీర్చాల్సివచ్చింది. ఇల్లమ్మడంతో అనామిక వాళ్ళ కుటుంబం కట్టుబట్టలతో రోడ్డుమీద ఉండాల్సి వచ్చింది. అవమానభారాన్ని తట్టుకోలేక ఒకనాటి రాత్రి అనామికవాళ్ళు రైలెక్కి కట్టుబట్టలతో ఊరు వదిలి వెళ్ళిపోయారు. చెప్పడం ఆపాను. రంగుల పక్షాకటి ఎక్కడినుంచో వచ్చి కిటికీపై వాలింది. అది అటు ఇటు చూసి ఏదో అలికిడి కాగానే ఎగిరిపోయింది. అనామికవాళ్ళు ఎక్కడికి వెళ్ళారు మేమ్.. ఏమై పోయారు మేమ్... ఉత్కంఠను ఆపుకోలేక పిల్లలు అడిగారు. రాకాసి వేటగాడు తరుముతుంటే కొండలు, లోయలు, నమండ్రాలు దాటి వక్కి ఎగురుకుంటూ దిగంతాలకెళ్ళినట్లు ఆ రాత్రి

అనామికవాళ్ళు వందల కిలోమీటర్ల దూరం ప్రయాణించి తెల్లవారేసరికి ఒక కొత్త ఊరు చేరుకున్నారు. అదే తమ మజిలీ అనుకొన్నారు. ఎక్కడుండాలో... ఏం చేయాలో... తెలిక స్టేషన్లోనే దిక్కులేనివాళ్ళలా తలదాచుకున్నారు. స్టేషన్ మాస్టర్ వీళ్ళ పరిస్థితికి జాలిపడి తన ఇంట్లో ఖాళీగాఉన్న వాటాలో ఆశ్రయమిచ్చాడు. తర్వాత తనే కొంత ఆర్థికసాయం చేసి చిన్న హోటల్ పెట్టించాడు.

పరమపద సోపానపటంలో సర్పం కాటుకి మొదటి గడిలోకి వచ్చినట్లు అనామికవాళ్ళ కుటుంబం బతుకు పోరాటాన్ని మళ్ళీ మొదలెత్తుకుంది. ఈసారి ఇంటిల్లిపాది హోటల్ పనిలో పాలుపంచుకున్నారు. అనామికకు కూడా హోటల్ పని చేయక తప్పలేదు. కొన్నాళ్ళు అందరూ రెక్కలు ముక్కలు చేసుకోగా కొద్ది కొద్దిగా పరిస్థితి మెరుగవడం మొదలైంది. పస్తులు తప్పి నాలుగు వేళ్ళు నోట్లోకి వెళు తున్నాయి. ఈ క్రమంలో అన్నల్తోపాటు అనామిక చదువు కూడా కొండెక్కింది. చదువుపట్ల ఆసక్తిని చంపుకోలేక స్కూల్లో చేర్పించమని అమ్మానాన్నని అడిగింది అనామిక. చదివించే స్థోమత లేదని, హోటల్ పనిలోనే సాయంగా ఉండమని చెప్పడంతో అనామికకు ఏడుపొచ్చింది. హోటల్ పని చేస్తూనే చదువుకుంటానని బ్రతిమాలడంతో దగ్గర్లో ఉన్న ప్రభుత్వ పాఠశాలలో చేర్పించారు అనామికను.

అనామిక కష్టాలు రెట్టింపయ్యాయి. తెల్లవారుజామున ఐదు గంటలకు లేచేది. రెండు మూడు గంటలపాటు హోటల్లో నిలువుగాళ్ళమీద నిలబడి పనిచేసేది. కాస్తంత బేరం పల్చబడగానే హడావుడిగా తయారై స్కూలుకెళ్ళేది. సాయంత్రం రాగానే మర్నాటికోసం కిలోలకొద్దీ పప్పు, పిండి రుబ్బేది. రాసేటప్పుడు చేతులు నొప్పులు పుట్టేవి. నొప్పిని పంటిబిగువునే భరిస్తూ, రాత్రి అందరూ నిద్రపోయినా తనుమాత్రం పొద్దుపోయేవరకు చదువుకునేది. ఒకవైపు

హోటల్ పనిచేస్తూ మరోవైపు చదువుకుంటూ అనామిక పదవ తరగతిలో స్కూల్ ఫస్ట్ తెచ్చుకుంది. అయితే ఆ సంతోషం తనకు ఎక్కువసేపు నిలువలేదు. ఫీజులు కట్టి చదివించడం తన వల్ల కాదని తండ్రి చెప్పడంతో అనామిక ఆశలమీద నీళ్ళు చల్లినట్లైంది. రెండ్రోజులు తిండి మానేసి ఏడ్వడంతో ఫీజులేని గవర్నమెంట్ జూనియర్ కాలేజీలో అనామికను చదివించడానికి ఒప్పుకున్నారు.

కాలేజీలో అనామికను ఆకతాయిలు ఇడ్లీ, పూరి అంటూ నిక్నేమ్స్ తో ఏడిపించేవాళ్ళు. ఇంట్లో చెబితే కాలేజీ మాన్సిస్ట్రాని భయపడి వాళ్ళను పట్టించుకోకుండా తన చదువేదో తను చదువుకునేది. అడుగుడుగున ఆటంకాలను ఎదుర్కొని కష్టపడి అనామిక మంచి మార్కులతో ఇంటర్ చదువును పూర్తి చేసింది. ఇంట్లోవాళ్ళకు అనామికపై ఒక నమ్మకం ఏర్పడింది. వాళ్ళ అమ్మ ప్రోత్సాహంతో తెలుగు పండిట్ ట్రైనింగ్ పూర్తి చేసింది. ఆ తర్వాత డియస్సీలో సెలెక్ట్ అయి టీచర్ అయ్యింది అనామిక. చెప్పడం ఆపాను. కథ పూర్తికాగానే పిల్లలంతా చప్పట్లు కొట్టారు. 'కష్టాలకు తలవంచి ఉంటే అనామిక టీచర్ అయ్యేదా?' పిల్లల్ని చూస్తూ ప్రశ్నించాను. 'లేదు మేమ్' అన్నారందరూ. 'అనామిక కథ విన్న తర్వాత కూడా నీకు చదువు మానాలన్నీస్తుందా అంజలి?' అంజలిని చూస్తూ అడిగాను. 'లేదు మేమ్ .... గొంతు గాఢదికం కాగా ఏడుస్తూ చెప్పింది అంజలి. ఏడుస్తున్న అంజలిని చూసి పిల్లలంతా నిర్భాంతపోయారు. క్లాసంతా నిశ్శబ్దం అలుముకుంది. కాసేపుటికి తేరుకున్న అంజలి నేను చదువు మానేయను మేమ్... కష్టాలను ఎదుర్కొని చదువుకుంటా, అనామికలా టీచర్నువతా' అంటూ ఆత్మవిశ్వాసంతో చెప్పింది. అంజలి తన నిర్ణయం మార్చుకుని చదువుకుంటాననడంతో నాకెక్కడలేని

అనామిక కష్టాలు రెట్టించయ్యాయి. తెల్లవారుజామున ఐదు గంటలకు లేచేది. రెండు మూడు గంటలపాటు హోటల్లో నిలువుగాళ్ళమీద నిలబడి పనిచేసేది. కాస్తంత బేరం పల్చబడగానే హడావుడిగా తయారై స్కూలుకెళ్ళేది. సాయంత్రం రాగానే మర్నాటికోసం కిలోలకొద్దీ పప్పు, పిండి రుబ్బేది. రాసేటప్పుడు చేతులు నొప్పులు పుట్టేవి. నొప్పిని పంటిజగువునే భరిస్తూ, రాత్రి అందరూ నిద్రపోయినా తనుమాత్రం పొద్దుపోయేవరకు చదువుకునేది. ఒకవైపు హోటల్ పనిచేస్తూ మరోవైపు చదువుకుంటూ అనామిక పదవ తరగతిలో స్కూల్ ఫస్ట్ తెచ్చుకుంది. అయితే ఆ సంతోషం తనకు ఎక్కువసేపు నిలువలేదు. ఫీజులు కట్టి చదివించడం తన వల్ల కాదని తండ్రి చెప్పడంతో అనామిక ఆశలమీద నీళ్ళు చల్లినట్లైంది.

సంతోషం కలిగింది.

'వెరీ గుడ్ అంజలి...' అంటూ అభినందించా..

అంజలితో నహా పిల్లలందరి మొఖాలపై నవ్వులు పూచాయి.

'అనామిక ఎవరు మేమ్?' అనడిగింది అంజలి. ఊహించని ప్రశ్నకు నేను నిరుత్తరురాలినయ్యాను. ఏం చెప్పాలో తెలీక కాసేపు మౌనంగా ఉండిపోయాను. 'అనామిక ఎవరో చెప్పండి మేమ్' అంటూ పిల్లలంతా అరిచారు. అప్పటిదాకా గుండెల్లో అదిమి పెట్టిన దుఃఖం ఒక్కసారి లావాలా పైకెగిసింది. గొంతు దుఃఖంతో మాడుకుపోయింది. కళ్ళు కన్నీటి

చెలమలయ్యాయి. చెంపలమీంచి కన్నీళ్ళు ధారాపాతంగా కారుతున్నాయి. ఈ హఠాత్పరిణామానికి పిల్లలు స్థాణువులయ్యారు. కంగారుగా వాళ్ళు 'మేడమ్...' అన్నారు. నేను తేరుకుని, కర్చీఫ్ తో కళ్ళు తుడుచుకుని పిల్లలవైపు చూశాను. గొంతు గాఢదికం కాగా 'ఆ... ఆ.... అనామికను నేనే!' అన్నాను. పిల్లలు షాకయ్యారు. బెల్ కొట్టారు. క్లాసంతా చప్పట్లతో మార్మోగిపోయింది. గర్వంతో నా ఛాతీ ఉప్పొంగింది. గుండెనిండా ఊపిరి తీసుకుని, లేచి నిల్చున్నా. నవ్వుతూ క్లాసు బైటికి నడిచాను.

భారత సైన్యంలో మహిళల ప్రవేశానికి ర్యాలీ

కర్ణాటకలోని బెళగావి నగరంలో మరారా ఇన్ ఫెంట్రీ రెజిమెంట్ కు చెందిన శివాజీ స్టేడియంలో తొలిసారిగా భారత సైన్యంలో మహిళల ప్రవేశానికి ఆగస్టు 2 న ర్యాలీ ప్రారంభమైంది. ఈ ర్యాలీకి ఆంధ్రప్రదేశ్, తెలంగాణ, కేరళ, తమిళనాడు, మహారాష్ట్రలతో పాటు అండమాన్ నికోబార్ ద్వీపాల అభ్యర్థులు కూడా హాజరు అయినట్లు అక్కడ అధికారులు తెలిపారు. 5 రోజుల పాటు జరిగే ఈ ర్యాలీలో పాల్గొనడానికి 15 వేల మంది దరఖాస్తు చేసుకుంటే ప్రతిభ ఆధారంగా 3 వేల మంది ఎంపికయ్యారు.

మాతృస్వామ్యం

పునాలువాన్ కుటుంబము:

మోర్గాన్ అభిప్రాయం ప్రకారం తల్లివైపు అన్నదమ్ములను, అప్పచెల్లెళ్ళను దూరంగా ఉంచడంతో పునాలువాన్ కుటుంబం ప్రారంభం అవుతుంది. ఒక స్త్రీకి పలువురు భర్తలు ఉన్నప్పుడు పితృత్వాన్ని నిశ్చయించడం అసాధ్యం అవుతుంది. పితృత్వం అనేది కేవలం ఒక కట్టుకథగా ఉండిపోతుంది. బహుభర్తృత్వం వాడుకలో ఉన్నచోటపితృత్వాన్ని నిర్ణయించే అవకాశం ఏమాత్రం ఉండదు. తల్లివైపు వంశక్రమమే సుస్పష్టంగానూ, కాదనడానికి వీలులేనిది గాను ఉంటుంది. అభివృద్ధి నిమ్నస్థాయిలో ఉన్నప్పుడు సామాజిక పరివర్తనలు బహు నిదానంగా చోటుచేసుకుంటాయి. రక్తసంబంధీకుల కుటుంబం నుంచి పునాలువాన్ కుటుంబానికి మార్పు జరగడానికి దీర్ఘకాలమే పట్టివుంటుంది.

ఈ కాలంలో అనేక ఒడుదుడుకులు కూడా సంభవించి ఉంటాయి. జనసమూహం అమితంగా పెరిగిపోవడంతో వ్యవసాయం కోసం, పశువుల మందకు అవసరమైన పచ్చికబీళ్ళకోసం కొత్త కొత్త ప్రాంతాలను వెదకవలసి రావడమే పునాలువాన్ కుటుంబ ప్రాదుర్భావానికి తక్షణ బాహ్య కారణంగా పనిచేసి వుంటుంది. అంతేకాక అభివృద్ధి పుంజుకోవడంతో సోదరీ సోదరులమధ్య, సన్నిహిత బంధువుల మధ్య లైంగిక సంబంధాలలోని ప్రమాదాన్ని, అనాచిత్యాన్ని క్రమక్రమంగా గుర్తించడం కూడా ఈ మార్పుకు దారితీసివుండవచ్చు. ఈ గుర్తింపే విభిన్నమైన వివాహ రూపానికి దారితీసిందని తెలుస్తుంది..దక్షిణ ఆఫ్రికాలోని చెందిన డయిరీస్ తెగలోని గసోన్కు సంబంధించి కునావ్ వెలికితీసిన గాధను బట్టి మనకు ఈ సంగతి తెలుస్తుంది. “మురుదు” అంటే గణ నిర్మాణం

గురించి మనకు ఈ కథ ద్వారా తెలియవస్తున్న సంగతి ఈ దిగువ విధంగా ఉంది.

“నృప్తి ఆవిర్భావం అనంతరం తండ్రులు, తల్లులు, అన్నదమ్ములు, అక్కచెల్లెళ్లు, ఇతర సన్నిహిత బంధువులు విచక్షణారహితంగా తమలో తాము వివాహం చేసుకున్నారు. ఇలాంటి వివాహాల వలన కలిగే చెడు ఫలితాలను స్పష్టంగా గుర్తించేవరకు ఇలానే జరిగింది. గణమండలి నాయకులు ఒకచోట చేరి ప్రస్తుతం ఏమిచేయాలో చెప్పవలసిందిగా మహదాత్మ అయిన “మురముర” మొరపెట్టుకున్నారు. అప్పుడు ‘మురముర’ వాళ్ళకు ఈవిధంగా చెప్పింది. తెగను వలు శాఖలుగా విభజించండి. ఒకదాన్నుంచి మరొకటి వేరుగా వుండేందుకుగాను వాటికి జంతువుల, అచేతనముల పేర్లను అంటే, చిట్టెలుక, నిప్పుకోడి, ఊసరవెల్లి, వర్షం వగైరా పేర్లను పెట్టండి. ఒక గుంపులోనివారు తమ గుంపులోవారిని వివాహం ఆడరాదు. మరో గుంపులోనుండే తమ సహచరులను వెతుక్కోవాలి.

మోర్గాన్ అభిప్రాయం ప్రకారం ఒకే కుటుంబానికి చెందిన ఒకరు లేదా అంతకన్నా ఎక్కువమంది అక్కచెల్లెళ్ళు మరో కుటుంబానికి చెందిన ఒకరు లేదా అంతకన్నా ఎక్కువమందిగా వున్న అన్నదమ్ములు వివాహమాడతారు. ఒక తల్లి కుమార్తెలు లేదా వేలు విడిచినవారు లేదా అక్కచెల్లెళ్ళ మనుమరాళ్ళో కలిసి ఉమ్మడి భార్యలు అవుతారు. ఈ భర్తలు వారికి సోదరుల వరుస కాకూడదు. స్వయానా తోడబుట్టిన లేదా వేలువిడిచిన అన్నదమ్ములు ఉమ్మడి భార్యలకు ఉమ్మడి భర్తలుగా ఉంటారు. అయితే ఈ భార్యలు వారికి అప్పచెల్లెళ్ళ వరసలో ఉండరు. ఆ రకంగా

సన్నిహితుల మధ్య దాంపత్య సంబంధాలపై నిషేధం వచ్చింది. కొత్త తరహాదైన ఈ వివాహ రూపము ఉన్నతస్థాయి అభివృద్ధికి దారితీసింది. పాత తరహా లైంగిక సంబంధాలను కొనసాగిస్తున్నవారి కన్నా కొత్త తరహా కుటుంబ రూపాన్ని స్వీకరించిన తెగలు అనుకూల స్థితిలో ఉన్నాయి.

పునాలువాన్ కుటుంబం కారణంగా ఈ దిగువ తరహా కొత్త బంధుత్వం ఉనికిలోకి వచ్చింది. ఈకుటుంబంలోని వ్యక్తి తన బంధుత్వ వరుసలను ఇలా చెబుతాడు. నా తల్లి అక్కచెల్లెళ్ళ పిల్లలు ఆమెకు కూడా పిల్లలు అవుతారు. అలానే నా తండ్రి అన్నదమ్ముల పిల్లలు అతనికి కూడా పిల్లలవుతారు. మళ్ళీ వీరంతా నాకు అన్నదమ్ములూ, అక్కచెల్లెళ్ళూ అవుతారు. అయితే నా తల్లి సోదరుల పిల్లలు ఆమెకు మేనల్లుళ్ళూ, మేనకోడళ్ళూ అవుతారు. నా తండ్రి అక్క చెల్లెళ్ళ పిల్లలు ఆయనకు మేనల్లా, మేనకోడళ్ళూ అవుతారు. వీరు నాకు మేనబావలు, మేనమరదళ్ళూ లేదా వదినెలూ అవుతారు. నా తల్లి అక్క చెల్లెళ్ళ భర్తలు ఆమెకు కూడా భర్తలుగా ఉంటారు. నా తండ్రి అన్నదమ్ముల భార్యలు అతనికి కూడా భార్యలుగా ఉంటారు. నా తండ్రి అక్కచెల్లెళ్ళూ, నా తల్లి అన్నదమ్ములూ కుటుంబ పరిధిలోకి రారు. వీరి పిల్లలందరూ నాకు మేనబావలూ,

మేనమరదళ్ళూ లేదా వదినెలూ అవుతారు.

నాగరికత వృద్ధి చెందడంతో సోదరీసోదరుల మధ్య లైంగిక సంబంధాలపై నిషేధం వచ్చింది. క్రమక్రమంగా తల్లివైపు రక్తసంబంధీకుల మధ్య కూడా ఈ నిషేధం అమలులోకి వచ్చింది. నూతనమైన రక్త సంబంధీకుల కుటుంబం, గణాలూ తొలుత తల్లివైపు నుండి చూస్తే స్వయానా వేలువిడిచిన అక్కచెల్లెళ్ళు వారి పిల్లలతోనూ, స్వయానా వేలువిడిచిన అన్నదమ్ములు వారి పిల్లలతోనూ ఉనికిలోకి వచ్చాయి. గణాలు ఉమ్మడి పూర్వీకురాలిని కలిగి వుండేవి. ఈమె నుంచే స్త్రీవైపు తరాలు తమ వంశాన్ని లెక్కించేవి. పురుషులు తమ భార్యల గణాలకు చెందరు. వారు తమ సోదరీ గణాలకు చెందుతారు.

మాతృస్వామ్యం ఉనికిలోకి చాలా కాలం క్రితమే వచ్చి కుటుంబ సంబంధాలకు వారసత్వానికి పునాదులు వేసింది. తల్లి అధికారం సాగినప్పుడు గణమండలి స్త్రీలు మాట్లాడడంతో పాటు ఓటు హక్కును కూడా కలిగి ఉండేవారు. నాయకులు ఎన్నిక అవడంలోగానీ ఓడి పోవడంలో గానీ ఆడవాళ్ళ పాత్ర కూడా ఉండేది. అప్పట్లో తండ్రి వారసత్వం గురించి కాక తల్లి వారసత్వం గురించే మాట్లాడేవారు. తల్లి పేరును తల్లి వంశక్రమాన్ని తన పేరుతో కలిపి చెప్పేవారు సంతానం.

ఈ విధంగా మాతృస్వామ్యం ఉనికిలోకి చాలా కాలం క్రితమే వచ్చి కుటుంబ సంబంధాలకు వారసత్వానికి పునాదులు వేసింది. తల్లి అధికారం సాగినప్పుడు గణమండలి స్త్రీలు

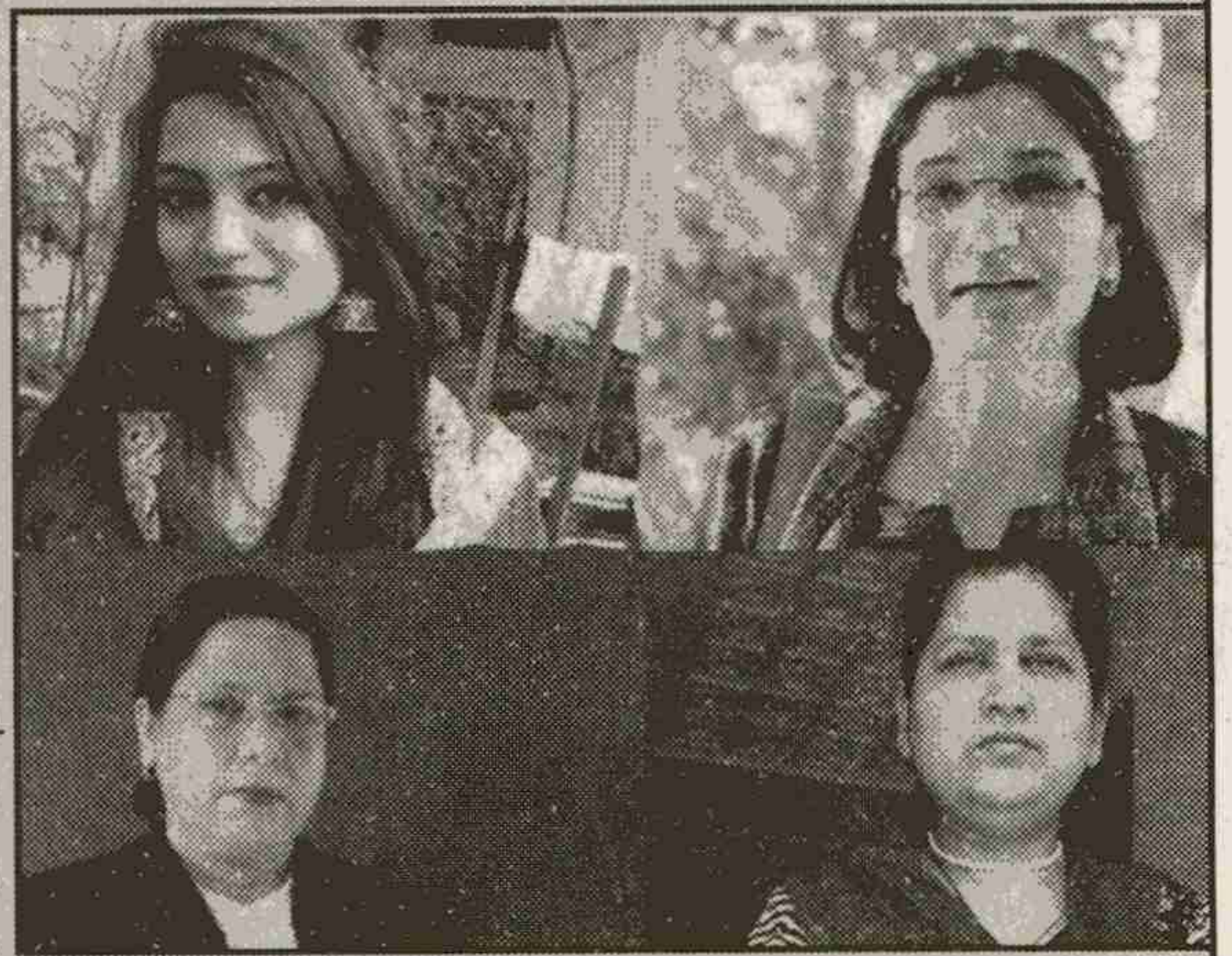
మాట్లాడడంతో పాటు ఓటు హక్కును కూడా కలిగి ఉండేవారు. నాయకులు ఎన్నిక అవడంలోగానీ ఓడిపోవడంలోగానీ ఆడవాళ్ళ పాత్ర కూడా ఉండేది. అప్పట్లో తండ్రి వారసత్వం గురించి కాక తల్లి వారసత్వం గురించే మాట్లాడేవారు. తల్లి పేరును తల్లి వంశక్రమాన్ని తన పేరుతో కలిపి చెప్పేవారు సంతానం.

ఒక బానిస స్త్రీని పెళ్లాడిన ఆమెకు కలిగిన సంతానం స్వేచ్ఛయుత పౌరులే అవుతారు. స్వదేశాన్ని గురించి చెప్పాల్సివస్తే మాతృభూమి అని చెప్పేవారు. అలానే కుటుంబ పెద్దగా తండ్రి పేరు కాక తల్లి పేరు చెప్పేవారు. ఈ వ్యవస్థలో నాయకత్వం పెత్తనం కూడా స్త్రీదే. కుటుంబంలోను, తెగలోను ఆమె అభిప్రాయానికి ఎంతో విలువ, గౌరవం ఉండేది. ఆమె శాంతి స్థాపకురాలు, న్యాయమూర్తి, పురోహితురాలి వలె మతపరమైన విధులు నిర్వహించేది.

ఈ మగవాళ్ళ పిల్లలు వారి తల్లి గణాలకు చెందుతారు. ఎందుకంటే తల్లివైపునుంచి వంశావళిని లెక్కించేవారు. తల్లినే కుటుంబ పెద్దగా భావించేవారు.

తలాక్ పై పోరాడిన వనితలు

జకియా సోమాన్, అతియా సాబ్రి, సైరాభాను, ఇష్రత్ జహాన్, గుల్షాన్ పర్వీంద్, వీరు తలాక్ పై పోరాడడానికి సుప్రీం కోర్టు వరకు వెళ్ళిన ధీశాలులు. జైహార్ కు చెందిన అఫ్రీన్ రెహమాన్ కూడా తలాక్ పద్ధతిని తీవ్రంగా వ్యతిరేకించి సుప్రీంకోర్టులో పిటిషన్ వేసింది. నా జీవితం నాశనం అయిపోయింది. కానీ నాలా మరో మహిళ జీవితం నాశనం కాకూడదు అనుకున్నాను. నాభర్త దుబాయ్ నుండి ఫోన్ చేసి మూడు సార్లు తలాక్ చెప్పి నన్ను వదిలేశాడు. అతనిమీద సుప్రీంకోర్టులో దావా వేశాను. అలాగే సైరాభాను ఎమ్.ఎ. సోషలిజం చదివిన మహిళ. ఈమె కట్నం గురించి వేధింపులు ఎదుర్కొంది. శారీరక, మానసిక వేధింపులను మౌనంగా భరించింది.

టెలిగ్రామ్ రూపంలో మూడుసార్లు తలాక్ అని రాసి పంపించాడు ఆమె భర్త. ఆమెను ఇంటికి రానియ్యలేదు. పిల్లలని యివ్వలేదు. పిల్లల కోసం పోరాడి సుప్రీంకోర్టులో కేసు గెలిచి విజయం సాధించింది. ఇలాంటి హింసే గుల్షాన్ పర్వీంద్ ది. అతియా సాబ్రికి చిన్న వయస్సులో పెళ్లి జరిగి 13 ఏళ్ళ కాపురం తరువాత ఇద్దరు ఆడపిల్లలు పుట్టారని భర్త అత్తింటివారు ఆమెను వదిలించుకోవాలి అనుకున్నారు. ఆహారంలో విషం కలిపారు. ఒక చిన్న చిత్తుకాగితం మీద తలాక్ అని మూడుసార్లు రాసి అతియా సోదరుడి ఆఫీసుకు పోస్టులో పంపించారు ఆమె భర్త. ఇలా మహిళల ప్రాథమిక హక్కును అణిచివేస్తున్న తలాక్ విధానాన్ని నిరసిస్తూ ఇటువంటి ఎందరో మహిళల ప్రాథమిక హక్కులను కాపాడినవారిలో ఈ ఆరుగురు మహిళల కృషి అమోఘం. అయితే ఈ సందర్భాన్ని ఉపయోగించుకొని ట్రిపుల్ తలాక్ నిషేధ చట్టంలో హింసను గాక విడాకులను క్రిమినల్ అంశంగా మారుస్తూ పార్లమెంట్ చట్టం చేయడం వివాదాస్పదమయ్యింది. పురుషుడిని జైలుకు పంపడం ద్వారా స్త్రీల, బిడ్డల పోషణకు సంబంధించిన సమస్యలు ఎలా పరిష్కారమవుతాయని మహిళా సంఘాలు ప్రశ్నిస్తున్నాయి.

“రాణి” బాధపడుతున్నావా ?

(కందుకూరి వీరేశలింగం కథల పోటీలో సాధారణ ప్రచురణకు ఎన్నికైన కథ)

ఇలాంటి వృత్తిలో ఇవి మామూలే అని తెలుసు. మరీ బరితెగించి మాట్లాడితేనే బాధగా ఉంది. కానీ బాధ నా గురించి కాదు. నన్ను నిందిస్తున్న వేధిస్తున్న విశేష్ బాబు అభిమానుల మీద. ఇలాంటి పోకడ మంచిది కాదు. ఏది రైట్ ఏది రాంగ్ అర్థం చేసుకోవాలి కదా! మనం కలానికి పదును పెట్టి ఒక విషయం రాసినప్పుడు అది తప్పో ఓపొో తెలియచేయాలి. అప్పుడు సరిదిద్దుకునే అవకాశం ఉంటుంది. అలా కాకుండా మనది రాంగ్ వాళ్లది రైట్ అంటే ఎలా? మాటకి మాట నమాధానం ఇచ్చుకోవచ్చు. మాటల్లో కాదు చేతలతో చెప్తానంటే వాళ్లని ఎలా అర్థం చేసుకోవాలి వసుధ . . . . .

ఆ హీరో అభిమానులు ఎప్పుడూ ఓవర్ యాక్షన్ చేస్తూనే ఉంటారు. అందుకే వాళ్లని తిక్క అభిమానులు అని అంటారు .. దేవుడుతో కొలుస్తారు. మొన్నటికి మొన్నా అతని పుట్టినరోజునాడు వెయ్యి లీటర్ల పాలతో అభిషేకం చేశారు పోస్టర్మీద. ఎందుకు పనికొచ్చింది చెప్పు? ఆ డబ్బులు రోడ్డుమీద ఎంతోమంది ఆకలితో అలమటిస్తున్నవారికి ఇవ్వచ్చు కదా వసుధా. ఆ అభిమానులకు గుండెలనిండా ప్రేమ ఉన్నా ఆ హీరోకి ఏమీ పట్టదు. ఒక కార్యక్రమానికి వచ్చినపుడు ఒక అభిమాని చేయితగిలింది అంతే, అందరూ చూస్తుండగానే ఆ అభిమాని చెంపమీద లాగిపెట్టి కొట్టాడు. విశేష్ బాబు అభిమానులు మాత్రం అన్న చేయి తగిలింది “ఆ అభిమాని ఎంత అదృష్టవంతుడో” అంటూ పొంగిపోయారు.

రాణి ఫోన్ “వందో” సారి రింగ్ అయింది. “హలో! రాణి గారేనా మాట్లాడుతుంది?”

అవునండీ. మీరు?

నేను విశేష్ బాబు అభిమానిని. రివ్యూస్ రాసినప్పుడు ఒక్క దగ్గర పెట్టుకుని రాయాలి కదా! పైగా ఆడదానివి. ఒంటరిగా

ఉన్నట్లు ఉన్నావు. చూసుకుని రాయాలి కదా?

జాగ్రతగా మాట్లాడండి మీ ఫోన్ కాల్ రికార్డు అవుతుంది.

అయితే నాకేంటి? మా అన్న సినిమా మీద ఘోరంగా రాసినప్పుడు మా మాటలు కూడా ఇలానే ఉంటాయి. ఇంకా ఫోన్లు వస్తూనే ఉంటాయి ..మరోసారి ఇలా జరిగిందంటే ఖబడ్డార్ జాగ్రత్త.

ఫోన్ కట్ చేసిన వెంటనే మరో ఫోన్ కాల్. రాణి! నువ్వు భలే ముద్దుగా ఉంటావు తెలుసా? నీ పెదాలు.....

నోర్మయ్. ఎవర్రా నువ్వు?

ఏమే! బాధగా ఉందా! మా హీరోని అవమానంగా మాట్లాడినపుడు మాకూ బాధగానే ఉంటుంది. నువ్వు వాడే ఫోన్, నువ్వు ఉంటున్న ఇల్లు, మీ పాప చదువుతున్న స్కూలు, నువ్వు ఉద్యోగం చేస్తున్న ఆఫీస్, అన్ని మాకు తెలుసు. జై విశేష్ బాబు... జై విశేష్ బాబు ...

చూసావా వసుధా వీళ్లు అనే మాటలు! ఈ మాటలు వాళ్లమ్మ వింటే ఎందుకు కన్నానో అనుకుంటుంది. అయినా పెంపకంలోనే రావాలి. అసలు వాళ్లకి కోపం ఎందుకు? సినిమాలో ఏముంది? “ఒక ఐటెం సాంగ్”, అయిదుపైట్లు “ఆరు

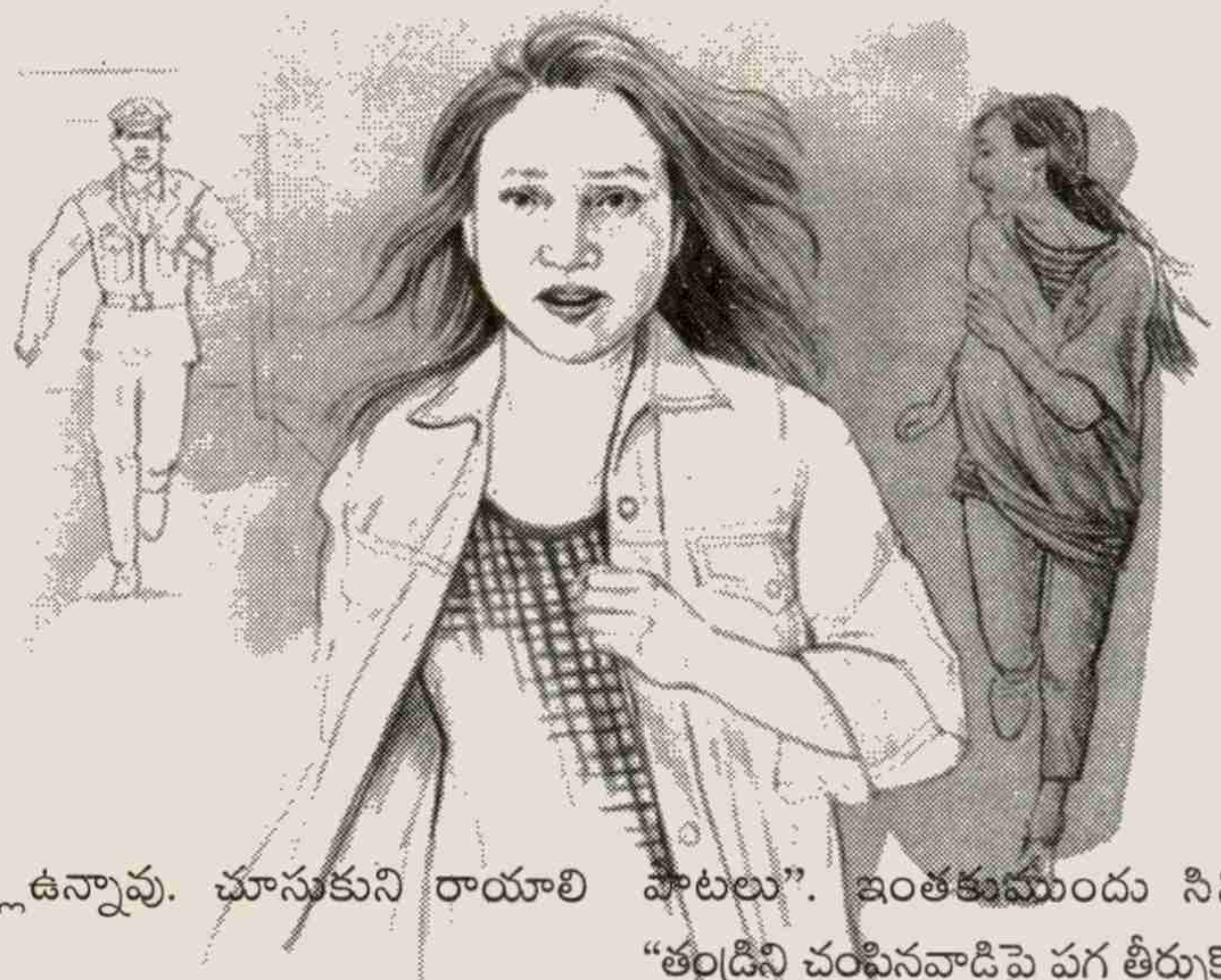
మాటలు”. ఇంతకుముందు సినిమాల్లో “తండ్రిని చంపినవాడిపై పగ తీర్చుకోవడం”, “ఇప్పుడు తల్లిని చంపినవాడిపై పగ తీర్చుకోవడం”. ఇతర రాష్ట్రాల సినిమాలు జాతీయ స్థాయిలో నిలిస్తే మన సినిమాలు మాత్రం మన ప్రభుత్వం ఇచ్చే అవార్డులకోసమే ఎదురుచూస్తున్నాయి. దానికే ఈ ఫ్యాన్స్ నంబరాలు చేసుకుంటున్నారు.

ఇంతలో మరో ఫోన్ కాల్. రాణిగారు మీరు చాలా అందంగా ఉంటారు. మీ ఇల్లు నాకు తెలుసు ఒకసారి వస్తాను. రివ్యూ రాసినందుకు అభిషేకం చేస్తాను. రాత్రంతా కలిసి చర్చించుకుందాం ఏమంటారు?

ఫోన్ కట్చేసి స్విచ్ ఆఫ్ చేసింది. సోఫాలో చారగిలబడి కన్నీళ్లు పెట్టుకుంది.

రాణి! నా మాట విని ఒకసారి పోలీస్ కంప్లెయింట్ ఇద్దాం. లేదా మీడియా వాళ్ళ దగ్గరికి వెళ్లి విశేష్ బాబు అభిమానుల గురించి చెబుదాం.

“రాణి” నోటి నుండి ఒక్కమాట కూడా రాలేదు. కళ్ళు మూసుకుని ఉంది. వసుధా! పోలీస్ కంప్లెయింట్ ఇచ్చినా మీడియా దగ్గరికి వెళ్లినా ఇది ఇంకా ఎక్కువమందికి తెలుస్తుంది. ఈ ఫోన్ గోల మరెక్కువ అవుతుంది. వాళ్లకి అసలు మాట్లాడటమే

రాదు. ఉన్నది ఇద్దరమే. నాకేదైనా అయితే పాప ఒంటరి అవుతుంది. పాపకేదయినా అయితే నేను బతకను అని కళ్ళు మూసుకుని చెప్పింది.

వసుధ ఒక్కసారిగా “అర్జున్ గుర్తువచ్చాడా” అనగానే! రాణి కళ్ళు కన్నీరు రూపంలో సుడులు తిరిగాయి. వెంటనే కళ్ళు తెరిచి వెక్కి వెక్కి ఏడ్చింది.

ఒకసారి అర్జున్ కలవొచ్చు కదా!

ప్లీజ్ అర్జున్ టాపిక్ వదిలెయ్.

సరే రాణి నేను వెళ్తా. ఆఫీస్ లో వర్క్ ఉంది అంటూ వసుధ వెళ్లిపోగానే తలుపు వేసుకుని తన రూంలోకి వెళ్లి ఆలోచనలో పడింది.

అర్జున్, రాణి కాలేజీ రోజుల నుండి ప్రేమికులు. తరువాత ఇంట్లో ఒప్పుకోకపోవడంతో ఒక మంచి ముహూర్తాన గుడిలో పెళ్లి చేసుకున్నారు. అర్జున్ మెడికల్ రిప్రజెంటేటివ్ గా జాయిన్ అయ్యాడు. వచ్చిన జీతం ఇద్దరికి సరిపోకపోయినా హాయిగానే జీవించారు. కొన్ని నెలల తరువాత వీళ్ళకి పాప పుట్టింది. ఖర్చులు పెరిగాయి. వాళ్ల కుటుంబాల ఆలోచనలో కూడా మార్పు రాకపోవడంతో కష్టాలతోనే జీవించారు. అర్జున్ ఉదయం నుండి రాత్రి వరకు కష్టపడినా ఆదాయంలో ఎలాంటి మార్పు రాకపోవడంతో చిరాకులో ఉండేవాడు. పాప హరిణికి స్కూల్ వయసు రావడంతో రాణిలో ఆలోచన వచ్చింది. పాప భవిష్యత్తు బాగుండాలంటే జాబ్ చేయాలని నిర్ణయించుకుంది..

ఒకరోజు ఆఫీస్ కి వెళ్లడానికి సిద్ధంగా ఉన్న అర్జున్ తో అర్జున్! పాపకోసం నేను జాబ్ చేయాలి అనుకుంటున్నా. ఇద్దరం సంపాదిస్తేనే పాప చదువుకు ఎలాంటి ఆటకం రాదు. వసుధ ఒక పత్రిక ఆఫీస్ లో పనిచేస్తోంది. ఆ ఆఫీస్ లోనే రిసెప్షనిస్ట్ పోస్ట్ ఖాళీగా ఉందంట అంది.

ఓ !అప్పుడే జాబ్ కూడా చూస్తున్నావా? అంటే నేను తెచ్చే జీతంతో పాపని బాగా చదివించలేననేకదా అర్థం?

అదేంటి అర్జున్ అలా మాట్లాడున్నావు? నా స్వార్థంకోసం కాదు పాపకోసం కదా! పాపకోసమే అని నాకు తెలుసు. కానీ నువ్వు ఉద్యోగం చేయడం నాకు ఇష్టంలేదు. నువ్వు ఉద్యోగానికి వెళ్తే బయట “వాడి జీతం సరిపోక భార్యని ఉద్యోగానికి పంపిస్తున్నాడు” అని అందరు అంటారు.

ఇది మన లైఫ్ అర్జున్. ఎవరో ఏదో అనుకుంటారు అని మనం ఎందుకు రాజీ పడాలి?

అయినా వద్దు రాణి. మంచి ఉద్యోగంకోసం నేనే ప్రయత్నిస్తా నువ్వు ఇంట్లోనే ఉండు. ఉద్యోగానికి వెళ్ళద్దు.

అర్జున్! అసలు నీ భయం ఏమిటి? నా మీద ప్రేమ ?అనుమానమా?

నా ఉద్దేశం అది కాదు అర్జున్ ! హరిణి కి మంచి ఫ్యూచర్ ఇవ్వాలని. ఈ కాలంలో పిల్లలను చదివించాలంటే లక్షలు ఖర్చుపెట్టాల్సి వస్తుంది. అలాంటపుడు ఒక జీతం సరిపోదు కదా!

నువ్వు ఉద్యోగం చేస్తే నన్ను తక్కువచేసినట్టేకదా!

అదేంటి అర్జున్ అలా మాట్లాడున్నావు? నా స్వార్థంకోసం కాదు పాపకోసం కదా !

పాపకోసమే అని నాకు తెలుసు. కానీ నువ్వు ఉద్యోగం చేయడం నాకు ఇష్టంలేదు. నువ్వు ఉద్యోగానికి వెళ్తే బయట “వాడి జీతం సరిపోక భార్యని ఉద్యోగానికి పంపిస్తున్నాడు” అని అందరు అంటారు.

ఇది మన లైఫ్ అర్జున్. ఎవరో ఏదో అనుకుంటారు అని మనం ఎందుకు రాజీ పడాలి? అయినా వద్దు రాణి. మంచి ఉద్యోగంకోసం నేనే ప్రయత్నిస్తా నువ్వు ఇంట్లోనే ఉండు. ఉద్యోగానికి వెళ్ళద్దు.

అర్జున్! అసలు నీ భయం ఏమిటి? నా మీద ప్రేమా?అనుమానమా?

నాకు ఆడవారు ఉద్యోగం చేయడం ఇష్టం లేదు. నేను ఎంతోమందిని చూసాను. ఉద్యోగానికి వెళ్తున్నవారు షికార్లు తిరగడం, భర్తని పట్టించుకోకపోవడం, పెళ్లయిన మగవారితో మాట్లాడటం....

వద్దు వద్దు. అయితే నాలో కూడా మార్పు వస్తుందని నీ అనుమానమా?

“అనుమానం కాదు అదే నిజం”

ఇంకేం మాట్లాడకు అర్జున్. నీ

ఆలోచన అర్థం “అయిపోయింది”. నేను కూడా అందరిలాంటి ఆడదానినని చెప్పకనే చెప్పావు.

ఏమి చేస్తాం రాణి? సమాజం అలా ఏడ్చింది. ఇంక ఒక్క నిమిషం కూడా నీతో ఉండను. చూసావా! అదే స్త్రీలలో ఉండే గొప్ప లక్షణం. ఉద్యోగం ఉంటే చాలు మొగుడు కూడా అవసరంలేదు.

షటప్ అంటూ హరిణిని తీసుకొని బైటికి వచ్చేసింది. ఇకనుండి “నా జీవితం నాది”. అనుకుంది.

వెళ్లు వెళ్లు ముందు ఆలోచన అలాగే ఉంటుంది. తరువాత మొగుడ్ని వదిలేసి తప్పుచేశాను అనిపిస్తుంది. ఎప్పటికైనా తెలుసుకుంటావు. మొగుడి నుండి తప్పించుకున్నా మగాళ్ళనుండి తప్పించుకోలేవు.

నా ఆలోచన మంచిది. నేను వెళ్తున్న మార్గం సరైనది అంటూ వెళ్ళిపోయిన రాణి ముందు పత్రిక రిసెప్షనిస్ట్ గా జాయిన్ అయ్యి ఆ తరువాత వార్తలలో మెలుకువలు తెలుసుకుంది. సినిమా వార్తల మీద ఇష్టం పెంచుకుని మెల్లగా రివ్యూస్ రాసేస్థాయికి ఎదిగింది. మూడు సంవత్సరాలుగా ఒక ప్రముఖ పత్రికకు రివ్యూ రైటర్ గా సేవలు అందిస్తున్న సమయంలో విశేష్ బాబు నటించిన “నాలో ఉన్నా సత్తా” అనే సినిమాకి రివ్యూ రాయడంతో ఫాన్స్ నుండి కాల్స్ ప్రవాహంలా వచ్చాయి.

కాలింగ్ బెల్ మోగడంతో ఆలోచనల

నుండి బయటికి వచ్చింది రాణి. తలుపు తీసింది. ఎదురుగా అర్జున్.

ఎప్పుడో పన్నెండేళ్ళ క్రితం చూసిన రూపం ఒకసారిగా కళ్ళముందు కనిపించేసరికి గుండెలో దడ మోగింది. నిశబ్దం ఆవరించింది.

వసుధ వచ్చి ఏంటి రాణి చూస్తుందిపోయావు? లోపలికి రమ్మనిచెప్పు అంది. కాసేపు సందేహంలో ఉండి, లోపలికి రండి అనగానే, అర్జున్ అడుగుపెట్టాడు. ఎదురెదురు సోఫాలో కూర్చున్నారు ఇద్దరి మధ్య మౌనం ఆవహించింది. అర్జున్ ధైర్యం చేసి “బాగున్నావా” రాణి అని అడిగాడు. తలాడించింది.

“రాణి! నువ్వు అర్జున్ ని మర్చిపోయావేమో గాని అర్జున్ మాత్రం నిన్ను మర్చిపోలేదు. నీ దగ్గరికి వద్దామని ఎన్నో సార్లు ప్రయత్నించారు కానీ నువ్వు ఏమంటావో అని దిగులు చెందారు. ఇన్నాళ్లు దూరం నుండి గమనిస్తునే ఉన్నారు. అనుమానంతో కాదు ప్రేమతో” అని ఇంట్లోకి అడుగులు వేస్తూ వసుధ చెప్పింది.

“రాణి! నేను ఆ రోజు అలా మాట్లాడకూడదు. నువ్వు చెప్పింది వినిపించుకోకుండా ఏదేదో మాట్లాడాను. నా ఆలోచన మైకం నన్ను బందీ చేసింది. నీతోపాటు మిగతా ఆడవారిని కూడా తప్పుగా అనుకున్నాను. క్షమించు అనే పదం కూడా సరిపోదు అన్నాడు.

రాణి అర్జున్ లో మార్పు గ్రహించి “ఇప్పుడైనా అర్థం చేసుకున్నారు అంటూ పక్కన కూర్చుంది.. రాణి చేతులను పట్టుకొని నువ్వు చాలా ధైర్యశాలివి. నువ్వు రాసిన రివ్యూ చదివాను బాగుంది. ఇప్పుడు నువ్వు ఎవరికీ భయపడకు. ఒంటరి అనే భావం వదిలేసి మీడియాకి, పోలీస్ స్టేషన్ కు నీకు వచ్చిన బెదిరింపు కాల్స్ గురించి చెప్పు. స్వేచ్ఛా హక్కున్న దేశం మనది అన్నాడు.

ఆ మాటలు తెలియని ధైర్యాన్ని ఇచ్చాయి రాణికి. “ఈ యుద్ధంలో నేను పోయినా నా కూతురుకి రక్షణగా అర్జున్

మంచి అభిప్రాయాలను గౌరవించండి. మంచి మార్గంలో వెళ్ళండి. తల్లిదండ్రుల మాట ఆలకించండి. ‘అరెస్ట్ అయినవారిలో ఎంతోమంది మైనర్ కుర్రాళ్లు ఉన్నారు. వాళ్లకి నా మీదగల వివరీతమైన అభిమానంతో తప్పుగా ప్రవర్తించారు. అభిమానం, ప్రేమ అనేవి “తల్లి దండ్రులకు” “గురువులకు” ఇవ్వాలి.

ఉన్నాడు అంటూ ముందడుగు వేసింది. ముందుగా పోలీస్ కంప్లెయింట్ ఇచ్చి తరువాత మీడియా దగ్గరికి వెళ్ళింది. అప్పుడు కూడా విశేష్ బాబు అభిమానాలు చంపేస్తాం, నరికేస్తాం అని లైవ్ లో కొంతమంది ఫోన్ బెదిరింపులు, మరికొంతమంది లైవ్ లోనే రేవ్ చేస్తూ అని, మరికొన్ని బూతులు వినలేనివి చెప్పడం, చూస్తున్న జనాలు అవాక్కయేలా చేశాయి. ఇది పెద్ద రచ్చ అవ్వడంతో పోలీస్ లు రంగ ప్రవేశం చేసి బెదిరించినవాళ్లని పట్టుకున్నారు.

“తీరా చూస్తే వాళ్ళందరూ మైనర్లు”. ఖరీదయిన బైక్ లు, ఫోన్లు వారిదగ్గర లభించాయి. రాష్ట్రవ్యాపంగా ఈ వార్త అలజడి రేపింది. ఇంకా ఆలస్యంచేయడం మంచిదికాదని విశేష్ బాబు మీడియా ముందుకి వచ్చి” ముందుగా నా అభిమానులు శాంతించాలి. ఇప్పటివరకు నేను తీసిన సినిమాలు అభిమానులకు నచ్చడంకోసమే తీశాను. ‘రాణి అనే విశ్లేషకురాలు నా సినిమామీద చెప్పిన

అభిప్రాయం సరియైనది. ఎందుకంటే అందులో కథ ఏమీ లేదు. ఏదో తీయాలని తీసాను, మంచి అభిప్రాయాలను గౌరవించండి. మంచి మార్గంలో వెళ్ళండి. తల్లిదండ్రుల మాట ఆలకించండి.

‘అరెస్ట్ అయినవారిలో ఎంతోమంది మైనర్ కుర్రాళ్లు ఉన్నారు. వాళ్లకి నా మీదగల వివరీతమైన అభిమానంతో తప్పుగా ప్రవర్తించారు. అభిమానం, ప్రేమ అనేవి “తల్లి దండ్రులకు” “గురువులకు” ఇవ్వాలి. అలాగే తల్లి దండ్రులు కూడా పిల్లలని వారు ఏమి చేస్తున్నారో కనిపెడుతూ ఉండాలి. “ఈ నాటి పిల్లలే రేపటి పౌరులు”. అలాగే మేమూ మారాలి. ఇకనుండి కొత్తదనంతోపాటు సందేశం ఉన్న సినిమాలు తీస్తాము. దేశ రక్షణకి కృషి చేయండి. భావి భారత పౌరులుగా ఉండండి అంటూ ముగించాడు.

రాణి ధైర్యానికి ఎంతోమంది నుండి ప్రశంసలు దక్కాయి. అనేక పత్రికల్లో రాణి గురించే ప్రధాన శీర్షిక అయింది. చలనచిత్రపరిశ్రమ కూడా మూసధోరణి చిత్రాల నుండి మీరే రక్షించారు అంటూ రాణిని పొగిడారు.

ఈ పోరాటంతో హీరోలకే కాదు అభిమానులలోను, తల్లిదండ్రుల్లోను మార్పు వచ్చింది. రాణిలో ఉన్న గొప్ప పోరాట పటిమను మరింతగా మెచ్చుకొని ఇంకా ఎక్కువ ప్రేమను అందించాడు అర్జున్. భర్త తోడు ఉండడంతో రాణి మరో రంగంపై కలానికి పదునుపెట్టడానికి సిద్ధమైంది.

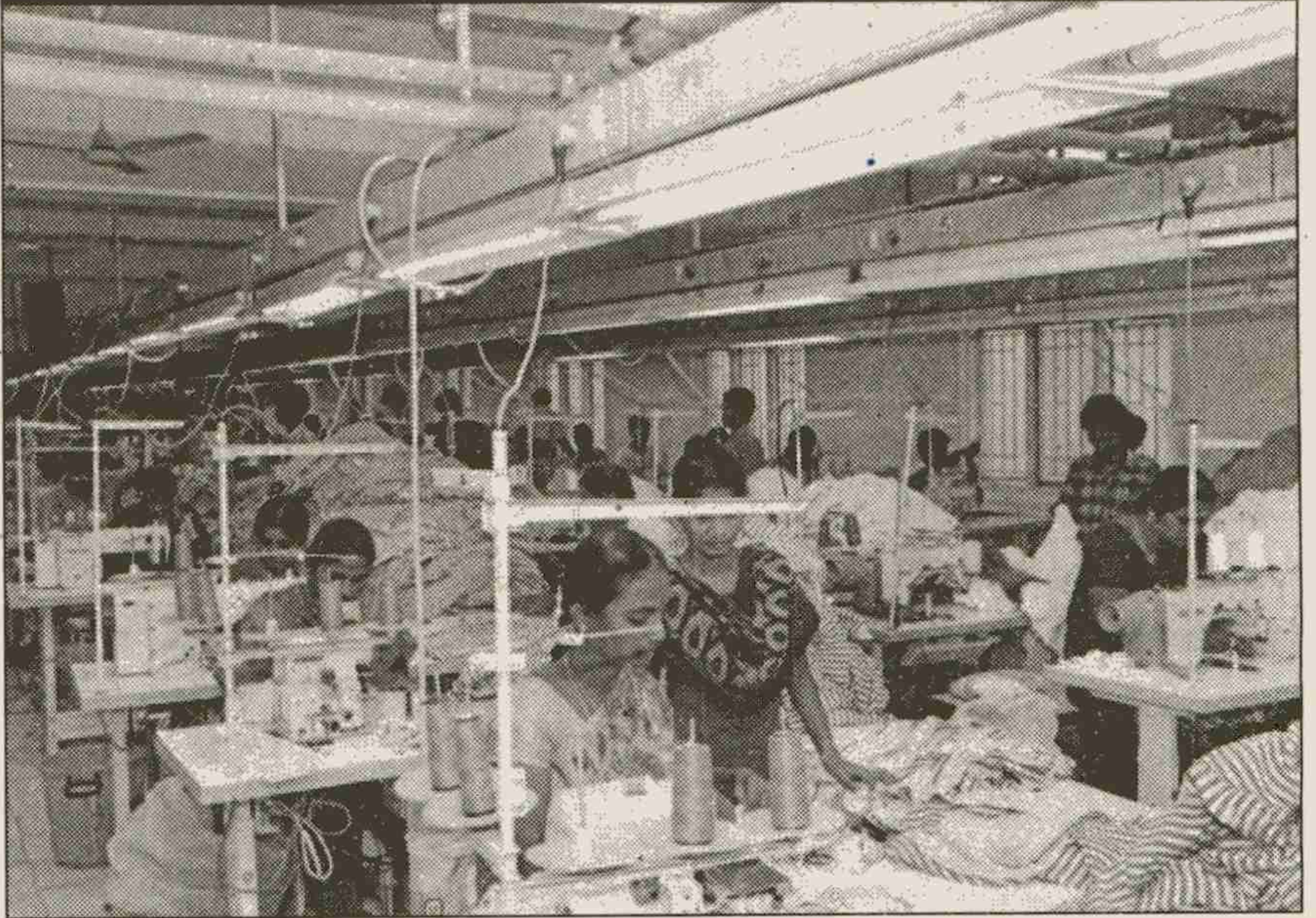
మానసి జోషి.. ప్రపంచ ఛాంపియన్ షిప్ లో గోల్డ్ మెడల్ సాధించిన తొలి భారత మహిళ. ఆమె పీవీ సింధు కంటే ఒక రోజు ముందే పీవీ సింధు కంటే ఒక రోజు ముందే ప్రపంచ ఛాంపియన్ అయిన ఈ భారతీయ యువతి మీకు తెలుసా ?.. ప్యారా బ్యాట్ మింటన్ విభాగంలో పథకాన్ని పొందింది. ఒక కాలు కోల్పోయిన మానసి మొక్కటని పట్టుదలతో శ్రమించి విజయాన్ని సాధించింది. ఐదా అభినందనలు తెలియజేస్తుంది.

ఈ మానసి కోసం పత్రికలు శ్రద్ధపెట్టకపోవడం విచారకరం.

ఆమెకు విశ్రాంతి అవసరం లేదా ?

తమిళనాడులోని కోయంబత్తూర్, తురుప్పుర్, దిండుగల్ ప్రాంతాలలో అనేక వస్త్ర పరిశ్రమలు, స్పిన్నింగ్ మిల్లులు ఉన్నాయి. ఈ పరిశ్రమల్లో తమిళనాడులోని వివిధ ప్రాంతాలతో పాటు, ఉత్తరాది రాష్ట్రాలకు చెందినవారు కూడా అనేకమంది పనిచేస్తున్నారు. వారిలో ఎక్కువమంది మహిళలే. నెలసరి సమయంలో వచ్చే నొప్పిని తగ్గించేందుకు వాళ్లకు నొప్పి నివారణ మందులు ఇస్తున్నారని, వాటివల్ల మహిళలు అనేక ఆరోగ్య సమస్యలను ఎదుర్కొంటున్నారని, ఎలాంటి నైపుణ్యం లేక, వైద్య సలహాలు లేకుండా నిబంధనలకు విరుద్ధంగా ఈ మందులు ఇస్తున్నారని, వీటి వాడకం వల్ల మహిళల రుతుచక్రం దెబ్బతింటోందని ధామ్సన్ రాయటర్స్ ఫౌండేషన్ పరిశీలనలో బయటపడ్డాయి.

తమిళనాడులోని కొన్ని వస్త్ర పరిశ్రమల్లో పనిచేసే మహిళలకు నెలసరి వచ్చినప్పుడు సెలవులు పెట్టకుండా చూసేందుకు యాజమాన్యాలు వారికి నొప్పి నివారణ మందులు ఇస్తన్నట్లు బయటపడింది. ఆ మందుల కారణంగా మహిళలు అనేక ఆరోగ్య సమస్యలు ఎదుర్కొంటున్నారని వెల్లడైంది.

ఈ పరిశ్రమల్లో పనిచేస్తున్న కొందరు మహిళలతో బీబీసీ మాట్లాడింది. వారిలో 26 ఏళ్ల జెన్నీ ఒకరు. ఆమె దిండుగల్ ప్రాంతంలోని స్పిన్నింగ్ మిల్లులో పనిచేస్తున్నారు.

“సాధారణంగా పీరియడ్స్ సమయంలో చాలా నొప్పి వస్తుంది. కానీ, మా మిల్లు అధికారులు ఇచ్చే ట్యాబ్లెట్లు వేసుకున్న తర్వాత నుంచి నెలసరి సమయంలో నొప్పి తగ్గిపోయింది. నేను బయట దుకాణాలలో కొన్ని మందులను కొని వేసుకున్నాను, కానీ వాటివల్ల పెద్దగా నొప్పి తగ్గేది కాదు. దాంతో, మిల్లులో ఇచ్చే బిళ్లలను వేసుకుంటున్నాను. కొన్నాళ్లుగా నాకు బ్లీడింగ్ చాలా తగ్గిపోయింది. గతంలో

మూడు రోజుల వరకూ బ్లీడింగ్ అవుతుండేది. ఇప్పుడు ఒక రోజే అవుతోంది. అందుకని, ఈ ట్యాబ్లెట్లు వేసుకోవడం ఆపేశాను. వైద్యుల నలహా మేరకు చికిత్స తీసుకుంటున్నాను” అని జెన్నీ చెప్పారు.

ఈ మిల్లుల్లో ఇచ్చే మాత్రలకు ఎలాంటి కవర్లా ఉండవని మరో మహిళ కమలాజ్యోతి చెప్పారు.

“మాకు ఆ మందుల పేర్లు కూడా తెలియదు. మిల్లులో పనిచేస్తున్నప్పుడు పీరియడ్స్ వస్తే, మధ్యలో పని ఆపేసి ఇంటికి వెళ్లలేం. అలా వెళ్తే రోజు కూలీ రూ. 300 వదులుకోవాల్సిందే. మిల్లులో విశ్రాంతి తీసుకునే వీలుండదు. నిరంతరం మెషీన్లను నడుపుతూనే ఉండాలి. కాబట్టి, మందుబిళ్లను వేసుకుని పని కొనసాగిస్తుంటాను” అని జ్యోతి వివరించారు. “నాతోపాటు పనిచేసే చాలామంది మహిళలకు నెలసరి ఆలస్యం అవుతోంది, కొందరికి అభార్షన్లు కూడా అవుతున్నాయి. ఆ సమస్యలకు ఈ ట్యాబ్లెట్లే కారణమని మాకు తెలియదు. ఆ మందుల వల్లే అలా అవుతోందని తెలిసిన తర్వాత భయమేస్తోంది. దాంతో, వాటిని తీసుకోవడం తగ్గించాను.

ఈ ట్యాబ్లెట్లు తీసుకుంటే బ్లీడింగ్ తగ్గుతుంది. మూడు నాలుగు రోజులకు బదులు, రెండు రోజులకే బ్లీడింగ్ ఆగిపోతుంది. నాతోపాటు పనిచేసే కొంతమంది పెళ్లికాని అమ్మాయిలు కూడా ఈ మందు బిళ్లలను వేసుకుంటున్నారు. వాటివల్ల కలిగే దుష్ప్రభాల గురించి వారు ఆలోచించడంలేదు. సెలవులను తగ్గించుకోవడం గురించి మాత్రమే వాళ్లు ఆలోచిస్తున్నారు.

వారాంతాలు మినహా సెలవులు తీసుకోకుండా అన్ని రోజులూ పనిచేస్తే మాకు రూ.1000 అదనంగా ఇస్తారు. అందుకే, రోజుకూలీ కోల్పోకుండా ఉండటంతోపాటు, ఆ వెయ్యి రూపాయలు కూడా వస్తాయన్న ఆలోచనతో చాలామంది మహిళలు నొప్పి నివారణ మందులు తీసుకుంటున్నారు” అని జ్యోతి చెప్పారు.

నెలసరి సమయంలో మహిళా సిబ్బంది విశ్రాంతి తీసుకునే వెసులుబాటు కల్పించే నిబంధనలు ఉంటే, తాము ఇలాంటి మాత్రలు తీసుకునే అవసరం ఉండదని ఆమె అంటున్నారు. ఇళ్లనుంచి పనికెళ్లే మహిళలతో పోలిస్తే, పరిశ్రమల వద్దే

హాస్టల్లో ఉంటూ పనిచేసే వారి పరిస్థితి మరింత దారుణంగా ఉంటోంది. వారు సెలవులు తీసుకునే అవకాశం ఉండదు. కాబట్టి, తప్పనిసరిగా ట్యాబ్లెట్లు తీసుకోవాల్సి వస్తోంది. “మేము వరుసగా మాత్రలు తీసుకుంటే, నాలుగైదు నెలల పాటు పీరియడ్స్ రావు. 5 నెలల తర్వాత చాలా బ్లీడింగ్ అవుతుంది, తీవ్రమైన నొప్పి ఉంటుంది. దాంతో, భయపడి ఆ మందులను తీసుకోవడం మానేశాను. అయినా ఇప్పుడు నాకు రోజు మొత్తం సెలవు అక్కర్లేదు. నొప్పి తీవ్రంగా ఉన్నప్పుడు ఒక గంటపాటు విశ్రాంతి తీసుకుంటే సరిపోతుంది” అని 21 ఏళ్ల విమల చెప్పారు.

గత మూడు నెలలుగా కంపెనీలలో తమకు మాత్రలు ఇవ్వడం ఆపేశారని ఆమె తెలిపారు.

తమిళనాడు వస్త్ర పరిశ్రమ కార్మికుల సంఘం నాయకురాలు దివ్య మాట్లాడుతూ... “ట్యాబ్లెట్లను ఇవ్వడం చాలా కాలంగా కొనసాగుతోంది. వాటివల్ల ఎదురయ్యే పరిమాణాల గురించి మాకు ఇప్పుడు అర్థమవుతోంది. ట్యాబ్లెట్ల పంపిణీకి వైద్య పరిజ్ఞానం ఉన్న సిబ్బందిని నియమించడం లేదు. ఎలాంటి కవర్ లేని మందు బిళ్ళలను

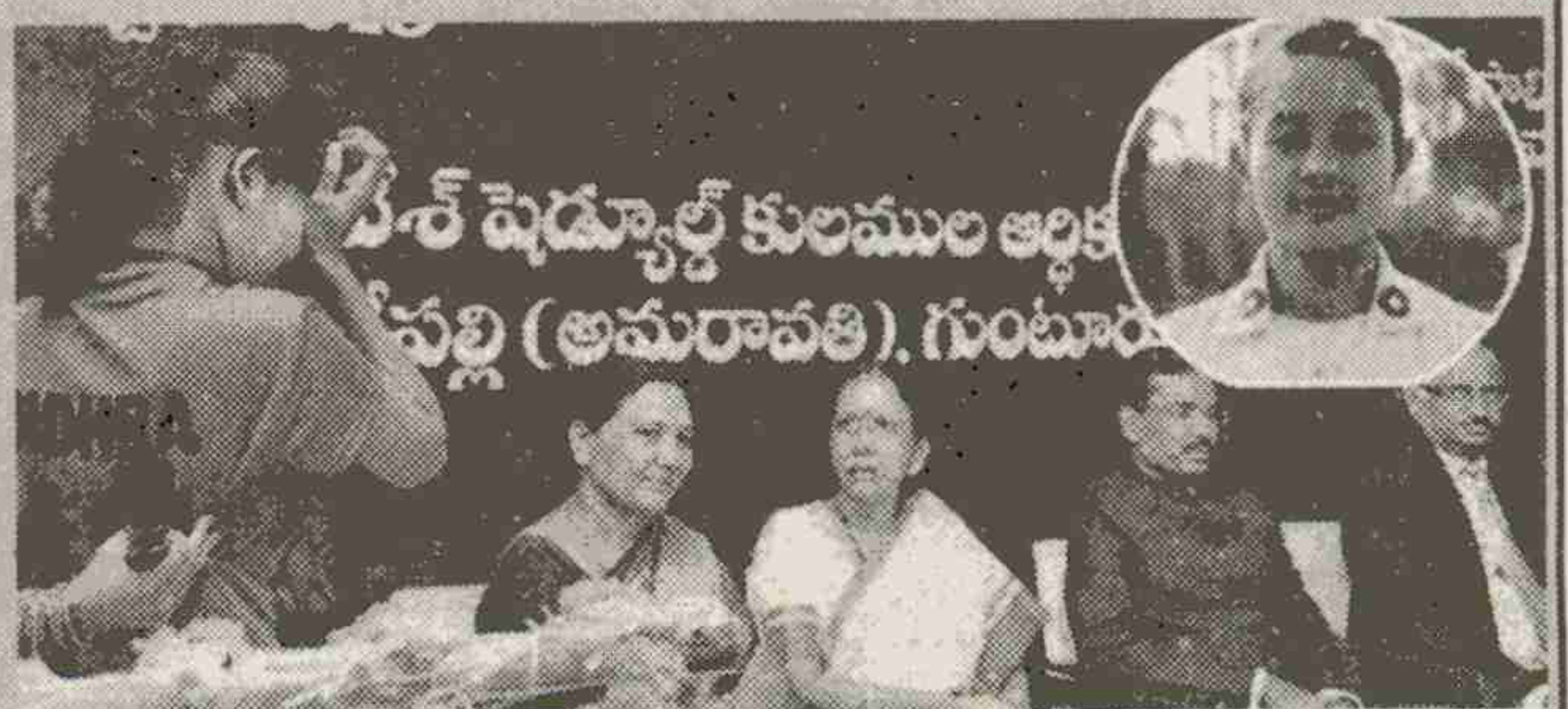
ఇస్తున్నారు. ఇలా చేయడం తప్పు.

పీరియడ్స్ సమయంలో విశ్రాంతి లేదా సెలవు కావాలని అడిగితే ఆ ట్యాబ్లెట్లు ఇచ్చి వేసుకోండని చెబుతారు. సంతానం కలగటంలేదంటూ మా సంఘం కార్యదర్శి ప్రస్తుతం చికిత్స తీసుకుంటున్నారు. ఆమె కొంతకాలంగా తరచూ ఈ ట్యాబ్లెట్లు తీసుకునేవారు. వాటివల్లే తనకు గర్భం రావడంలేదేమో అని ఆమె ఆందోళన చెందుతున్నారు. ఈ మిల్లులో పనిచేసే చాలామంది మహిళా కార్మికులు అనీమియా, పోషకాహార లోపంతో బాధపడుతున్నారు” అని అన్నారు. సౌత్ ఇండియా మిల్స్ అసోసియేషన్ అధ్యక్షుడు సెల్వరాజు మాట్లాడుతూ... “ పీరియడ్స్ సమయంలో మహిళలను ఎలా చూసుకోవాలన్నదానికి సంబంధించి కచ్చితమైన నిబంధనలు ఉన్నాయి. తమిళనాడు అధికారులు ఈ కార్మికులతో మాట్లాడుతున్నారు. ఆ నిబంధనలను ఎవరూ అతిక్రమించేందుకు వీల్లేదు. ఎవరైనా వాటిని ఉల్లంఘిస్తే వారిని కఠినంగా శిక్షించాలి. ఇలాంటి ఘటనలు మరెప్పుడూ జరగకూడదు. ఈ విషయంపై మాతో ఎవరైనా మాట్లాడాలనుకుంటే, మేము అందుకు సిద్ధంగా ఉన్నాం” అన్నారు.

అలాంటి మాత్రలు గర్భధారణ సమస్యలకు కారణమవుతాయా? అన్నది తెలుసుకునేందుకు ప్రయత్నించాం. అందుకోసం, కోయంబత్తూరుకు చెందిన గైనకాలజిస్టు డాక్టర్ రజనితో మాట్లాడారు వారు. ఆమె ఇలా చెప్పారు- “ఈ నొప్పి నివారణ మాత్రల వల్ల గర్భధారణ సమస్యలు వస్తాయని కచ్చితంగా చెప్పలేం. అయితే, ఈ తరహా మందులు పీరియడ్స్ సమయంలో బ్లీడింగ్ను తగ్గిస్తాయి. నొప్పి నివారణ మందుల విషయానికొస్తే, ముందు నొప్పి ఎందుకొస్తుందన్నది తెలుసుకోవాలి. మహిళా కార్మికుల్లో తీవ్రమైన ఒత్తిడి ఉంటుంది. నొప్పికి అది కారణం కావచ్చు. కోయంబత్తూరులో అనేక పరిశ్రమలు ఉన్నాయి. ఆ పరిశ్రమల్లో పనిచేసే చాలామంది మహిళలు చికిత్స కోసం మా దగ్గరికి వస్తూ వుంటారు. వారిలో చాలామంది మహిళలు ఉదయం బ్రేక్ఫాస్ట్ తినరు. కేవలం ఒక గ్లాసు టీ, కొన్ని బిస్కెట్లతో సరిపెట్టుకుంటారు. ఆ బిస్కెట్లలో మైదా, చక్కెర మాత్రమే ఉంటాయి. మిగతా పోషకాలేమీ ఉండవు. దానివల్ల వారిలో సత్తువ తగ్గిపోతుంది” అని డాక్టర్ రజని చెప్పారు.

ఆలోచన ఆచరణకు వస్తే ఆనందమే...

ఎస్సీ కార్పోరేషన్ అధ్యక్షులలో విజయవాడలో దేవదాసీ వ్యవస్థ నిర్మాలనపై జరిగిన సదస్సులో జస్టిన్. ప్రవీణ్ కూమార్ పాల్గొన్నారు. ఆయన ఆంధ్రప్రదేశ్ హైకోర్టు తాత్కాలిక ప్రధాన న్యాయమూర్తి. ఆంధ్రప్రదేశ్లోని అనేక జిల్లాల్లో ఇప్పటికీ దేవదాసీ వ్యవస్థ కొనసాగుతూ, దేవదాసీలు జోగిణిలు, బసివిణులు సమాజంలో అనేక సవాళ్ళను ఎదుర్కొంటున్నారనీ అయినా ఒక కేసు కూడా నమోదు కాలేదనీ తెలిపారు. ఇప్పుడైనచట్టాలపై పనిచేసే వాలంటీర్లు, జిల్లా న్యాయసేవాధికార సంస్థల సహాయంతో ఈ వ్యవస్థ నిర్మాలనకు అన్ని చర్యలు తీసుకుంటామని అంటున్నారు. దేవుడు పేరిట ఆచారాలు

తన అనుభవాన్ని చెబుతూ టిఫిన్ తీర్చుకుంటున్న దేవదాసీ మహిళ కుమార్తె. చోటి క్రిడాకారిణి సుశీల. చిత్రంలో ఇన్స్ పి.ప్రవీణ్ కూమార్ తదితరులు

కొనసాగడం విచారకరమని, ఈ వ్యవస్థ రూపుమాపేందుకు చట్టాలు, జీవోలు కూడా మారుస్తామని సాంఘిక సంక్షేమ శాఖా మంత్రి విశ్వరూప్ చెప్పారు. దేవదాసీ పిల్లలకు గురుకులాలలో ఉచితంగా సీట్లు ఇస్తామని, అన్ని ప్రభుత్వ పథకాలు వర్తింపజేస్తామని మరియు దేవదాసీల కుటుంబాలను ఆర్థికంగా ఆదుకునే చర్యలు తీసుకుంటామని హామీ ఇచ్చారు. ఈ కార్యక్రమంలో దేవదాసీ కుటుంబంలో పుట్టి హాకీలో జాతీయ స్థాయిలో రాణించిన హాకీ క్రీడాకారిణి సుశీల, దేవదాసీ వ్యవస్థ నిర్మాలనకు కృషిచేస్తున్న అంజమ్మ పాల్గొన్నారు. ఇప్పటికైనా ప్రభుత్వం కళ్ళు తెరిచి ఇటువంటి చర్యలు తీసుకుంటే అది శుభపరిణామమే.

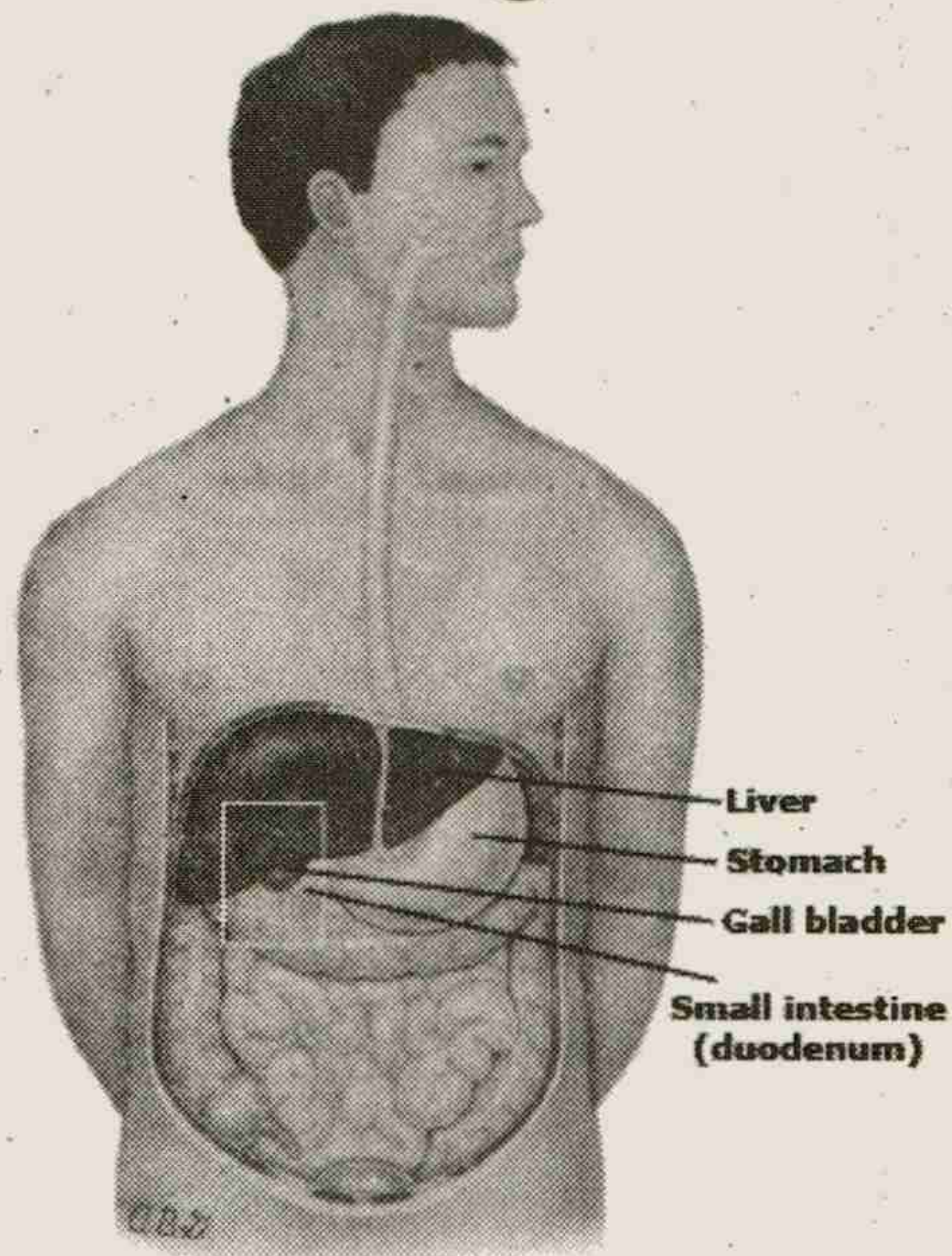
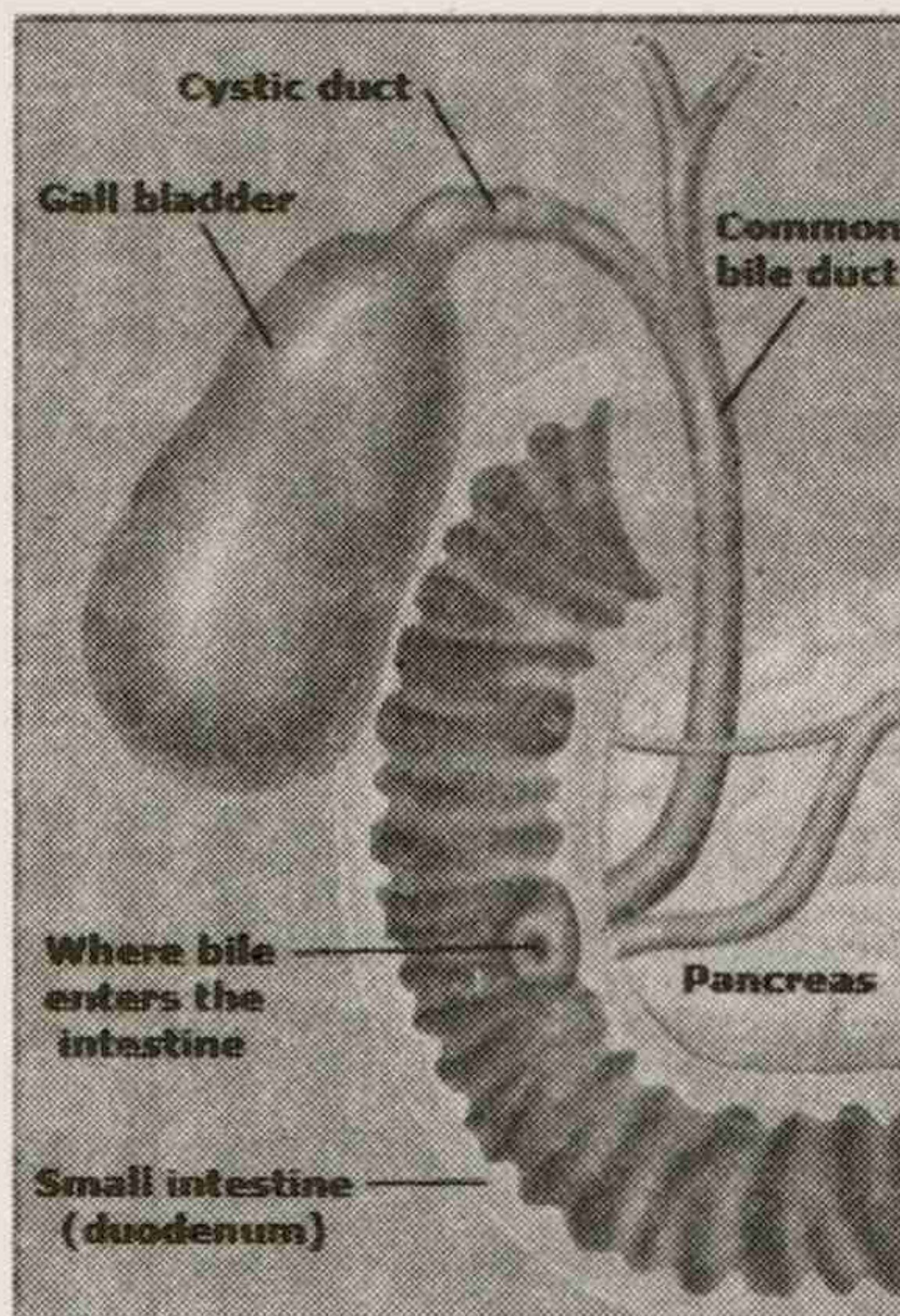

ఆరోగ్యం కాపాడుకోండి

ఆ రోజు సాయంత్రం రమణి ఇంటికి వచ్చేటప్పటికి తలుపులు అన్నీ తీసి ఉన్నాయి. ఇదేమిటి అనుకుంటూ లోపలికి వెళ్తే తల్లి మంచంలో స్పృహలేనట్లుగా పడివుంది. కంగారుగా ఆమెను లేపి ఏంటమ్మా ఇలా ఉన్నావ్ ఆఫీసుకి వెళ్లేదా? అని అడిగితే ఆమె సమాధానం నీరసంగా చెబుతోంది. వెళ్ళానమ్మ! కానీ కడుపులో నొప్పి వాంతులు అవుతున్నాయి. మందులషాపులో మాత్రలు తెచ్చి వేసుకున్నా కానీ తగ్గలేదు అని చెప్పింది తల్లి రాధమ్మ. రమణి బయటకు వెళ్ళి తల్లి పరిస్థితి చెప్పి మందులషాపులో మరొక మాత్ర తెచ్చి వేసి వేడిగా పాలు త్రాగించింది. కాసేపటికి నొప్పి తగ్గి ఆమె నిద్రపోయింది. రమణి హమ్మయ్య! అనుకుంది. ప్రశాంతంగా నాలుగు రోజులు గడిచాయి. మళ్ళీ అదే తంతు. లాభంలేదని ఈసారి డాక్టర్ వద్దకు వెళ్ళారు.

అక్కడ డాక్టర్ అన్ని పరీక్షలు చేసి ఆమెకు గాల్ బ్లాడ్ లో రాళ్లు ఉన్నాయని, ఆపరేషన్ చేయాలని చెప్పారు. వింటూనే మ్రాన్సుడిపోయారు ఇద్దరూ. రమణి అయితే ఏడుస్తోంది. అసలే తండ్రి లేడు. అక్క తన కూతురి టెన్ట్ ఎగ్జామ్స్ హడావిడిలో ఉంది. చెబితే కంగారుపడతారు..తను మహిళా కళాశాలలో లెక్చరర్ గా పనిచేస్తూ అమ్మతో కలిసి ఉంటుంది. ఉన్న ఒక్క పెద్దదిక్కు అమ్మకు ఇలా అయిందేంటి?

ఈ రోగాలేంటి ఈ గాల్ బ్లాడ్ లో ఏంటి నాకు ఏమీ అర్థంకావడంలేదంటూ ఏడుస్తుంది. ఏదో ఫిజిక్స్, కెమిస్ట్రీ, మేథ్స్, కంప్యూటర్స్ లోనే ఆమె పాండిత్యం అంతా! కానీ ఈ జబ్బు ఏమిటో అర్థంకావడంలేదు ఆమెకు. రాధమ్మకు ఎమర్జెన్సీగా ఆపరేషన్ అవసరం అయింది. గత్యంతరం లేక తను ఒక్కరితే ఉండి అమ్మకు ఆపరేషన్ చేయించింది. ఆమె స్థిమితపడి మత్తు

ప్రభావంతో హాయిగా నిద్రపోతోంది. అప్పుడు రమణి డాక్టర్ ని తన సందేహాలన్ని అడిగింది. డాక్టర్ గారు సామాన్యజనులకు కూడా ఈ జ్ఞానం అవసరం అని అంతా వివరంగా చెప్పారు. గాల్ బ్లాడ్ లో రాళ్లు ఎందుకు ఏర్పడతాయి, ఆపరేషన్ తరువాత తీసుకోవలసిన అన్ని జాగ్రత్తలు చెప్పారు.

శరీరంలో అత్యంత ముఖ్యమైన కాలేయానికి అనుసంధానమై ఉండే అవయవమే ఈ గాల్ బ్లాడ్.

మన శరీరంలో ఈ గాల్ బ్లాడ్ చాలా కీలకమైన విధులు నిర్వహిస్తుంది. ఈ గాల్ బ్లాడ్ లో అప్పుడప్పుడు రాళ్లు ఏర్పడి అనేక సమస్యలు వస్తాయి. వీటిని నిర్లక్ష్యం చేస్తే కడుపులో నొప్పితో మొదలై పచ్చకామెర్లు, కాలేయ కేన్సర్, క్లోమగ్రంథి ఇన్ ఫెక్షన్ మొదలైన ప్రమాదాలు వస్తాయి. 50 ఏళ్ళు పైబడిన మహిళలలో ఊబకాయం ఉన్నవారిలో ఈ సమస్యలు ఎక్కువ. చిన్న శస్త్ర చికిత్సతో ఈ సమస్య నుండి విముక్తి పొందవచ్చు.

గాల్ బ్లాడ్ లో కదలికలు లేకపోవడం, గాల్ బ్లాడ్ గోడలు గట్టిపడడం,

ఆహార పదార్థాల నుండి తయారయ్యే కాల్షియం కారణంగా ఈ రాళ్లు ఏర్పడతాయి. మహిళలలో ఈ స్ట్రోజన్ హార్మోన్ హెచ్చుతగ్గుల వల్ల ఇటువంటి సమస్యలు వస్తాయి. మద్యం తాగే అలవాటు, మధుమేహవ్యాధి ఉన్నవారిలో ఇలా రాళ్లు ఏర్పడే అవకాశం ఉంటుంది. కొందరికి వంశపార్యపరంగా కూడా ఇలా అవుతుంది. ఈ రాళ్లు నాళాలలోకి ప్రవేశిస్తే అత్యంత ప్రమాదకరం అవుతుంది. ఈ రాళ్ళ సమస్య వున్నవారికి ఆహారం తీసుకున్న వెంటనే పొట్టలో కుడివైపున నొప్పి, కడుపు ఉబ్బరం, వాంతులు, వీపు క్రింది ప్రాంతంలో నొప్పి ఉంటుంది. ఈ గాల్ స్టోన్స్ సన్నని ఇసుక రేణువు సైజు నుండి నిమ్మకాయ సైజువరకు ఉంటాయి. ఈ రాళ్లను అల్ట్రాసౌండ్ పరీక్ష, ఎమ్.ఆర్.ఐ. స్కాన్, రక్త పరీక్షల ద్వారా గుర్తిస్తారు. మందుల ద్వారా, శస్త్రచికిత్స ద్వారా ఈ రాళ్లను తొలగించినా మళ్ళీ మళ్ళీ వస్తూనే ఉంటాయి. ఈ గాల్ బ్లాడ్ లను తొలగించడమే కొన్ని సమస్యలకు అవసరం అవుతుంది. ఈ గాల్ స్టోన్స్ సమస్యను చికిత్స చేయకుండా అలాగే వదిలిస్తే అవి

గాల్ బ్లాడర్ గాంగ్రిన్ గా మారే అవకాశాలు ఉన్నాయి. గతంలో ఈ ఆపరేషన్ పొట్టపై పెద్ద కోతపెట్టి చేసేవారు. ఇప్పుడు అలా కాదు. ఆధునిక విధానాల వల్ల ల్యాప్రోస్కోపి ద్వారా గాల్ బ్లాడర్ తొలగిస్తారు. ఈ సర్జరీ అయ్యక వారం రోజులు విశ్రాంతి తీసుకుని తరువాత తమ విధులకు హాజరవచ్చు అని చెప్పారు డాక్టర్ గారు. ఇక పైన ఏమైనా జాగ్రత్తలు తీసుకోవాలా! అని అడిగింది రమణి. మంచి ప్రశ్న అడిగావమ్మా అని డాక్టర్ గారు ఈ జాగ్రత్తలు చెప్పారు. ఇకపైన మీ అమ్మగారు వెన్ను నెయ్యి, కొవ్వు ఎక్కువగా ఉండే పదార్థాలు తీసుకోరాదు.

మాంసాహారానికి దూరంగా ఉండాలి. నీరు ఎక్కువగా తాగాలి. పాలు మరియు

మందుల ద్వారా, శస్త్రచికిత్స ద్వారా ఈ రాళ్లను తొలగించినా మళ్ళీ మళ్ళీ వస్తూనే ఉంటాయి. అందుకే ఈ గాల్ బ్లాడర్ ను తొలగించడమే ఈ సమస్యలకు శాశ్వత పరిష్కారం. ఈ గాల్ స్టోన్స్ సమస్యను చికిత్స చేయకుండా అలాగే వదిలిస్తే అది గాల్ బ్లాడర్ గాంగ్రిన్ గా మారే అవకాశాలు ఉన్నాయి. గతంలో ఈ ఆపరేషన్ పొట్టపై పెద్ద కోతపెట్టి చేసేవారు. ఇప్పుడు అలా కాదు. ఆధునిక విధానాల వల్ల ల్యాప్రోస్కోపి ద్వారా గాల్ బ్లాడర్ తొలగిస్తారు.

పాలతో చేసిన పదార్థాలు పెరుగు పూర్తిగా మానివేయాలి. పలుచటి మజ్జిగ మాత్రమే తీసుకోవాలి. ఓట్స్, పొట్టు తీయని

తృణధాన్యాలు, బ్రౌన్ రైస్ వాడాలి. కూల్ డ్రింక్స్, జంక్ ఫుడ్ ఈ రాళ్లు ఏర్పడడానికి ముఖ్యకారణాలు. వీటికి దూరంగా ఉండాలి. ద్రాక్ష, దోస, కీర, వంటి “సి” విటమిన్ ఎక్కువగా ఉండే పదార్థాలు తీసుకోవాలి. మధుమేహవ్యాధిగ్రస్తులు ఈ జాగ్రత్తలను మరింత ఎక్కువగా పాటించాలి. వంశపారంపర్యంగా పెద్దల్లో ఇటువంటి సమస్యలు ఉంటే తరువాతి తరాలవారు 40 ఏళ్లు దాటిన వెంటనే తరచుగా గాల్ స్టోన్స్ ఉన్నాయా అని పరీక్ష చేయించుకోవాలి. ఈ జాగ్రత్తలను పాటిస్తూ గాల్ బ్లాడర్ ను కాపాడుకోవాలి అన్నారు.

***

బిజెపి ద్వంద్వ వైఖరి

- బృందాకారత్

ఆలయాల విషయంలో బిజెపి ద్వంద్వ వైఖరి అవలంబిస్తోందని సిపియం పొలిట్ బ్యూరో సభ్యురాలు బృందాకారత్ మండిపడ్డారు. అయోధ్యలో రామ మందిరాన్ని కూల్చివేసిన స్థానంలోనే నిర్మించాలని పట్టుబట్టే బిజెపి గురురవిదాస్ ఆలయ పునర్నిర్మాణంపై వ్యవహరిస్తున్న వైఖరిని ఆమె తీవ్రంగా తప్పుపట్టారు. దేశ రాజధాని న్యూ ఢిల్లీలోని గురు రవిదాస్ ఆలయాన్ని పునర్నిర్మించాలని కోరుతూ కేంద్ర పట్టణాభివృద్ధి శాఖ మంత్రి హరిదాస్ పూరికి లేఖ రాశారు. సుప్రీం కోర్టు ఆదేశాల మేరకు అధికారులు ఢిల్లీలోని గురురవిదాస్ ఆలయాన్ని కూల్చివేసిన విషయం తెలిసిందే. దీనిపై స్థానికంగా ఉండేవారితో పాటు పంజాబ్ వంటి ఇతర ప్రాంతాల్లోని రవిదాస్ వర్గానికి చెందినవారు నిరసన ర్యాలీలు నిర్వహించారు. వారి ఆందోళనకు మద్దతు ఇస్తూ ఆలయంతోపాటు ధ్వంసంకాబడిన సమాధులు అదే స్థానంలో నిర్మించాలని బృందాకారత్ డిమాండ్ చేశారు. తుగ్లక్ బాద్ ప్రాంతంలో ఆగస్టు నెల 10న ధ్వంసంచేయబడిన ఆలయాన్ని తనతోపాటు సి.పి.యం.పార్టీ బృందం ఈ నెల 14న పరిశీలించిందన్నారు. ఈ ఘటనకు సంబంధించిన వివరాలన్నీంటినీ గురు రవిదాస్ సమితి సభ్యులు తమకు తెలిపారని లేఖలో పేర్కొన్నారు. ఆలయాన్ని, సమాధులని వేరే ప్రదేశంలో నిర్మించాలని ఇటీవలే లెఫ్టినెంట్ గవర్నర్ తో జరిగిన సమావేశంలో నిర్ణయం తీసుకున్నట్లు వార్తలు వచ్చాయని, ఇది సరికాదని ఆమె పేర్కొన్నారు. అదేవిధంగా సమితి సభ్యులు చేస్తున్న ఫిర్యాదుల పట్ల ఢిల్లీ డెవలప్ మెంట్ అధికారులు వ్యవహరిస్తున్న తీరు గర్హనీయంగా ఉందని విమర్శించారు. ఈ సమస్యను పరిష్కరించేందుకు సుప్రీంకోర్టులో రివ్యూ పిటిషన్లు దాఖలు చేయాలని ఆమె ప్రభుత్వాన్ని డిమాండ్ చేశారు. ఈ అంశంలో బిజెపి వ్యవహారశైలిచూస్తుంటే వారి పక్షపాత వైఖరి స్పష్టమైందన్నారు. ఆలయ ధ్వంసానికి సంబంధించిన ఒక బలమైన లీగల్ కేసు నడుస్తున్నా పిటిషనర్లకు వ్యతిరేకంగా ప్రభుత్వం వ్యవహరిస్తుందని, గురుదాస్ భక్తులందరూ దళిత వర్గాలకు చెందినవారు కావడమే దీనికి కారణం కాదా అని ఆమె ప్రశ్నించారు. వందల ఏళ్ల నుంచి గురు రవిదాస్ ఆలయం ఉందని, అక్కడ ఉన్న సరస్సుకు నిత్యం భక్తులు విచ్చేస్తుంటారని మంత్రికి రాసిన లేఖలో బృందాకారత్ తెలిపారు. ఆలయాన్ని సులభంగా ప్రక్కకు మార్చేలా అప్పట్లోనే నిర్మాణం గావించబడిందని పేర్కొన్నారు. సమాధులు చెక్కుచెదరకుండా ఆలయాన్ని 400 చ||అడుగులు పక్కకు మార్చాలని ఢిల్లీ హైకోర్టు ఇచ్చిన సూచనలకు విరుద్ధంగా డిడిఎ అధికారులు ప్రవర్తించారని విమర్శించారు. కూల్చబడిన స్థానంలో ఆలయాన్ని పునర్ నిర్మించాలని భక్తులు చేస్తున్న పోరాటానికి సిపియం మద్దతు ఇస్తుందని ఈ సందర్భంగా బృందాకారత్ స్పష్టం చేశారు.

***

మానవత్వమే భక్తి

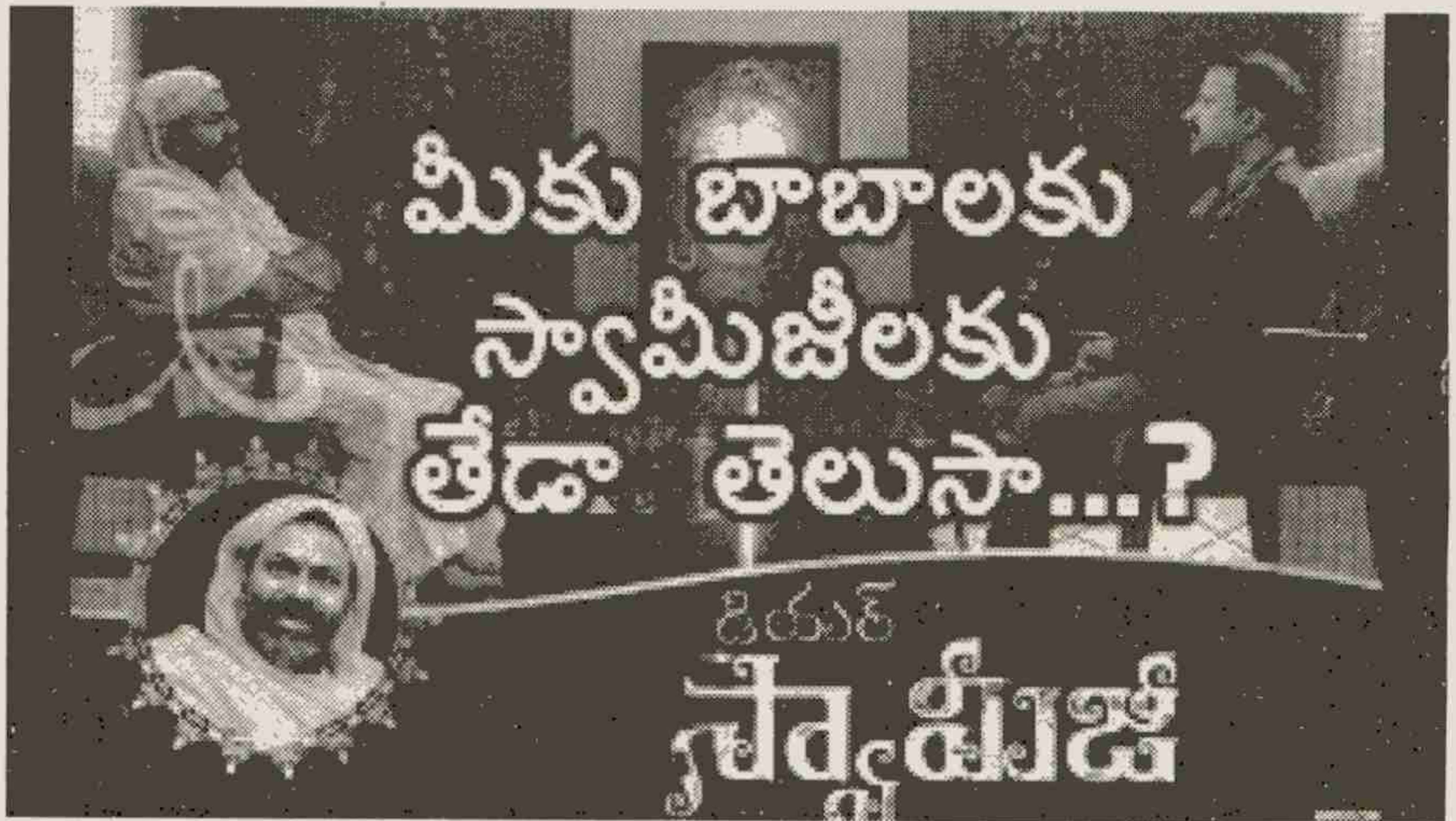
అమ్మా! ఆశా.....

నీ లెటర్ లో నీవు ఏవేవో ప్రశ్నలు, సందేహాలు వెలిబుచ్చావు. నీకే కాదు చాలామందికి ఇట్లాంటి అనుమానాలు వస్తుంటాయి. సందేహాలు రావడం, వాటిని నివృత్తి చేసుకోవడం కూడా చాలా అవసరం.

శ్రావణ మాసం వచ్చింది కదా అంతా హడావుడిగా వుందని, స్త్రీలు బట్టలు, బంగారాలు కొనటంలో చాలా బిజీ బిజీగా వున్నారని, ఆ పై మంగళవారం, శుక్రవారం వ్రతాలు, నోములని చాలా హడావుడి చేస్తున్నారని రాశావు. నిజమే, అక్కడే కాదు ఇక్కడ మనవాళ్ళంతా అదే పనిలో వున్నారు. పేరంటాల పిలుపులు, తాంబూలాలు వగైరా..... వగైరా.....

ఇట్లాంటి వ్రతాలు, నోములు అన్ని ఆడవారే ఎక్కువగా చేస్తుంటారు. దీనికి వచ్చిన ఫలితం ఏమంటే అష్టైశ్వరాలు, భోగభాగ్యాలు కలగటమే. ఎవరైనా సరే ఈ శ్రావణమాసంలో వరలక్ష్మీ వ్రతం ఆచరించినట్లయితే నకల సంపదలు కలుగుతాయట.... ఇంకేం.... వేరే ఆలోచన ఎందుకు? స్త్రీలందరి చేత ఈ వ్రతమాచరింప చేసినట్లయితే వారంతా ఎంచక్కా సంపన్నులైపోతారు కదా.. ఇక పై డ్వాక్రా సంఘాల్లో చేరి నానా తిప్పలు పడి అప్పులు తీసుకోవసరం లేదు... ఆ బుణమాఫీ ఏ నాయకుడు చేస్తాడో అని ఎదురు చూడనవసరం లేదు....

ఈ వ్రతాలు నోముల్లో మరో చిత్రం తెలుసా.. స్త్రీలు తమ మాంగల్య సౌభాగ్యం కోసం ఇట్లా చేసే వ్రతాలు చేయడం చాలా వున్నాయి. కానీ స్త్రీల ఆయుర్దాన్ని పెంచే పూజలు, హోమాలు పురుషులు చేసినట్లు ఎక్కడా కనిపించదు. ఆడవాళ్ళ ఆయుర్దాయాన్ని గురించిన తవన మగవారికున్నట్లు పురాణ కథల్లో ఎక్కడా కనబడదు. భర్తల ప్రాణాలకోసం పోరాడిన భార్యలు ఉన్నట్లు కనబడుతోంది కానీ,, భార్యల ప్రాణాలకోసం భర్తలు పోరాడినట్లు

ఎక్కడా కనిపించదు.

ఇటీవలి కాలంలో ఈ నమ్మకాలు మరి ఎక్కువైనట్లు కనబడుతోంది. యజ్ఞాలు, హోమాలు చేస్తే ఐశ్వర్యం సమకూరుతుందని, పదవులు పీఠాలనలంకరిస్తారనే నమ్మకం వీపరీతంగా పెరిగిపోయింది. ఇదొక రకమైన పిచ్చినమ్మకం. అంతేకాదు పేర్లల్లో చిన్న చిన్న మార్పులు చేసుకుంటే చాలు పట్టలేనంత అదృష్టం వస్తుందనే నమ్మకం ఒకటుంది. పైగా ఇదొక వ్యాపారంలా మూడుపువ్వులు ఆరుకాయలుగా వర్ధిల్లుతోంది. ఉన్న పేరునే చిన్న చిన్న మార్పులు చేయడం, ఇక మీకు తిరుగులేని విజయం లభిస్తుందని చెప్పే వీళ్ళే మనం పుట్టగానే భగవంతుడు మన రాత రాస్తాడు అని చెబుతారు. మళ్ళీ ఆ రాత లిఖించిన దేవుడే కాదని వీరు విచిత్రమైన రాత రాస్తారు. వీళ్ళు రాసేదానికి డబ్బు తీసుకొంటారు. అందుకని అనువైన రాతనే రాస్తారు మరి.....

అందులో చిక్కుకొన్నాక బయటకు రావడం చాలా కష్టం. ఏది ఏమైనా మనిషిలో ఉన్న విపరీతమైన ఆశ, దుఖం వీటన్నింటిని నమ్మించేలా చేస్తుంది.

ఈ మధ్య కాలంలో బాబాల గూర్చిన వార్తలు వింటుంటే భక్తి ముసుగులో ఎంతటి మోసాలు, అక్రమాలకు పాల్పడుతున్నారో అర్థం అవుతోంది. ప్రాచీన కాలంలో

మునులు, బుఘలు అంటే ఏ అడవుల్లోనో కందమూలాలు తింటూ గోచిపాతలు కట్టుకొని, ఏచెట్టు కిందనో, గుహల్లోనో, ఆశ్రమాల్లోనో నిరాండబర జీవితాన్ని గడిపేవారు. ఇప్పటి సన్యాసులు అలా కాదు. వీరికి మంచి భవంతులు, విలాసవంతమైన జీవితాలు, ఆడి, మెర్సిడస్, బెంజ్ వంటి ఖరీదైన వాహనాలు కావాలి. అంతటితో ఆగడంలేదు. భక్తి, ముక్తి పేరున రక్తి కూడా కావాలి. అనుభవించడానికి అమ్మాయిలు కావాలి. అంతే కాదు కొందరు సన్యాసులమని చెప్పుకుంటూ, అంటే సర్వసంగపరిత్యాగులమంటూ, తమ బంధుమిత్రులతో సంబంధ బాంధవ్యాలు కొనసాగించటమూ చిత్రమే. వీరిలో కొందరు స్వామీజీలు పూర్వకాలంలో రాజగురువులు ఎలాంటి మన్నన గౌరవ మర్యాదులు పొందారో అలా పొందుతున్నారు. రాజ్యాన్ని శాసించాలని విశ్వం ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. నిరహంకారంగా, నిర్మోహమాటంగా, నిష్కళంకంగా, నిస్వార్థంగా, నిర్మలంగా వుండవలసిన వారే ఇటువంటి ఆశా పూరితమైన, అధికార కాంక్షలకు వెన్ను దన్నుగా నిలిచినట్లయితే సామాన్యజనానికి జ్ఞానంకంటే స్వార్థపూరితమైన ఆలోచనాసరళి పెంపొందుతుంది.

మరొక తమాషా ఏమిటంటే అనేక

విధాలుగా బురిడీ బాబాల వల్ల మోసపోతున్నామని తెలిసినా జనం పదే పదే వారినే నమ్ముతున్నారు. అధికార పీఠంకోసం పాకులాడేవారు వారి వారి పదవులకోసమే ఈ యజ్ఞాయాగాదులు. కూటికి లేని పేదవాడికి నాలుగు మెతుకులు విదిలించడానికి చేయిరాదు. కాని ఈ నాయకులకు ఆ స్వామీజీలకు యుద్ధప్రాతిపదిక మీద ఎకరాల ఎకరాల భూములు మాత్రం ఆశ్రమాల కోసం కట్టబెడుతున్నారు..... అంతా వంటి పేర్లు చెప్పి బలహీనులను మోసగించడమే. ఈ సందర్భంలో నాకొక

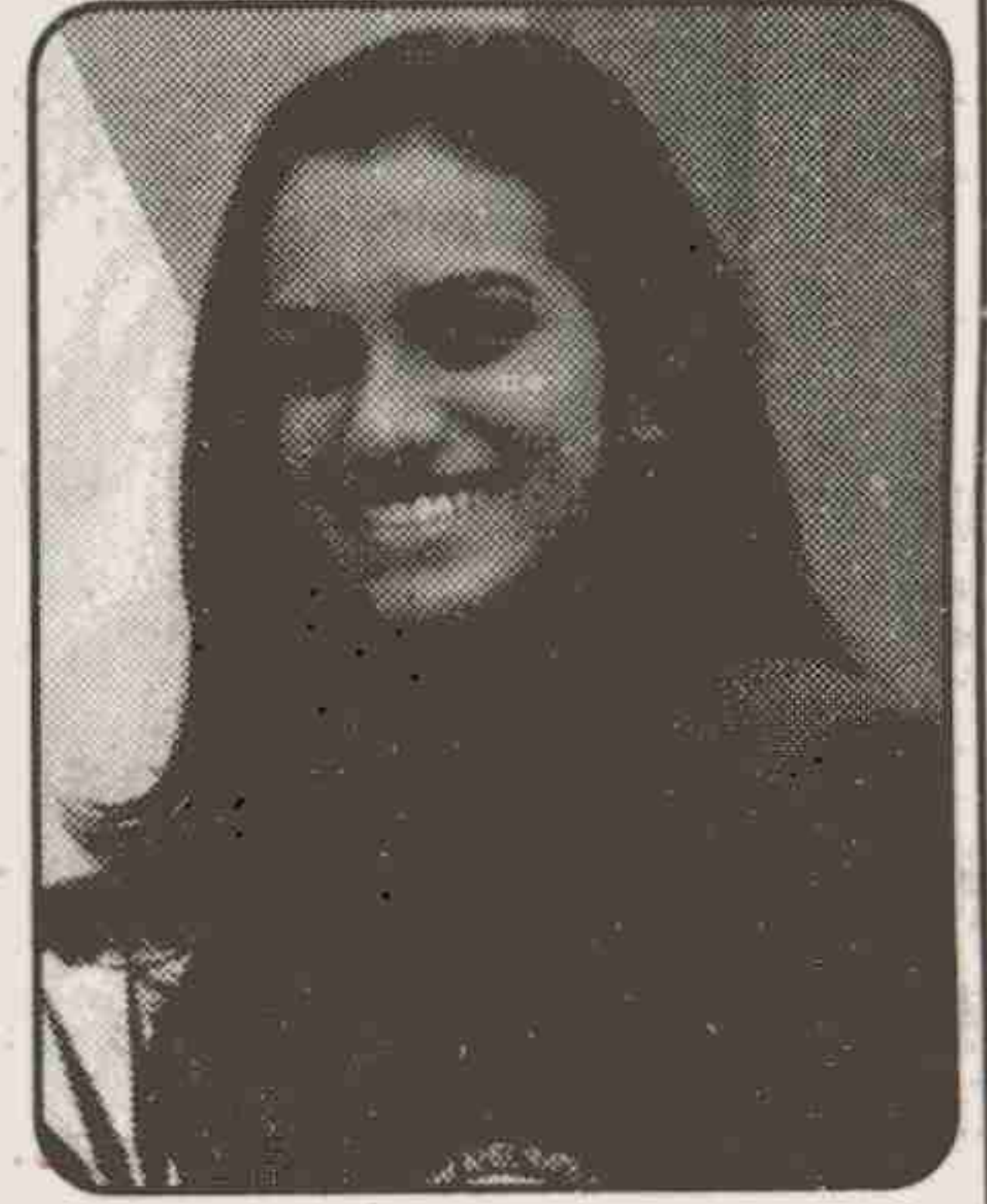
అధికార పీఠంకోసం పాకులాడేవారు వారివారి పదవుల కోసమే ఈ యజ్ఞాయాగాదులు. కూటికి లేని పేదవాడికి నాలుగు మెతుకులు విదిలించడానికి చేయిరాదు కాని ఈ నాయకులకు ఆ స్వామీజీలకు యుద్ధప్రాతిపదిక మీద ఎకరాల ఎకరాల భూములు మాత్రం ఆశ్రమాల కోసం కట్టబెడుతున్నారు....

పద్యం గుర్తుకొస్తుంది. “ఉపవాసములుండుట నీ కృప వచ్చుటకు యిది రిత్తపమి, అపవిత్రుని పుల్లని యంబలికై పవిత్రుని చేయుట శుద్ధి కదా”,..... అవసరంలో వున్నవారికి చేయూతనివ్వడంకంటే గొప్ప మానవత్వం లేదురా తల్లి... భక్తి మార్గం స్వార్థం వెంట నడవనీయకుండ మానవత్వం వెంటే నడిపిస్తే అంతకంటే ఏం కావాలి..... మరో లెటర్ లో మరికొన్ని అంశాలు ముచ్చటించుకుందాం సరేనా.....

ప్రేమతో అమ్మమ్మ

విజయ సింధూరం

12 ఏళ్ల కష్టం, కఠోర శ్రమ తగిలిన గాయాల తాలుకు బాధలు, ఫ్యాక్చర్ అయిన కాలుతో 8 నెలలు చక్రాల కుర్చీకే పరిమితం అయిన చేతులతోనే సాధన చేస్తూంటే, విలవిలలాడిన తల్లి మనసుకు ఇంతటి ఘన విజయం పుట్టినరోజు కానుకగా అందించింది మన బంగారు సింధు. విశ్వా వేదిక పై చరిత్ర సృష్టించి ప్రపంచ ఛాంపియన్ గా అవతరించి మువ్వన్నెల పతాకాన్ని రెపరెపలాడించింది. 2013, 2014 సంవత్సరాలలో కాంస్యం, 2017, 2018లలో రజతం సాధించిన ఈమె ఈ ఏడాది తన సుదీర్ఘపోటీదారు అయిన ఒకహరాను అవలీలగా ఓడించి, స్వర్ణాన్ని కైవసం చేసుకుంది. ఈ సందర్భంగా సింధు తల్లి మేము ముగ్గురం అమ్మాయిలము మాకు ఇద్దరు అమ్మాయిలు. దేశ కీర్తిని విశ్వవ్యాప్తం చేసిన సింధు మా రెండో అమ్మాయి. మా పెద్ద అమ్మాయి డాక్టర్. సింధు గెలుపు కోసం అమె తల్లి ఉద్యోగాన్ని కూడా వదులుకుంది. తగిన ప్రోత్సాహం అందిస్తే ప్రతి ఆడ పిల్ల వారికిష్టమైన రంగాలలో విజయం సాధిస్తారని తెలిపింది.

అమ్మ భయపడినా.... నిత్య ప్రయాణం ఆగలేదు...

అసలే కాశ్మీర్ లోయ ..... ఎప్పుడూ ఉద్రిక్త పరిస్థితులే, కర్ఫ్యులే. ఉగ్రవాదుల దుశ్చర్యలు, తుపాకుల మోతలు అక్కడ నిత్యకృత్యాలు. ఇటువంటి భయానక ప్రదేశంలో తెలుగు మహిళా “ఐ.పి.యస్. నిత్య” మాత్రం మహిళా పోలీస్ అధికారిణిగా విధులు నిర్వహిస్తోంది. ఆమెది ప్రేమ వివాహం. భర్త చెన్నైలో ఉద్యోగి. పెళ్ళి ఏడాది కాలేదు. నాకు అక్కడ పోస్టింగ్ అంటే అమ్మ భయపడి ఒప్పుకోలేదు. శిక్షణ అనంతరం తొలి పోస్టింగ్ కాశ్మీర్ లోనే. చండీఘడ్ లోని మా ఊరు ప్రశాంతతకు మారు పేరు. అటువంటిప్రదేశం నుండి కాశ్మీర్ వచ్చా. మొదటిలో నా బాధ్యత నిర్వహణకు చాలా కష్టపడ్డాను. ఆ లోయలో నేను ఒక్కడానినే మహిళా పోలీస్ అధికారిని. నేర పరిశోధనలో విజయవంతమైనప్పుడు, కిడ్నాపర్ల చెర నుండి బాధితులను విడిపించినప్పుడు వారు చూపించే కృతజ్ఞత ఎప్పటికీ మరిచిపోలేను. నిద్రలేని రాత్రులు ఎన్నో గడుపుతాము. ఒక్కోసారి వేకువజామునే రహస్య మార్గంలో తీవ్రవాదుల అడ్డాకు చేరుకుంటాము. ఈ ఎన్ కౌంటర్ లలో తీవ్రవాదులు మా బలగాలను కూడా చంపుతారు. ఇటువంటి సమయంలో ఎంతో ధైర్యాన్ని కూడగట్టుకుని ముందుకు సాగాలి. ఇక్కడా లింగవివక్షత వుంటుంది. అన్నింటిని ఎదుర్కొని నన్ను నేను నిరూపించుకుంటున్నా. గుడివాడలో గోరెపల్లి గ్రామంలో పుట్టి, చండీఘడ్ లో చదువుకొని, సివిల్స్ రాసి హైదరాబాద్ లో శిక్షణ పొంది, కాశ్మీర్ లో తొలి పోస్టింగ్ ను పొందాను. ఎక్కడి గుడివాడ ఎక్కడి కాశ్మీర్.....

పంజరంలో కాశ్మీర్

(13 ఆగస్టు 2019)

మేము 5గురం ఐదు రోజులు (9-13 ఆగస్టు 2019) కాశ్మీర్ లో విస్తృతంగా ప్రయాణించాము. మా సందర్శన 9 ఆగస్టు న ప్రారంభమైంది భారతప్రభుత్వం ఆర్టికల్స్ 370 మరియు 35 ఎలను రద్దు చేసి, జమ్మూ కాశ్మీర్ రాష్ట్రాన్ని రద్దు చేసి, రెండు కేంద్రపాలిత ప్రాంతాలుగా విభజించిన నాలుగు రోజుల తరువాత. ఆగస్టు 9 న మేము శ్రీనగర్ చేరుకున్నప్పుడు, నగరం కర్ఫ్యూతో నిశ్శబ్దం, నిర్జనమైపోయింది. భారత సైన్యం మరియు పారా మిలటరీ నిండిపోయింది. ఆగస్టు 5 నుండి కర్ఫ్యూ ఉంది. శ్రీనగర్ వీధులు ఖాళీగా ఉన్నాయి. అన్ని సంస్థలు మూసివేయబడ్డాయి కొన్ని ఎటిఎంలు మరియు మందుల దుకాణాలు మాత్రమే తెరిచి ఉన్నాయి. కానీ అన్ని పోలీస్ స్టేషన్లు మాత్రం తెరిచి ఉన్నాయి. మేము శ్రీనగర్, శ్రీనగర్ చుట్టు పక్కల వున్న గ్రామాలు, పట్టణాలలో వున్న వందలాది మంది సాధారణ ప్రజలతో ఐదు రోజులు గడిపాము. మహిళలు, విద్యార్థులు, దుకాణ దారులు, జర్నలిస్టులు, చిన్న వ్యాపారాలు చేసే వ్యక్తులు, రోజువారీ కూలీకార్మికులు, యుపి, పశ్చిమ బెంగాల్ మరియు ఇతర రాష్ట్రాల నుండి వలస వచ్చిన కార్మికులతో మాట్లాడాము. లోయలో నివసించే కాశ్మీరీ పండితులు, సిక్కులతోపాటు కాశ్మీరీ ముస్లింలతో మాట్లాడాము.

వారు చాలా కోపంగా ఉన్నవారు, మమ్మల్ని సందేహించే వ్యక్తులు కూడా మమ్మల్ని సాదరంగా ఆహ్వానించారు. భారత ప్రభుత్వం చేసిన నమ్మకద్రోహం పై ప్రజలు తమ బాధ, కోపం వ్యక్తంచేసినప్పటికీ, వారు మాకు ప్రేమతో కూడిన ఆతిథ్యాన్ని అందించారు. వారి ప్రేమని చూసి మేము కదిలిపోయాము. కాశ్మీర్ వ్యవహారాల బిజెపి ప్రతినిధి తప్ప ఆర్టికల్ 370 ను రద్దుచేయాలన్న భారత ప్రభుత్వ నిర్ణయానికి మద్దతు ఇచ్చిన ఒక్క వ్యక్తికూడా కనబడలేదు. కోపం మరియు భయం మేము ప్రతిచోటా ఎదుర్కొన్న ప్రధాన

భావోద్వేగాలు. అనధికారిక సంభాషణలో ప్రజలు తమ కోపాన్ని స్వేచ్ఛగా వ్యక్తం చేశారు, కాని కెమెరా ముందు మాట్లాడటానికి ఎవరూ ఇష్టపడలేదు. . ఎవరైనా మాట్లాడితే ప్రభుత్వం నుండి హింసకు గురయ్యే ప్రమాదం ఉంది.

ఆంక్షలు సడలించిన తరువాత, ఈద్ తరువాత, ఆగస్టు 15 తర్వాత, లేదా తరువాతకూడా భారీ నిరసనలు చెలరేగుతాయని, నిరసనలు శాంతియుతంగా ఉన్నప్పటికీ హింసాత్మక అణచివేత జరగొచ్చని అనుకుంటున్నట్టు చాలా మంది మాకు చెప్పారు.

ఈ కోపాన్ని నియంత్రించడానికి, ప్రభుత్వం కాశ్మీర్ లో కర్ఫ్యూ లాంటి షరతులను విధించింది. కొన్ని ఎటిఎంలు, కర్ఫ్యూ కాశ్మీర్ లోని ప్రజల ఆర్థికజీవితాన్ని నిర్వీర్యం చేసింది, అది కూడా బక్రీద్ పండుగ సమయంలో! ప్రభుత్వం, సైన్యం లేదా పోలీసుల నుండి వేధింపులకు భయపడి ప్రజలు బతుకుతున్నారు. కాశ్మీర్ లో సాధారణ స్థితికి వేగంగా తిరిగి రావాలని భారతీయ మీడియా చేసినవాదనలు చాలా తప్పుదారి పట్టించేవి. అవి శ్రీనగర్ మధ్యలో ఉన్న ఒక చిన్న ఎస్ క్లెవ్ నుండి వస్తున్న నివేదికలపై ఆధారపడి ఉంటాయి. కాశ్మీర్ లో ఎలాంటి

నిరసనకు, ఎంత శాంతియుతంగా జరపటానికైనా అనుమతి లేదు. అయితే, త్వరలో పెద్ద ఎత్తున నిరసనలు చెలరేగే అవకాశం ఉంది. మా ఫ్లెట్ ల్యాండ్ అయినప్పుడు ప్రయాణీకులు మొబైల్ లను ఆన్ చేసుకోవచ్చు అని విమానయాన సిబ్బంది ప్రకటించినప్పుడు, మొత్తం ఫ్లెట్ (అందులో ఎక్కువగా కాశ్మీరీలతో) లో అపహాస్యం చేసే నవ్వు వ్యాపించింది. ఆగస్టు 5 “ఏమి జోక్” అని ప్రయాణీకులు అన్నారు. మేము శ్రీనగర్ లో అడుగు పెట్టిన వెంటనే, ఒక పార్కులో ఆడుకుంటున్న చిన్నపిల్లలు ‘ఇబ్లీస్ మోడీ’ అని అని అనడం విన్నాము.. ‘ఇబ్లీస్’ అంటే ‘సాతాను’. కాశ్మీర్ పై ప్రభుత్వ నిర్ణయాల గురించి ప్రజల నుండి మనం పడేపడే విన్న మాటలు ‘జుల్మ్’ (అణచివేత), ‘జియాద్ద్’ (అధిక / క్రూరత్వం) మరియు ‘ధోఖా’ (ద్రోహం). సఫకాదల్ (శ్రీనగర్ దిగువ) లోని ఒక వ్యక్తి చెప్పినట్లుగా, “ప్రభుత్వం కాశ్మీరీలను బానిసలలా చూసుకుంది, మా జీవితాలను, భవిష్యత్తును గురించి మా ప్రమేయం లేకుండా నిర్ణయాలు తీసుకుంది. ఇది ఎలాంటిది అంటే తలపై తుపాకీతో మమ్మల్ని బంధించి, గొంతులో ఏదో బలవంతంగా మింగించడం లాంటిది.”

మేము సందర్శించిన శ్రీనగర్

నగరంలోని ప్రతి సందులో, పాఠశాల పిల్లలతో సహా సాధారణ ప్రజల నుండి కాశ్మీర్ వివాదం, చరిత్రపై విస్తృతమైన అవగాహన వుందని తెలుసుకున్నాము. చాలామంది ఇలా అన్నారు: “ఆర్టికల్ 370 అనేది కాశ్మీర్ నాయకత్వానికి మరియు భారతదేశానికి మధ్య ఉన్న ఒప్పందం. ఆ ఒప్పందం కుదుర్చుకోకపోతే,

కాశ్మీర్ భారతదేశాన్ని ఎప్పటికీ అంగీకరించదు. ఆర్టికల్ 370 పోవడంతో, కాశ్మీర్ పై భారతదేశ వాదనకు ఎటువంటి ఆధారం లేదు.” లాల్ చౌక్కు సమీపంలో ఉన్న ఒక వ్యక్తి, ఆర్టికల్ 370 ను ఒక ఒప్పందానికి ప్రతీకగా మంగళసూత్రంగా అభివర్ణించారు. ప్రజలు తమ ఇళ్లలో ఖైదు చేయబడ్డారు, ఒకరితో ఒకరు కలవలేక పోతున్నారు. సోషల్ మీడియాలో తమను తాము వ్యక్తం చేసుకోలేరు, వారి గొంతులను ఏ విధంగానైనా వినిపించలేరు. ప్రభుత్వ నిర్ణయాలను కాశ్మీర్ స్వాగతిస్తుందని చెప్పున్న భారతీయ టీవీని తమ ఇళ్ళలో చూస్తున్నారు. సభ కాదాల్లోని ఒక యువకుడు చెప్పినట్లు, (ఇది మా పెళ్లి అని అనుకుంటారు, ఇతరులు మాత్రమే నృత్యం చేస్తున్నారు!) ఈ చర్య మా ప్రయోజనం మరియు అభివృద్ధి కోసం అనుకుంటే, దాని గురించి మేమే ఏమనుకుంటున్నామని ఎందుకు అడగలేదు?”

ఆర్టికల్ 370 మరియు 35 ఎ రద్దుకు ప్రతిచర్యలు:

గురీ గ్రామంలో (అనంతనాగ్ జిల్లా) ఒక వ్యక్తి ఇలా అన్నాడు: (వారితో (భారతదేశం) మా సంబంధం ఆర్టికల్ 370 మరియు ఆర్టికల్ 35 ఎ దానిని రద్దు చేశారు. కాబట్టి ఇప్పుడు మేము స్వేచ్ఛగా ఉన్నాము. “ మాకు స్వేచ్ఛ కావాలి ” “ఆర్టికల్ 370 మరియు 35 ఎ వునరుద్ధరించండి” అంటూ నినాదాలు చేశారు. ఈ రద్దు కాశ్మీర్ యొక్క స్వీయ గౌరవం మరియు గుర్తింపు పై అవమానకరమైన దాడి అని వారు అభిప్రాయపడ్డారు..

ఆర్టికల్ 370 ను రద్దుచేయడం భారత

అనుకూల పార్టీలపై నమ్మకాన్ని వమ్ము చేసి స్వతంత్ర కాశ్మీర్ గురించి పోరాడుతున్న వారిపై నమ్మకాన్ని పెంచిందని అన్నారు. ఒక వ్యక్తి ఇలా అన్నాడు: (భారతదేశాన్ని ప్రశంసించిన వారు, భారతదేశం యొక్క సొంత ఏజెంట్లు, వారు కూడా బందిగావున్నారు) ఒక కాశ్మీరీ జర్నలిస్ట్ ఇలా అన్నాడు, ప్రధాన స్రవంతి పార్టీలు పరిస్థితి గురించి చాలా మంది సంతోషంగా ఉన్నారు. ఈ పార్టీలు భారతరాష్ట్రం కోసం బ్యాటింగ్ చేశాయి. ఇప్పుడు అవమానానికి గురవుతున్నాయి. “మోడీ భారతదేశం యొక్క సొంత చట్టాన్ని, దాని స్వంత రాజ్యాంగాన్ని నాశనం చేశారు” శ్రీనగర్ లోని ఒక అల్లికల వ్యాపారవేత్త, (కాంగ్రెస్ మమ్మల్ని వెనుక నుండి పొడిచివేసింది, బిజెపి మమ్మల్ని ముందునుంచి అన్నాడు. ఇది హిందూరాష్ట్ర వైపు మొదటి అడుగు. ” అన్నాడు. 370 కన్నా 35 ఏను రద్దు చేయడం వల్ల ప్రజలు ఎక్కువ ఆందోళన చెందారు. ఆర్టికల్ 370 నామమాత్ర, సింబాలిక్ స్వయంప్రతిపత్తిని మాత్రమే కలిగిఉందని ఇప్పటికే దానికి ఎలాంటి విలువా ఇవ్వటంలేదని, కానీ 35ఎ రద్దు వలన రాష్ట్ర భూమిని పెట్టుబడిదారులకు చౌకగా అప్పచెబుతారు అనీ, అంబానీ, పతంజలి మొదలైనవారు కాశ్మీర్ ను ఆక్రమిస్తారనీ, కాశ్మీర్ వనరులు మరియు భూమి పైన ఇతరుల పెత్తనం చేస్తారు అనీ ప్రజలు భయపడుతున్నారు. కాశ్మీర్ లో ఇప్పుడు మిగతా భారత దేశంతో పోలిస్తే విద్య మరియు ఉపాధి స్థాయిలు మెరుగ్గా ఉన్నాయి. అయితే రేపు కాశ్మీరీలు ప్రభుత్వ ఉద్యోగాల కోసం ఇతర రాష్ట్రాల వారితో పోటీ పడాల్సి ఉంటుంది. ఒక తరం తరువాత, చాలా మంది కాశ్మీరీలకు ఉద్యోగాలు ఉండవు,

“సాధారణం”? “స్మశాన శాంతి”?

కాశ్మీర్ పరిస్థితి “సాధారణమైనది” మరియు “ప్రశాంతమైనది” కాదా? సమాధానం ఖచ్చితంగా లేదు. సోపోర్ లోని ఒక యువకుడు ఇలా అన్నాడు: “ఇది (గన్ పాయింట్ వద్ద నిశ్శబ్దం), (స్మశానవాటిక యొక్క శాంతి).” గ్రేటర్ కాశ్మీర్ వార్తాపత్రికలో

ఒక (ముందు) వార్తల పేజీ మరియు క్రీడాపేజీ ఉంది వెనుక వైపు: లోపలి రెండు పేజీలు వివాహాలు లేదా రిసెప్షన్స్ రద్దుప్రకటనలతో నిండి ఉన్నాయి! ఆగస్టు 5-9 మధ్య, ఆహారం, పాలు మరియు ప్రాథమిక అవసరాల దొరకక ప్రజలు బాధపడ్డారు. ప్రజలను ఆసుపత్రులకు కూడా వెళ్లకుండా నిరోధించారు.

ప్రభుత్వ వాదన ఏమిటంటే సెక్షన్ 144 మాత్రమే విధించబడింది, “కర్ఫ్యూ” కాదు. వాస్తవానికి, పోలీసు వ్యాన్లు శ్రీనగర్ లో పెట్రోలింగ్ చేస్తూ “ఇంట్లో సురక్షితంగా ఉండండి, కర్ఫ్యూ సమయంలో బయటకు వెళ్లవద్దు” అని

హెచ్చరిస్తూ, దుకాణాలను మూసివేయమని చెప్పి, కర్ఫ్యూ పాన్ లు చూపించిన వారిని మాత్రమే బయటకు అనుమతిస్తున్నారు. కాశ్మీర్ అంతా కర్ఫ్యూలో ఉంది. ఈద్ సందర్భంగా కూడా రోడ్లు, బజార్లు నిశ్శబ్దంగా, నిర్జనమై ఉన్నాయి. అనేక గ్రామాల్లో, అజాన్ ను పారా మిలటరీ నిషేధించింది. ఈద్ రోజున అనంతనాగ్, షోపియన్ మరియు పంపోర్ (దక్షిణ కాశ్మీర్) లలో, ఈద్ ఫైనరీ ధరించిన చాలా చిన్న పిల్లలను మాత్రమే చూశాము. మిగతా అందరూ శోకసంద్రంలో ఉన్నారు. మేము జైలులో ఉన్నట్లు మాకు అనిపిస్తుంది అని గురీ (అనంతనాగ్) లోని ఒక మహిళ అన్నారు. నాగ్బాల్ (షోపియన్) లోని బాలికలు, మా సోదరులు పోలీసు కస్టడీలోవుండగా మేము ఈద్ ను ఎలా జరుపుకోగలం అని ప్రశ్నించారు? ఆగస్టు 11 న, ఈద్ సందర్భంగా, సోపూర్ లోని ఒక మహిళ ఈద్ కోసం కొంత సామాగ్రిని కొనడానికి కర్ఫ్యూలో కొద్దిసేపు బజార్ కు వచ్చింది. ఆమె ఇలా చెప్పింది: “మేము 7 రోజులు మా సొంత ఇళ్లలో ఖైదీలుగా ఉన్నాము. ఈ రోజు కూడా, నా గ్రామ లాంగెట్ లో షాపులు మూసివేయబడ్డాయి, కాబట్టి నేను ఈద్ కోసం షాపింగ్ చేయడానికి, ఇక్కడ నర్సింగ్ విద్యార్థిగా ఉన్న నా కుమార్తెను ఎలా వుందో చూడటానికి సోపోర్ పట్టణానికి వచ్చాను.

“ఇది ఆర్మీ పాలన మోడి పాలన కాదు. ప్రజలకంటే ఇక్కడ ఎక్కువ మంది సైనికులు ఉన్నారు” అని అన్నారు. మరో గ్రామంలో “మేము భయపడుతున్నాము, ఎందుకంటే సమీపంలోని ఆర్మీ క్యాంప్ అసాధ్యమైన నియమాలను విధిస్తుంది. మేము ఇంటి నుండి బయలుదేరితే ఆరగంటలో తిరిగిరావాలని వారు పట్టుబడుతున్నారు. నా పిల్లవాడికి ఆరోగ్యం బాగాలేకపోతే, నేను ఆసుపత్రికి తీసుకెళ్లవలసి వస్తే, ఆరగంట కన్నా ఎక్కువ సమయంపట్టవచ్చు. పక్క గ్రామంలో నివసించే కుమార్తెను ఎవరైనా సందర్శిస్తే, వారు తిరిగి రావడానికి ఆరగంటకు పైగా పట్టవచ్చు.

ఏమైనా ఆలస్యం జరిగితే, వారు మమ్మల్ని వేధిస్తారు. పారా మిలటరీ ప్రతిచోటా, కాశ్మీర్లోని దాదాపు ప్రతి ఇంటి వెలుపల ఉంది. ఈడ్ ట్యాగం కోసం చాలా మంది జంతువులను కొనలేకపోవటంతో, గొర్రెల వ్యాపారులు మరియు పశువుల కాపరులు ఏడాది పొడవునా పెంచుకున్న జంతువులు వారి దగ్గరే పోగుబడి వున్నాయి. బిజ్నోర్ (యుపి) నుండి వచ్చిన ఒకదుకాణదారుడు అమ్ముడుపోని స్వీట్లు మరియు రుచికరమైన వదార్థాలను మాకుచూపించారు. పాపులు మరియు బేకరీలు ఈడ్ సందర్భంగా ఎడారిగా కనిపించాయి, శ్రీనగర్లోని ఒక ఆస్తమాటిక్ ఆటో డ్రైవర్, తన మందుల యొక్క చివరి మోతాదును మాకు చూపించాడు. అతను ఎక్కువ కొనడానికిగత చాలా రోజులుగా ప్రయత్నిస్తున్నాడు. పెద్ద ఆసుపత్రులకు వెళ్లి తెచ్చుకోవటానికి సి.ఆర్.పి.ఎఫ్. అడ్డుపడుతుంది. అతను ఒక అస్టాలిన్ ఇన్వేలర్ యొక్క నలిగిపోయిన ఖాళీకవర్ను మాకు చూపించాడు మెడిసిన్ కొనటానికి వెళుతున్నప్పుడు ఒక సి.ఆర్.పి.ఎఫ్. వ్యక్తి తన బూటుతో కవర్ని తోక్కివడేశాడు, అతను మమ్మల్ని ద్వేషిస్తాడు, అందుకే అలా చేశాడు” అని ఆటో డ్రైవర్ అన్నాడు.

అణచివేత మరియు క్రూరత్వం

ఆగస్టు 9న సౌరా (శ్రీనగర్) లో సుమారు 10,000 మంది నిరసన

తెలిపారు. నిరసనలను అణచి వెయ్యటానికి బలగాలు ప్రత్నించాయి., అనేక మంది గాయపడ్డారు. శ్రీనగర్లోని ఆసుపత్రిలో పెల్లెట్ గన్ గాయాలబాధితులను మేము కలిశాము. ఇద్దరు యువకులకు (వకార్ అహ్మద్ మరియు వాహిద్) ముఖాలు, చేతులు శరీరమంతా పెల్లెట్ లతో నిండిపోయి వుంది. వారి కళ్ళురక్తం మడుగుతో నిండి మూసుకుపోయాయి.

ఆగస్టు 6న, రైజింగ్ కాశ్మీర్ వార్తా పత్రికకు గ్రాఫిక్ డిజైనర్ అయిన సమీర్ అహ్మద్ తన ఇంటి తలుపు తెరిచినప్పుడు, సిఆర్పిఎఫ్ అతనిపైకాల్పులు జరిపారు. అతని చేతిలో, ముఖంలో కళ్ళ దగ్గర 172 పెల్లెట్స్ దిగబడ్డాయి., కాని అతని కంటి చూపు సురక్షితంగా ఉంది. పెల్లెట్స్, తుపాకులుముఖం మరియు కళ్ళను లక్ష్యంగా చేసుకున్నాయని స్పష్టంగా తెలుస్తుంది.తమ తమ ఇళ్ళ వద్ద వున్న నిరాయుధులు, శాంతియుత పౌరులే వీరి లక్ష్యంగా ఉన్నారు. కనబడకుండా పోయిన యువకులను అరెస్టు చేయడానికి ఏ చట్టాలుఉవయోగించ బడుతున్నాయో, వారు ఎక్కడ వున్నారో సమాచారం లేదు. చాలా పెద్ద సంఖ్యలో రాజకీయ నాయకులు గృహ నిర్బంధంలో ఉన్నారు. ఎంతమంది వున్నారో తెలియదు. మేము సిపిఐఎంఎమ్మెల్సే మొహద్ యూసుఫ్ తరిగామిని కలవడానికి ప్రయత్నించాము అనుమతి నిరాకరించారు,

మేము సందర్శించిన ప్రతి గ్రామంలో, అలాగే శ్రీనగర్ దిగువ పట్టణంలో, చాలామంది బడిపిల్లలు మరియు యువకులు అక్రమ నిర్బంధంలో ఉంచబడ్డారు. మేము పోలీస్ స్టేషన్లో ఉంచబడిన 11 ఏళ్ల బాలుడిని కలుసుకున్నాము. అతనికొట్టారు, సమీప గ్రామాల నుండి తనకన్నా చిన్నవారు వారి అదుపులోఉన్నారని ఆ బాలుడుచెప్పాడు. అర్ధరాత్రి ఇళ్ళపై దాడిచేసి వందలాది మంది బాలురు మరియుటీనేజ్ యువకులను వారి పడకల నుండి ఎత్తుకుపోయారు. ఈ దాడుల యొక్క ఏకైక ఉద్దేశ్యం భయాన్ని సృష్టించడం. ఈ దాడుల సమయంలో సాయుధ దళాలు

వేధింపుల గురించి మహిళలు మరియు బాలికలు మాకు చెప్పారు. తల్లిదండ్రులు మమ్మల్ని కలవడానికి, వారి అబ్బాయిల “అరెస్టులు” (అపహరణలు) గురించి మాకుచెప్పడానికి భయపడ్డారు. పబ్లిక్ సెక్యూరిటీ యాక్ట్ కేసులు నమోదవు తాయని, అబ్బాయిలు అదృశ్యం కావచ్చని, చంపబడి, సామూహిక సమాధులలో వారి శవాలను వేస్తారని భయపడుతున్నారు. “ఈ అరెస్టుల గురించి రికార్డులు లేవు. అక్రమనిర్బంధాలు. ఎవరైనా అదృశ్యమైతే - అనగా చంపబడితే - పోలీసులు /సైన్యం అతన్ని ఎప్పుడూ అదుపులోకి తీసుకోలేదని చెప్పవచ్చు. కానీ నిరసనలు ఆగిపోయే అవకాశం లేదు. సోఫోర్ వద్ద ఒక యువకుడు ఇలాఅన్నాడు: “మీరు మమ్మల్నిఎంతగా హింసించారో, అంత ఎక్కువగా మేము పైకి లేస్తాము” చాలా చోట్ల మేమువిన్న సుపరిచితమైన పల్లవి: “నాయకులను అరెస్టు చేసినా ఫర్వాలేదు. మాకునాయకులు అవసరం లేదు. ఒక్క కాశ్మీరీ శిశువు కూడా జీవించి ఉన్నంత కాలం మేముకష్టపడతాం.”

మీడియా పై ఆంక్షలు

ఒక జర్నలిస్ట్ మాతో ఇలా అన్నాడు: “పరిస్థితి ఇలా ఉన్నప్పటికీవార్తాపత్రికలు ముద్రించబడుతున్నాయి. ఇంటర్నెట్ లేకుండా, ఏజెన్సీలనుండి మాకు ఎటువంటి ఫీడ్ లభించదు. పార్లమెంటులో జమ్మూ కాశ్మీర్సంబంధిత పరిణామాలను ఎన్నిటివి నుండి సేకరించడం మాత్రమే మేము చెయ్యగలుగుతున్నాము. ఇది ప్రకటించని సెన్సార్ షిప్. ప్రభుత్వంపోలీసులకు ఇంటర్నెట్ మరియు ఫోన్ కనెక్టివిటీని ఇస్తుంటే మీడియాహౌస్లకు ఇవ్వకపోతే దాని అర్థం ఏమిటి? కొంతమంది మా కార్యాలయాలకు వచ్చారు, ఆర్మీ మరియు సిఆర్పిఎఫ్ తరపున మాట్లాడుతూ, “మీరు ఫోటోలనుఎందుకు ప్రచురిస్తున్నారు”అని మమ్మల్ని ప్రశ్నిస్తున్నారు.కర్ఫ్యూ ప్రభావిత వీధులుకాశ్మీరీ టీవీ ఛానెల్లు పూర్తిగా మూసివేయబడ్డాయి. నిరసనల గురించి ప్రస్తావించిన కాశ్మీరీ వార్తాపత్రికలు అధికారులనుండి వత్తిడి ఎదుర్కుంటున్నాయి.

విదేశీ పత్రికా విలేకరులు తమ కదలికలపై అధికారులు ఆంక్షలు పెడుతున్నారని మాకు చెప్పారు. మేము ఆగస్టు 13 న శ్రీనగర్‌లోని ప్రెస్ ఎన్‌క్లేవ్‌ను సందర్శించినప్పుడు, వార్తాపత్రిక కార్యాలయాలు మూసివేయబడి వున్నాయి. కొంతమంది జర్నలిస్టులు మరియు కొంతమంది సిబ్బడిలు తప్ప ఈ ప్రాంతం నిర్జనమైంది. న్యూస్ ప్రింట్ అయిపోయినందున ఆగస్టు 17 వరకు పేపర్లు ముద్రించలేమని ఒక జర్నలిస్ట్ మాకు చెప్పారు.

కాశ్మీర్ అభివృద్ధి

టైమ్స్ ఆఫ్ ఇండియా (ఆగస్టు 9, 2019) లో ఒక ఎడిషన్‌లో, మాజీ విదేశాంగ కార్యదర్శి మరియు రాయబారి అయినా నిరుపమ రావు ఇలా వ్రాశారు: “ఒక యువ కాశ్మీరీ ఈ రచయితకు కొన్ని నెలల క్రితం తన జన్మస్థలం “రాతి యుగంలో” ఉందని చెప్పారు. ఆర్థికాభివృద్ధి పరంగా, కాశ్మీర్ మిగతా భారతదేశం కంటే రెండు వందల సంవత్సరాల వెనుకబడి ఉంది. ”ఈ “వెనుకబడిన”, “రాతియుగం” కాశ్మీర్‌ను ఎక్కడైనా కనుగొనడానికి మేము చాలా కష్టపడ్డాము. ప్రతి కాశ్మీరీ గ్రామంలో, కళాశాలలేదా విశ్వవిద్యాలయానికి వెళ్ళే యువతీ యువకులను మేము చూసాము. కాశ్మీరీ, హిందీ మరియు ఇంగ్లీష్ సరళంగా మాట్లాడుతున్నారు. కాశ్మీర్ సంఘర్షణకు సంబంధించిన రాజ్యాంగ మరియు అంతర్జాతీయ చట్టాల గురించి ఖచ్చితమైన అవగాహనతో వాదించగలుగుతున్నారు. మా జట్టు సభ్యులందరికీ ఉత్తర భారత రాష్ట్రాల్లోని గ్రామాలతో పరిచయం ఉంది. బీహార్, యుపి, ఎంపి, లేదా జార్ఖండ్‌లోని ఏ గ్రామంలోనైనా కాశ్మీర్లో దొరుకుతున్న స్థాయి ఉన్నత విద్య చాలా అరుదు. గ్రామీణ కాశ్మీర్‌లోని గృహాలు అన్నీ పక్కా నిర్మాణాలు. ఖచ్చితంగా కాశ్మీర్‌లో పేద ప్రజలు ఉన్నారు. కానీ అనేక ఉత్తర భారత రాష్ట్రాల్లో కనిపించే నిరాశ, ఆకలి మరియు పేదరికం స్థాయిలో గ్రామీణ కాశ్మీర్ లేదు.

మేము ఉత్తర భారతదేశం మరియు పశ్చిమ బెంగాల్ నుండి వలస కార్మికులను

చాలాచోట్ల కలుసుకున్నాము. మహారాష్ట్ర లేదా గుజరాత్‌లో వారు ఎదుర్కొంటున్న జాతి అహంకార హింస లేదు ఇక్కడ లేదు. “కాశ్మీర్ మా దుబాయ్. మేము ఇక్కడ రోజుకు 600 నుండి 800 రూపాయలు సంపాదిస్తాము. అంటే ఇతర రాష్ట్రాల్లో సంపాదించే కంటే మూడు లేదా నాలుగు రెట్లు అని రోజువారీ వేతన వలస కార్మికులు మాకు చెప్పారు

మిగతా భారత దేశం తో పోలిస్తే మత కలహాలు, మూక హత్యలు కాశ్మీర్‌లో లేవు. మేము కాశ్మీరీ పండిట్లను కలుసుకున్నాము, వారు కాశ్మీర్లో సురక్షితంగా ఉన్నారని మాకు చెప్పారు, కాశ్మీరీలు తమ పండుగలను ఎప్పుడూ కలిసి జరుపుకుంటారు. “మేము ఈద్, హోలీ, దీపావళిని కలిసి జరుపుకుంటాము. అది మన కాశ్మీరియత్. ఇది భిన్నమైన, ప్రత్యేకమైన విషయం ” అని ఒక కాశ్మీరీ పండిట్ యువకుడు చెప్పాడు. “వెనుకబడిన కాశ్మీరీ మహిళ” అనేది అతి పెద్ద అబద్ధం.

కాశ్మీరీ బాలికలు ఉన్నత స్థాయి విద్యను పొందుతున్నారు. వాస్తవానికి, వారు తమ సమాజాలలో పితృస్వామ్యాన్ని మరియు లింగ వివక్షను ఎదుర్కొంటున్నారు. దానికి వ్యతిరేకంగా పోరాడుతున్నారు. కాశ్మీరీ స్త్రీలు దోచుకోవలసిన ఆస్తి లాగా భావిస్తూ, కాశ్మీరీ వధువులను పొందడం గురించి బిజెపికి చెందిన హర్యానాసిఎం మరియు ముజఫర్ నగర్ ఎమ్మెల్యే మాట్లాడుతుండగా కాశ్మీర్‌కు స్త్రీవాదం బోధించే హక్కు బిజెపి కి వుందా? కాశ్మీరీ బాలికలు మహిళలు మాతో ఇలా అన్నారు, మా యుద్ధం మేము చెయ్యగలం, మమ్మల్ని విడిచిపించమని మమ్మల్ని అణచివేసేవాళ్ళే వాదించాలని మేము కోరుకోము! ”

హెచ్చరిస్తున్న బి.జె.పి. నాయకులు:

కాశ్మీర్ వ్యవహారాలపై బిజెపి అధికార ప్రతినిధి అశ్వని కుమార్ క్రుంగూను రైజింగ్ కాశ్మీర్ కార్యాలయంలో కలిశాము. సంభాషణ మొదట్లో స్నేహపూర్వకంగా ఉంది. ఆర్థికల్ 370 ను రద్దుచేయడాన్ని సమర్థించడానికి, ప్రజలను ఒప్పించడానికి

తాను జమ్మూ నుండి కాశ్మీర్‌కు వచ్చానని ఆయన మాకు చెప్పారు. బిజెపి జమ్మూ కాశ్మీర్ లో 46% ఓట్ల వాటాను గెలుచుకున్నందున మరియు పార్లమెంటులో అపూర్వమైన మెజారిటీని గెలుచుకున్నందున, ఆర్థికల్ 370 ను రద్దు చెయ్యటం కేవలం హక్కు మాత్రమే కాదు వాగ్దానాన్ని నిలబెట్టుకోవడం కూడా.. మూడు లోక్ సభాసీట్లలో (శ్రీనగర్, అనంతనాగ్ మరియు బారాముల్లా) ఓట్లు మిగతా భారత దేశంతో పోలిస్తే అతి తక్కువ. ఓటు వేయని కాశ్మీర్ ప్రజలను గన్ పాయింట్ వద్ద వుంచి నిర్ణయిస్తారా? అని క్రుంగూని అడగగా, “బీహార్‌లో నితీష్ కుమార్ మధ్యపాన నిషేధం విధించాడు, అతను మధ్యపానం చేసేవారి అనుమతి అడగలేదు. ఇక్కడ కూడా అదే.”

సంభాషణ ముగిసే సమయానికి, ప్రశ్నలు, నిజాలు ఎదురైనప్పుడు అతను మరింత ఉగ్రుడయ్యాడు.. అతను లేచి జీన్ డ్రెజ్ వద్ద వేలు పెట్టాడు, “మీలాంటి దేశవ్యతిరేకులను ఇక్కడ పని చేయడానికి మేము అనుమతించము. మిమిల్ని హెచ్చరిస్తున్నాను అన్నాడు.

ముగింపు

కాశ్మీర్ మొత్తం ప్రస్తుతం జైలులో సైనిక నియంత్రణలో ఉంది. జమ్మూ, కాశ్మీర్ ల పై మోడీ ప్రభుత్వం తీసుకున్న నిర్ణయాలు అనైతికమైనవి, రాజ్యాంగ విరుద్ధమైనవి, చట్టవిరుద్ధం. కాశ్మీరీలను బందీలుగా ఉంచారు. నిరసనలను అణిచివేస్తున్నారు.

ఆర్థికల్ 370 మరియు 35 ఎలను వెంటనే పునరుద్ధరించాలని మేము కోరుతున్నాము. జమ్మూ కాశ్మీర్ ప్రజల ప్రమేయం లేకుండా ఎటువంటి నిర్ణయం తీసుకోకూడదని మేము కోరుతున్నాము. కమ్యూనికేషన్లను తక్షణమే పునరుద్ధరించాలని మేము కోరుతున్నాము.

వాక్ స్వాతంత్ర్యం, భావ వ్యక్తీకరణ మరియు నిరసన స్వేచ్ఛను తక్షణమే అమలులోకి తీసుకురావాలని మేము కోరుతున్నాము. జమ్మూ కాశ్మీర్ లో జర్నలిస్టులపై ఉన్న ఆంక్షలను వెంటనే ఎత్తివేయాలని మేము కోరుతున్నాము.

నా గొంతే తుపాకి తూటా...

ప్రజా పోరాటాలు ఎలా నిర్మించాలో, ప్రజా సమస్యలపై ఎలా ఉద్యమించాలో, అశేష ప్రజానీకంతో ఎలా మమేకం కావాలో ... మల్లు స్వరాజ్యం ఉద్యమ జీవితం సృష్టం చేస్తుంది. ఏ ప్రజల సమస్యలపైనైతే ఉద్యమాలు జరుగుతున్నాయో, ఆ ఉద్యమాల్లో ప్రజల భాగస్వామ్యం నామమాత్రమవుతున్న (తగ్గుముఖం పడుతున్న) నేటి తరుణంలో “నా గొంతే తుపాకి తూటా” భవిష్యత్తుకు మార్గ నిర్దేశం చేస్తుంది. తెలంగాణ సాయుధ రైతాంగ పోరాటంలో తన ఉద్యమ ఘట్టాలు, విప్లవాన్ని తన చిరునామాగా మార్చుకున్న స్ఫూర్తి ఈ పుస్తకంలో మన కళ్ళకు కట్టినట్లుగా సృష్టమవుతున్నాయి. ఉద్యమకాలంలో ఆమెకు ఎదురైన ఎన్నో సమస్యలనూ, మరెన్నో అవరోధాలనూ ఆ చిన్న వయస్సులోనే ఎలా పరిష్కరించుకోవాలో, ఎలా ఎదుర్కోవాలో నేర్చుకున్నారు.

సమస్య చిన్నదా... పెద్దదా అనే అంశంపై ఆలోచించకుండా, ఆ సమస్య పరిష్కారం కోసం మనం చూపే చొరవ ఎంత ముఖ్యమో అనే అంశంపై ఆలోచన చాలా కీలకమైనది. భూస్వామ్య కుటుంబంలో పుట్టినప్పటికీ, అణగారిన ప్రజానీకాన్ని ఎలా ప్రేమించాలో ఉద్యమం నుంచి నేర్చుకున్నారు. తన అన్నయ్య (భీమిరెడ్డి నరసింహరెడ్డి) వద్ద పోరాట ఓనమాలు నేర్చుకున్నారు. ఇంతలోనే ఆయనను పోలీసులు అరెస్టు చేశారు. ఇప్పుడు ఈ పోరాటాన్ని ఎలా నడపాలో మల్లు స్వరాజ్యానికి పరీక్ష. ఈ నేపథ్యంలో పోరాటాలు ఎలా చేయాలో ఆలోచించి తనకి తాను స్వతంత్రంగా నిర్ణయాలు తీసుకొని ఉద్యమాలు నిర్మిస్తుంది.

రైతు కూలీ పోరాటాన్ని అణచి వేసేందుకు నిజాం పాలకులు, పోలీసులు కుట్రలు వన్నినప్పటికీ, ఎంత ఒత్తిడి

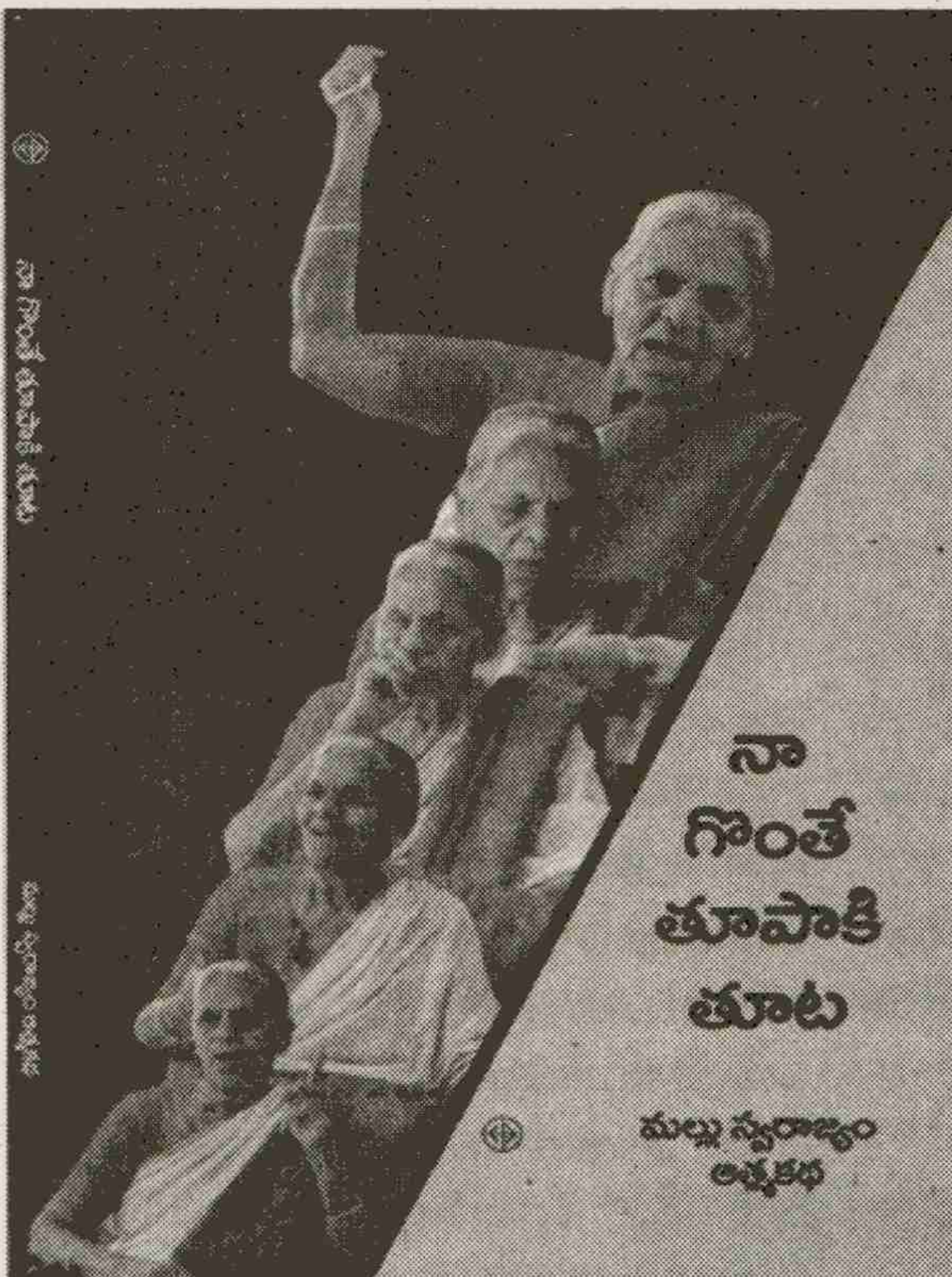
తెచ్చినప్పటికీ వాటికి చెదరకుండా, బెదరకుండా ప్రజలే పరమావధిగా నిలబడిన ఆమెలో రఘునీరాణీ ధీరత్వం ప్రస్ఫుటిస్తుంది.

ఆ రోజుల్లో మల్లు స్వరాజ్యం జమీందార్లకు, భూస్వాములకు వ్యతిరేకంగా పోరాటం చేయడమే కాకుండా, సాయుధ

పనులు చేస్తూ ఉద్యమాలను నిర్మించారు. వ్యవసాయం చేశారు. ఇంట్లో గృహిణి పాత్రను పోషించారు. రాజకీయ నాయకురాలిగా ఎత్తుగడలు వేశారు. తల్లిగా పిల్లల అలన పాలన చూసే క్రమంలో ఎన్నో ఒడిదుడుకులను ఎదుర్కొన్నారు. కళాకారిణిగా పాటలు పాడుతూ ప్రజల్ని ఉర్రూతలూగించారు, ఎంతోమందిని ఉత్తేజ పరిచారు. ఆమె గొప్ప ఉపన్యాసకురాలు. తన ఉపన్యాసంతో ప్రజానీకాన్ని చైతన్యపరిచారు. స్వరాజ్యం ఓ ఉన్నతమైన ప్రజా ప్రతినిధి.

సాయుధ పోరాట క్రమంలో జరిగిన కొన్ని సంఘటనలు చదువుతున్నప్పుడు భావోద్వేగంతో కూడిన కన్నీరు వచ్చింది. ఒకరోజు స్వరాజ్యం పోలీసుల నుండి తప్పించుకోవడానికి కోయ స్త్రీ సమ్మక్క ఇంట్లో నిద్రించారు. ఆ కోయ స్త్రీ చంటిబిడ్డ తల్లి. హఠాత్తుగా పోలీసులు స్వరాజ్యాన్ని పట్టుకోవడానికి చుట్టుముడతారు. తలుపులు కొడుతున్న శబ్దం వస్తే, తలుపులు తీయడానికి కోయ స్త్రీ సమ్మక్క వెళ్తుంది.

ఈలోగా తనను పట్టుకోవడానికి పోలీసులు వచ్చారని గ్రహించిన స్వరాజ్యం ఉయ్యాలలో ఉన్న బిడ్డను తీసుకొని పారిపోతుంది. తలుపులు తీసిన సమ్మక్కను పోలీసులు చుట్టిముట్టి స్వరాజ్యం ఎక్కడ అని అడుగుతారు. ఇటు రాలేదని సమాధానం ఇచ్చినప్పటికీ వినకుండా ఆమెను పట్టుకొని పోలీసులు చిత్రహింసలకు గురిచేస్తారు. మల్లు స్వరాజ్యం బిడ్డను తీసుకొని అడవిలోకి పారిపోతారు. బిడ్డకు తల్లి పాలు లేకపోవడంతో ఆవుపాలు

పోరాటంలో అనేకమంది మహిళలు భాగస్వామ్యములయ్యే విధంగా ప్రభావితం చేశారు.

“నా గొంతే తుపాకి తూటా” చదివినంతసేపు మహిళలు ఇన్ని పనులు చేయగలరా ... అనే ఆశ్చర్యం కలగకమానదు. స్వరాజ్యం చేయలేని పని లేదు అని ఇది సృష్టం చేస్తుంది. చిన్నప్పటి నుండి పోరాట బాటనే నడిచారు. నిర్బంధంలో భాగంగా అనేక ఊర్లు తిరిగారు. ఆయా ఊళ్ళల్లో అక్కడి కనుగుణంగా స్థానిక

పడతారు. దీంతో ఆ బిడ్డ మూడు రోజుల తరువాత చనిపోతుంది. ఆ బిడ్డను చేతిలో పెట్టుకొని మల్లు స్వరాజ్యం ఎంతగానో ఏడ్చారు. “ఆ తల్లికి నేను కనిపిస్తే, నా బిడ్డ ఏడని అడిగితే ఆ తల్లికి నేను ఏం సమాధానం చెప్పాలి”. అని మల్లు స్వరాజ్యం చాలా బాధపడ్డారు. కొన్ని రోజులకు బిడ్డ తల్లిని స్వరాజ్యం కలిసి జరిగిన విషయాన్ని వివరిస్తూ కన్నీరు మున్నీరు అయ్యారు. విషయం విన్న తల్లి మీరు ఏమీ బాధపడవద్దని చెప్పి “మీరు నా బిడ్డ కోసం ఏడుస్తున్నారు. కానీ నిన్ను మీ అమ్మ ఉద్యమం కోసం, ప్రజలకోసం వదిలిపెట్టింది. అందుకు గర్వపడుతున్నాను.” అని ఆ కోయ స్త్రీ సమ్మక్క అన్నది. ఆ తల్లి త్యాగం వర్ణనాతీతం. ఇలా మహిళలు ఎన్నో త్యాగాలు చేశారు. పిల్లల్ని, ఇంటిని సైతం విడిచిపెట్టి పోరాటంలోకి వచ్చారు.

ప్రత్యక్షంగా పోరాటంలోకి రాని మహిళలు, పోరాటాలు నిర్వహించేవారికి మద్దతుగా నిలిచేవారు. ఎంతో సహాయ

“మీరు నా జడ్డ కోసం ఏడుస్తున్నారు. కానీ నిన్ను మీ అమ్మ ఉద్యమం కోసం, ప్రజలకోసం వదిలిపెట్టింది. అందుకు గర్వపడుతున్నాను.” అని ఆ కోయ స్త్రీ సమ్మక్క అన్నది. ఆ తల్లి త్యాగం వర్ణనాతీతం. ఇలా మహిళలు ఎన్నో త్యాగాలు చేశారు. పిల్లల్ని, ఇంటిని సైతం విడిచిపెట్టి పోరాటంలోకి వచ్చారు. ప్రత్యక్షంగా పోరాటంలోకి రాని మహిళలు, పోరాటాలు నిర్వహించేవారికి మద్దతుగా నిలిచేవారు. ఎంతో సహాయ సహకారాలు అందించేవారు. స్వరాజ్యం భర్త మల్లు వెంకట్ నరసింహారెడ్డి(విఎన్). ఇద్దరిది ఒకటే మార్గం.

సహకారాలు అందించేవారు. స్వరాజ్యం భర్త మల్లు వెంకట్ నరసింహారెడ్డి(విఎన్). ఇద్దరిది ఒకటే మార్గం. ఆ మార్గంలో ఎన్ని ఒడుదుడుకులు వచ్చినా ముందుకెళ్లాలని సంకల్పించిన గొప్ప నాయకుడు విఎన్. ఆయన కూడా రైతాంగ పోరాటాలు, భూస్వామ్య వ్యతిరేకపోరాటాలు నిర్వహించి ప్రజల్లో మంచి నాయకుడిగా పేరుపొందారు. ఆర్థికంగా బలహీనమైనప్పటికీ తన మార్గాన్ని, సిద్ధాంత అవగాహనని విడిచిపెట్టని గొప్ప నాయకుడు. ఉద్యమంలో వెనుతిరగకుండా మునుముందుకు సాగారు.

మల్లు స్వరాజ్యం ప్రజాప్రతినిధిగా

ఎన్నికైనా ప్రజా సమస్యల పరిష్కారం కోసం జరిగే పోరాటాల్లో నిమగ్నమయ్యారు. మహిళల సమస్యలపై అసెంబ్లీలో గొంతెత్తారు. మహిళా వాణి వినిపిస్తూ మహిళ గొంతుక అయ్యారు. మహిళల ఆస్తిహక్కు, వైద్యశాలలు, మహిళల వృత్తి విద్యా కోర్సులు ఇలా చాలా అంశాల్లో శాసన సభ్యురాలిగా ఉద్యమాలు నిర్వహించారు.

ఆమె బాట చైతన్యం. ఆమె బాటలో మనమందరం పయనించాలని, ప్రజలతో మమేకం కావాలని కోరుకుంటూ.....

నా నివాళి నేనే రాసుకుంటా అని 2012 లోనే ఈ నివాళి రాసి అక్షరాలను వదిలేసి అర్ధంతరంగా ఈ లోకానికి సెలవిచ్చిన జగద్ధాత్రిగారి స్వీయ నివాళి.

రేపు నా కోసం కూడా ఎవరు ఇలాగే రాస్తారు కదూ...
ఏమో.....రాస్తారో రాయరో.... ఎక్కడో మనసులో సందేహం.
నివాళిని ఇచ్చే అంతా గోష్ఠ పని నువ్వేం ఏచేసావని...
ప్రశ్నించింది అంతరంగం, నిజమేలే....
నేను బ్రతికానో చెట్టులాగా పుట్టులాగా అంతేన....
మరి నేనేం చేయలేదా....చేశానేమో... ఏమో ఏంచేశానో...
ఎందుకుచేశానో... ఎలా చేశానో...నాకైన తెలుసా..
తెలుసు నాఅంతరాత్మకు తెలుసు.. మనసుతో జీవించాను.
నిండు మనసుతో ప్రేమించాను.ఎవరినైనా నావారిగా భావించాను.
ఇది చాలదు... నన్ను ఎవరైనా గుర్తుపెట్టుకోరు....నే పోయాక ?
పకపక నవ్వింది హృదయం తప్పక గుర్తుపెట్టుకుంటారు...
ఎందుకు గుర్తు పెట్టుకోరు.. ఒ ప్రేమ పిచ్చింది ఉండేది నుమా....

అని ఏక్కిరింపుగా అంది. పోనిలే అలాగన్న గుర్తుపెట్టుకుంటే చాలు కొన్నేళ్లకైనా పిచ్చికానీ ప్రేమ గురించి తెలుసుకుంటారు నాళ్ళే. నాకు అంతకన్నా నివాళి అక్కర్లేదు. పద్యాలు, కవితలు, గీతాలు ఎలాగూ ఎవరూ రాయారు నా కోసం ఆశ లేదు నాకు.. నన్ను ఎగతాళిచేసిన ఫర్వాలేదు. నా ప్రేమ ఆ కాంక్షను మాత్రం వెక్కిరిస్తూ అయినా తెలుచుకుంటే అదే పదివేలు. ఏ కొద్ది మంది మనసులోనైనా ప్రేమ బీజం నాటానన్న ఆత్మ సంతృప్తితో ఏ లోకంలోనైనా, శాంతిగా సంచరిస్తుంది నా ఆత్మ.

“మంచి సినిమా కోసం మంచి ప్రయత్నం”

టిక్కెట్టు కొనుక్కుని హాల్లోకెళితే లైట్లన్నీ ఆర్పేస్తారు. చీకట్లో కూర్చోబెట్టి మన బుర్ర లోకి చీకటి ఎక్కిస్తారు. మన లోని చీకటి కోణాలను సంతృప్తి పరుస్తారు. ఏం చేస్తే మరోమారు టిక్కెట్టు పెట్టి హాల్లోకి వస్తామో అదే చేస్తారు. ఆరు పాటలు, ఐదు ఫైట్లు, నాలుగు సెంటిమెంట్ సీన్లు, మూడు చౌకబారు హాస్యాలు, ఒక ఐటమ్ సాంగ్ - అంతే కదా సినిమా అంటే ? అంతే అన్నట్టు వాళ్లు చూపుతున్నారు. మనం చూస్తున్నాం. ఇది జరుగుతూ చాలా ఏళ్లయింది. నాటకం, జానపదం, సంగీతం వంటి ప్రజా కళలన్నింటినీ మింగేసి సినిమా మకుటం లేని మహరాజైంది. మరో ప్రత్యామ్నాయం లేని సాంస్కృతిక సాధనంగా తిష్టవేసుకూర్చింది.

ఇతర భాషలతో పోలిస్తే తెలుగులో ప్రత్యామ్నాయ/ సమాంతర సినిమా శాతం చాలా తక్కువ. గతంలో ఫిల్మ్ సొసైటీ ల ఉద్యమం బలంగా ఉన్న రోజుల్లో ప్రపంచ సినిమాల చర్చ కొంతైనా జరిగేది. ఇంటర్నెట్లో ఈ రోజు మంచి సినిమాలు అందుబాటులో వున్నా చూసేవాళ్లు లేరు. రాత్రి బస్సు ప్రయాణంలో నూ 'బాహుబలే' ! మొబైల్ ఫోనులోనూ 'అమ్మదూ - కుమ్మడే'! తెలుగులో ఈనాడు మంచి సినిమాల నిర్మాణం సంగతి అటుంచి, పరభాషల్లో తయారైన ఉత్తమ చిత్రాలు ప్రచారం కూడా అసలే లేదనే దశలో ఉన్నాం. ఈ పరిస్థితుల్లో మంచి సినిమాల పై చర్చ వేయడం, వాటిని వీలున్నంతలో విస్తృతంగా పరిచయం, ప్రచారం చేయడం కూడా సాంస్కృతికోద్యమంలో ఒక భాగమే అని భావిస్తూ, 'మంచి సినిమా' గ్రూపు ప్రారంభమైంది. పిఠాపురానికి చెందిన గౌరవ్ అనే సామాజిక కార్యకర్త ఆలోచన పుట్టి, దేశ వ్యాప్తంగా ఉన్న సమభావాల సమాంతర సినీ ప్రేమికుల్ని కలుపుకుని ప్రయాణం సాగిస్తోంది. ఈ వాట్సాప్ గ్రూప్ సినిమాల గురించి షేర్ చేస్తూ, మంచి సినిమాల లింకులు అందిస్తూ, నిబద్ధతతో నడుస్తోంది. ఈ గ్రూపు గౌరవ్ సంపాదకత్వంలో 'ప్రత్యామ్నాయ సినిమాలు - దృక్పథాలు - దృకోణాలు' అన్న వ్యాసనంకల్పాన్ని గతంలో

వెలువరించారు. మంచి సినిమాకై పరితపించే వలువురు ప్రముఖుల వ్యాసాలు పోందుపరిచారందులో, మంచి సినిమా/ ప్రత్యామ్నాయ సినిమా/ సమాంతర సినిమా ఉత్సవాలు, వర్క్ షాపులు ఎక్కడ జరిగినా, అది గోరఖపుర్ అయినా, ధర్మశాల అయినా, కోల్ కతా అయినా, రాజస్థాన్ కుగ్రామంలో అయినా పాల్గొనడం ఈ గ్రూప్ అడ్మిన్ కి ఇష్టమైన పని. ఆ ప్రేరణతో మన రాష్ట్రంలోనే ఒక ప్రత్యామ్నాయ సినిమా వేదికగా ఒక ఫిల్మ్ ఫెస్టివల్ ఎందుకు చేయకూడదు అన్న ఆలోచన వచ్చింది. పెద్ద మనసుతో సి.పి.ఐ. నాయకులు డా. చెలికాని స్టాలిన్ గారు స్పాన్సర్ చేస్తానంటూ ముందుకు రావడంతో అది కార్యరూపం దాల్చి 'ప్రొగ్రెసివ్ ఫిల్మ్ ఫెస్టివల్' పేరుతో ఈ నెల 11 వ తేదిన తూర్పుగోదావరి జిల్లా రామచంద్రాపురంలో తొలి వేడుక జరుపుకుంది. ప్రజా సంస్కృతి ప్రచార ధ్యేయంతో ప్రసిద్ధ స్వాతంత్ర్య సమరయోధుడి పేర నిర్మితమైన చెలికాని రామారావు భవనంలో ఈ అవగాహన సదస్సు జరిగింది. ఫెస్టివల్ నిర్వాహకులు కోరుకున్నట్టుగానే హడావుడి ఆర్భాటం లేని వాతావరణంలో బయట అరుదుగా లభించే మంచి ఫార్ట్ ఫిల్మ్, డాక్యుమెంటరీలు ఈ ఫెస్టివల్లో ప్రదర్శించారు. అందులో కొన్నింటి సంక్షిప్త వివరాలు చూద్దాం.

పిన్తల్య/2009/15ని/మరాఠీ/దర్శకత్వం: నాగరాజ్ మంజులే పిన్తల్య వెనుకబడిన కులానికి చెందిన బాలుడు. అతని దివంగత తండ్రి అతన్ని చదివించాలని పాఠశాలలో పెట్టినా, ఇప్పుడు అతను పాఠశాల యూనిఫాం, పుస్తకాల ఖర్చును భరించలేడు, అందుకే అతను పాఠశాలకు వెళ్ళలేడు. తల్లి అతని అడుక్కోమంటుంది, తర్వాత దొంగతనాలు నేర్పేవారి దగ్గర చేరుస్తుంది. అతడు తనకు దక్కనిది తన చెల్లెలి కోసం దొంగలించాలనుకుంటాడు..

ప్రింటెడ్ రైన్ బో/2006/సెలెంట్/15 నిమిషాలు/ఏనిమేషన్/దర్శకత్వం: గీతాంజలి రావ్ మహానగరంలో అగ్ని పెట్టెల్లాంటి అపార్ట్ మెంట్ లో జీవించే పెద్దావిడ కథ. ఆమె

కలలు, అగ్ని పెట్టెల సేకరణ తదితర అభిరుచులు, అద్భుతమయిన సౌండ్ ట్రాక్, కలర్స్ ఇందులో చూడొచ్చు. వృద్ధుల ఒంటరి జీవితానికి నొస్తాల్లియా ఉపశమనంలా ఉన్నప్పుడు వారిని అలానే వదిలేద్దామా అని మనల్ని ప్రశ్నించే ఈ చిత్రం 25 అంతర్జాతీయ అవార్డులు గెల్చుకుంది.

నిశీధి / 2016 /13 ని./తెలుగు/దర్శకత్వం: కె.వి.ఆర్. మహేంద్ర

నాలుగున్నర దశాబ్దాల క్రితం తెలంగాణలోని వెనుకబడిన ప్రాంతంలో 'యాదగిరి' తన గుడిసెలో తన 6 సంవత్సరాల కుమార్తెతో సంతోషంగా వున్నాడు. అనుకోకుండా కొంతమంది పోలీసులు అతని ఇంటికి వచ్చి బయటకు తీసుకువెళతారు. కుమార్తె అప్పటికే అర్ధరాత్రి అయినప్పటికీ, తన తండ్రితో ఆట కొనసాగించడానికి వేచి చూస్తూనే ఉంది. యాదగిరి ఎందుకు ఇంటికి తిరిగి రాలేదు అన్నది మిగతా కథ.

విటాల్ (మాలిన్యకాలం)/2018/19 ని./మరాఠీ/ దర్శకత్వం: అపూర్వ భిలారే శబరిమల దేవాలయంలోకి స్త్రీల ప్రవేశంపై గొడవజరుగుతున్న తరుణంలో, 12 యేళ్ల పల్లెపిల్ల సరితకు గుడిలోని గణేశ్ తో వున్న స్నేహాన్ని మనసుకు హత్తుకునేలా చూపుతుంది అపూర్వ భిలారే లఘుచిత్రం 'విటాల్'. రజస్వల అయితే ఎవరితోనూ కలవకూడదు, గుడిలో దేవుడి దగ్గరికి అస్సలు వెళ్ళకూడదు. అయితే తన ప్రియమైన 'గణ్ణా'(గణేశ్)ని ఆ పాప చూడకుండా వుండగలదా? ఆయనకిచ్చిన మాట నిలుపుకోగలదా?

మండీ (సంత) (2019)/10 ని./ మరాఠీ/ దర్శకత్వం: యశోవర్ధన్ మిశ్రా

ఒక రైతు ఉల్లిపాయ పంటలో తన వాటాను స్థానిక మార్కెట్లో విక్రయించడానికి వెళ్తున్నాడు. వద్దన్నా వినకుండా అతని చిన్న కుమారుడు నగరానికి వెళ్లే బ్రక్కు ఎక్కుతాడు. మార్కెట్ మాయాజాలం తన తండ్రిని ఎలా మోసం చేస్తోందో తెలుసుకున్నప్పుడు అతడి ఆగ్రహం కట్టలు తెచ్చుకుంటుంది.

అంబెల్లా /2016/హిందీ/17 నిమిషాలు/ దర్శకుడు: ప్రియాశంకర్ ఘోష్, కుందన్ రాయ్

బీహారు నుండి ముంబైకి వలస వచ్చిన డెలివరీ బాయ్ ఆహారాన్ని అందించడానికి చిరునామా కోసం శోధిస్తున్నాడు. భారీగా వర్షం కురుస్తోంది. సహాయం చేయడానికి చుట్టూ ఎవరూ లేరు. స్థానిక కుర్రాడు అవదూత్ కలిస్తే, అతడికి అడ్రస్ అడుగుతాడు. ఇద్దరికీ మధ్య సంభాషణ బతుకుపోరు కరిన వాస్తవాల్ని వెలికితీస్తుంది.

టు అండ్ టూ /2011/పర్షియన్/7 నిమిషాలు/ దర్శకుడు: బబ్ అన్వారీ

రెండు ప్లస్ రెండు ఈక్వల్ టూ ఐదు అని చెప్పే ఫాసిస్టు పాఠాన్ని ఎదిరించి నాలుగు అని చెప్పి సాహసం ప్రదర్శిస్తాడు ఒక విద్యార్థి. ఫలితం భయంకరమే. అయితే మాత్రం? నియంతల పాలనకు తలొగ్గిందేనా? నేటి భారతావని తీరుకు ఈ లభించిత్రం అన్వయమౌతుందేమో చూడండి.

లిటిల్ టెర్రరిస్ట్ /2004/హిందీ/15 నిమిషాలు/ దర్శకత్వం : అశ్విన్ కుమార్

క్రికెట్ ఆడుతున్న పదేళ్ల పాకిస్తాన్ కుర్రాడు భారత పాకిస్తాన్ సరిహద్దును దాటి ఇండియాలోకి వస్తాడు. భోలా మాష్టారు అతడ్ని రక్షిస్తాడు. అతని కుమార్తెకు మాత్రం ముస్లిం పిల్లాడ్ని ఇంట్లో పెట్టుకోవడం నచ్చడం లేదు. ముళ్లకంచెల కృత్రిమత్వాన్ని ప్రశ్నించే సినిమా ఇది. భారతదేశ ఆస్కారు ఎంట్రీ. ఎ

చైరీ టేల్ (1957) ఇంగ్లీష్/ 9 నిమిషాలు / దర్శకత్వం : క్లాడ్ జుట్రా & నార్మన్ మెక్లెరెన్

తనపై కూర్చోడానికి ఇష్టపడని, ఒప్పుకోని ఒక కుర్చీ కథ. మానవ స్వభావం గురించి, రాజకీయాల గురించి ఆలోచనాత్మక చిత్రం.

చిన్న డాక్యుమెంటరీలు

మైండ్ మేటర్ ఆఫ్ ఎ టీ వెండర్ (టీ షాపు వాడి మన్ కీ బాత్) /2018/27 ని./ (మళయాళం/ దర్శకత్వం : సాను కుమ్మిల్

జీవితంలోని కఠిన వాస్తవాల నడుమ ఒక సామాన్యుడు తన చిన్న టీ షాప్ తో బతుకుపోరు సాగిస్తున్నాడు. కానీ రాత్రిపూట చాయవాలాగా చెప్పుకునే దేశాధినేత డీమోనిజేషన్ (నోట్లరద్దు) అమలు చేసినప్పుడు అతని సర్వస్వం నాశనమైంది. తనదైన రీతిలో

నిరసన వ్యక్తం చేసిన అతని సంక్షిప్త జీవిత కథ.

వెల్ కం వాలెంటైన్/2017/ గుజరాతీ / 17 ని / దర్శకత్వం : ధువ్ సతీజా

సాక్షాత్తూ గుజరాత్ లోని అహ్మదాబాద్ లో 'లేచిపోయిన' ప్రేమికులకే కాక, ఎల్ జిబి టీక్యూ వారికీ 'హనుమాన్' సాక్షిగా వివాహాలు జరిపించే సాధువు కథ ఇది. హిందూత్వ రాజకీయాల మధ్య ఇష్టత, ప్రేమ, పెళ్లి వంటి విషయాలకు చాలా సరళమైన సమాధానాలు చెబుతాడు పూజారి హిరాభాయ్ జుగుజీ. సాంప్రదాయ వాదులతో పోల్చితే అతని ఆలోచనలు విప్లవాత్మకమైనవి. **రామ్ పతార్ / 2018/17 ని./గుజరాతీ, హిందీ, ఇంగ్లీషు/ దర్శకత్వం : వివేక్ గోపీనాథ్**

అంటరానితనంపై ఆసక్తికరమైన డాక్యుమెంటరీ 'రామ్ పతార్' (లేదా 'రామ్' పాత్ర). అగ్రవర్ణాల వాళ్ళు తమ ఇంటికి వచ్చే నిమ్న కులాల వారికోసం వేరు చేసి ఉంచిన 'రామ్' పాత్రలోనే భోజన పానీయాలు అందిస్తారు. మధ్యాహ్న భోజన పథకం వచ్చాక నిమ్న కులాల పిల్లలు తమ ప్లేట్లను తమ ఇళ్ళ నుండే తెచ్చుకోవాలని ఆదేశిస్తున్నారు స్కూలు వాళ్ళు లేదా ప్రత్యేక గుర్తుతో వేరు చేసి ఉంచిన పాత్రలోనే భోజనం పెడుతున్నారు. ఈ సామాజిక రుగ్మతకు సామాజిక మద్దతు ఎలా దొరుకుతోందో తెలిపే దశ్యం సినిమా ఆఖర్లో కనిపిస్తుంది. తనకు ఇంటరవ్యూ ఇస్తున్న దళిత కుటుంబం ఇంటిపైకప్పుపై వున్న 'రామ్' పాత్ర ఎవరికోం అని ప్రశ్నిస్తాడు దర్శకుడు. 'ఇది వాళ్ళిల్లాంటి మహాదళితుల కోసం' - అవతలి జవాబు!

దరూంగా నహీ లదూంగా/ 2019/17 ని ./ హిందీ/ దర్శకత్వం: డా. కఫీల్ ఖాన్

ముజఫ్ఫర్ నగర్ బాబా రాఘవ్ దాస్ మెడికల్ కాలేజీలో పిల్లలు ఆక్సిజన్ కరువై చనిపోతున్న సమయంలో ఒక జూనియర్ డాక్టర్ తన సొంత ఖర్చుపై ఆక్సిజన్ సిలిండర్లు కొనుగోలుచేసి ఎంతో మంచి పసివాళ్లను కాపాడాడు. కానీ ఈ ఎపిసోడ్లో మంత్రుల లంచగొండితనం దాగుని వుండటాన, అతనిపై పగబట్టి అతడిని మిథ్యారోపణలపై జైల్లో పెట్టారు. అతడి సోదరుడిపై హత్యా ప్రయత్నం చేశారు. అతని కథే ఈ చిన్న డాక్యుమెంటరీ.

ప్రత్యేక ప్రసంగం

(చిన్న డాక్యుమెంటరీ)

పుయే హేవ్

నాట్ కమ్ హియర్ టు డై (మేమిక్కడకు చావడానికి రాలేదు)/ 99 ని./తెలుగు, తమిల్, గుజరాతీ, మరాఠీ, హిందీ/దర్శకత్వం: దీపా ధన్ రాజ్

జనవరి 17, 2016 న హైదరాబాద్ సెంట్రల్ యూనివర్సిటీలో రోహిత్ వేముల అనే దళిత పిహెచ్ డి విద్యార్థి పక్షపాత కులాధిపత్య అధికారుల హింసను భరించలేక ఆత్మహత్య చేసుకున్న సంగతి అందరికీ తెలిసిందే. కార్ల్ సాగాన్ కావాలనుకున్న రోహిత్ కులవివక్షను భరించలేక భారతదేశ ప్రతిష్టాత్మక విశ్వవిద్యాలయంలో ఉరితాడుకు వ్రేళాడాడు. 'మనిషి విలువను తన తక్షణ గుర్తింపుకు తగ్గించడం' తగదని తన ఆత్మహత్య లేఖలో రాసుకున్నాడు. ఈ ఆత్మహత్య యావత్ భారతదేశాన్ని కుదిపేసింది. దేశవ్యాప్తంగా వేలాది మంది విద్యార్థులు విశ్వవిద్యాలయాలలో కుల వివక్షతను భరిస్తున్నవారు శక్తివంతమైన కుల వ్యతిరేక ఉద్యమాన్ని ప్రారంభించారు. భారతదేశంలో కులసమస్యపై సరికొత్త సంవాదానికి కారణమైన ఈ చారిత్రక ఉద్యమాన్ని ట్రాక్ చేయడానికి ఈ చిత్రం ప్రయత్నిస్తుంది. రోహిత్ మొదటి మృత్యువార్షికం వరకు రికార్డు చేస్తూ సాగిన ఈ డాక్యుమెంటరీ ఈ చిత్రోత్సవంలో ప్రత్యేక ఆకర్షణ.

ఈ సందర్భంగా డాక్టర్ స్టాలిన్ మాట్లాడతూ కోట్లు కుమ్మరించే వాణిజ్య సరుకుగా సినిమాలు మారాయని, సందేశాత్మకమైన సినిమాలు కరువైయాయనీ, ఆవేదన చెందారం. వ్యవస్థలోని అసమానతలను మరింత పెంచేవిగా సినిమాలు ఉన్నాయనీ, ముంబాయి నుండి వచ్చిన కార్యకర్త జమీలా బేగమ్ విమర్శించారు. మంచి సినిమాల ప్రచారమే ప్రత్నామ్నాయంగా ఎంచుకోవాలన్నారు ముందడుగు సభ్యులు సినీ మిమర్లకు బాలాజీ. అనేకమంది అసక్తి ఉన్న వారు ఈ కార్యక్రమానికి హాజరయ్యారు. రాలేకపోయినవారు చూడలేకపోయాయని బాధపడ్డారు. ఒక మారుమూల ప్రాంతంలో జరిగిన చిన్న ప్రయత్నం ఎంతో స్పందింప చేసింది. మిగతా ప్రాంతాల వారికి ఇది ప్రేరణ కలిగిస్తుందని ఆశిద్దాం.

జీవన పాఠశాల..

ఆ రోజు స్త్రీ శిశు సంక్షేమశాఖలో పనిచేసే రామం ఎదురుగా మెరుపు మెరిసినట్లుగా అయింది. తల ఎత్తి చూస్తే ఎదురుగా అందమైన స్త్రీ మూర్తి కూర్చుని ఉంది. ఆమెను చూసి ఆకర్షితుడైన రామం ఆమె వివరాలు సేకరించాడు. ఆమె పేరు స్వర్ణ అని, పెళ్ళి రద్దుచేసుకొనే క్రమంలో అక్కడకు వచ్చిందని తెలిసింది. అబ్బా!..స్వర్ణ. పేరుకు తగ్గటే వుంది ఈమె అనుకున్నాడు. నెమ్మదిగా ఆమెతో పరిచయం పెంచుకున్నాడు. ఆమె భర్తతో ఎందుకు తెగతెంపులు చేసుకుంటోంది అని ఆలోచించలేకపోయాడు. ఏవైతే నాకేంటి.....ఆమె నా భార్య అయితే చాలు అనుకున్నాడు. ఇద్దరికీ ఇష్టం అయింది. ఆడంబరంగా పెళ్ళి అయింది. రామానికి ఇద్దరు సోదరులు, ఇద్దరు సోదరీమణులు, తల్లి ఉన్నారు. తండ్రి అతని చిన్నతనంలోనే చనిపోయాడు. స్వర్ణకు ఒక తమ్ముడు మాత్రమే ఉన్నాడు.

ఏవో చిన్న చిన్న అభిప్రాయభేదాలు వచ్చినా సర్దుకుపోతున్నారు దంపతులు. ఈ క్రమంలో వారి కుటుంబంలోకి ముద్దులొలికే ఇద్దరు పిల్లలు వచ్చారు..అంతా బాగానే వుంది అనుకునే సమయంలో ఇద్దరి మధ్య వచ్చిన గొడవ చినికి చినికి గాలివాస అయింది. ఇదంతా స్వర్ణ రెండవసారి పురిటికి పుట్టింటికి వచ్చినప్పుడు మొదలైంది. బిడ్డ పుట్టి మూడు నెలలు అయినా అత్తవారింటికిరమ్మని రాము ఎన్నిసార్లు అడిగినా ఆమె సమాధానం రాననే..... ఏమిటి కారణం ఎందుకు రావు అని అడిగితే నేను ఏమీచెప్పను. మన పెళ్ళి కుదిర్చిన మధ్యవర్తిని అడగమని చెబుతోంది. ఇక విసిగిపోయిన రామం తల్లిని తోడు తీసుకొని ఐదా అదాలత్ కు వచ్చాడు. వారు చెప్పిందంతా విని ఐదా పెద్దలు స్వర్ణకు వచ్చే వారం రమ్మని లెటర్ పంపించారు. ఎన్ని వారాలు గడిచినా ఆమె రాలేదు సరికదా ఐదా పెద్దలు ఫోన్ చేసినా ఫోన్ తీసేదికాదు.

అలా ఎన్నో ప్రయత్నాలు చేస్తే ఒక్కసారి ఆమె తల్లి సమాధానం ఇచ్చింది. స్వర్ణను మాట్లాడమని అడిగారు. స్వర్ణ! ఒక్కసారి ఇక్కడికి రా. మనం కూర్చోని మాట్లాడుదాం అంతే. నీకు ఇష్టం లేకపోతే నీ అభిప్రాయానికి మేము విలువ ఇస్తాం. మా వద్దకు వచ్చి నీ సమస్య చెప్పమని అడిగారు. ఆమె పిల్లలిద్దరితో మరియు తల్లిని తోడు తీసుకొని వచ్చింది. ఆమె తండ్రి వీరి పెళ్ళి అయిన కొద్ది రోజులకే మరణించాడు. ఐదా పెద్దలతో స్వర్ణ తన అంతరంగాన్ని ఇలా పంచుకుంది.

మేడమ్! పెళ్ళికి ముందు మేము ఇద్దరం మాట్లాడుకున్నాం. అయితే అవన్నీ అబద్ధాలే అని నాకు పెళ్ళి అయిన తరువాత తెలిసింది. ముఖ్యంగా ఆస్తి విషయంలో. ఉన్న పొలంలో ఒక వాటా తనకు వస్తుందని, ఇప్పుడు ఉన్న ఇల్లు కట్టినప్పుడు వాళ్ల అన్నయ్యకు తను ధనసహాయం చేశానని, అందువల్ల ఇంటిలో కూడా వాటా ఉందని చెప్పాడు. తనకు కొంత బంగారం కూడా ఇస్తానని చెప్పాడు. రామం జీతం తక్కువ అయినా ఫర్వాలేదు. ఆస్తి ఉంది కనుక ఆర్థికంగా ఇబ్బంది ఉండదు అనుకున్నాను.

కానీ ఇప్పుడు పొలం ఆరు వాటాలు వేస్తామని, ఇంటిలో తనకు హక్కు లేదని అందరూ తేల్చి చెబుతున్నారు. నా పోషణకు ఏ మాత్రం డబ్బు ఖర్చు చేయదు. రెండవ పురుడు మేమే చేస్తాం అని చెప్పాడు. పురుడు పోయడం అటుంచి కనీసం నాకోసం ఒక స్వీట్ గానీ, పళ్లుగానీ తెచ్చిన పాపాన పోలేదు. తన తండ్రి మరణించాక వారి కుటుంబానికి వారి వివాహం చేసిన మధ్యవర్తే పెద్ద దిక్కుగా ఉన్నాడనీ, ఈ సంగతి రామానికి తెలిసి కూడా ఆయన్ని అనభ్యంగా మాట్లాడుతున్నాడు. మన విషయాలు మాట్లాడడానికి వాడు ఎవడు అని తిడతాడు. పెళ్ళికి ముందు తనకు బాధ్యతలు ఏవీ లేవని చెప్పాడు. కానీ ఇప్పుడు భర్తతో విభేదించి పుట్టింటిలో ఉంటున్న అక్కను వారి పిల్లలను చూసేబాధ్యత తనదేనని చెప్పాడు. అంతేకాక తనకు ఇష్టంలేకపోయినా ఎన్నోసార్లు మ్యారిటల్ రేప్ చేస్తాడని చెప్పింది. మొదటి వివాహం రద్దు చేసుకున్నదానిని కదా! ఈ బంధాన్ని అయినా నిలుపుకుందాయని ప్రయత్నించాను. ఇక నేను ఈ బాధను భరించలేకపోతున్నాను. నా ప్రశ్నలకు సమాధానం కావాలి అంది.

ఆమెకు నమాధానం రామం చెప్పాడిలా.....మా అన్నయ్య మా నాన్నకు పెద్ద భార్య కొడుకు. అతని ఇంట్లో నాకు ఏమీ వాటా రాదు. మా ఊరులో ఉన్న ఇంటిలో నాకు వాటా వుంది. పొలం విషయంలో ఈమె చేసే గొడవ చూసి మా అక్కలందరూ మాకూ వాటా కావాలి అని అడిగారు. అందుకని ఆరు వాటాలు వేయడం తప్పనిసరి అవుతుంది అన్నాడు రామం. తల్లి నేను బతికుండగానే మొత్తం ఆస్తి అంతా పంచేస్తే తర్వాత నన్ను ఎవరూ చూడకపోతే నేను బ్రతికేది ఎలాగా! అని అడిగింది. ఆస్తి విషయాలు తేలినా రామం ప్రవర్తన మార్చుకుంటే గానీ కాపురానికి రానని స్వర్ణ తెగేసి చెప్పింది. కనీసం పిల్లలను ఎత్తుకుంటానని భర్త అడిగినా అంగీకరించలేదు. నేను పి.జి చేశాను. ఉద్యోగం చేసుకొని నా పిల్లలను పెంచుకుంటాను అంది స్వర్ణ. ఇదంతా విన్న ఐదవ పెద్దలు ఇలా తీర్పుయిచ్చారు. స్వర్ణ! నీ ఆత్మవిశ్వాసానికి ధైర్యానికి ముందుగా మా అభినందనలు. కానీ ఒక్కసారి నీవు ఆలోచించు. రామం అక్క బాధ్యత నీకు సమస్య అనిపిస్తుంది. మరి నీ తమ్ముడు

నీలాగే ఆడపిల్లలంతా ఆలోచిస్తే నీ తమ్ముడికి పెళ్ళి అవుతుందా.... రామం కుటుంబాన్ని నిన్ను పిల్లలని సమన్వయం చేసుకోలేకపోయాడు. కానీ ఇది మీ కుటుంబం. మీరు పిల్లల గురించి ఆలోచించాలి. మీది విడిపోయేంతటి పెద్ద సమస్య కాదు. దిద్దుబాటు చేసుకోవచ్చు అన్నారు. రామానికి అతని తల్లికి స్వర్ణ మనసులో వున్న అభద్రతాభావం గురించి వివరంగా చెప్పి అతని తల్లితో తన తదనంతరం కొంత ఆస్తిని పిల్లలకి చెందేలాగా ఇప్పుడే రాసియివ్వమని చెప్పారు.

అన్ని విషయాలలో ముక్కుసూటితనం మంచిదికాదు లౌక్యంగా కొన్నిసార్లు ప్రవర్తించి కాపురాన్ని దిద్దుకోవాలిగానీ విడగొట్టుకోరాదు అని స్వర్ణకు చెప్పారు.. మానవ సంబంధాలన్ని ఆర్థిక సంబంధాలే కాకూడదు. బ్రతకడానికి ఆస్తి కావాలి అది నిజమే కానీ వైవాహిక జీవితం ఈ ఆస్తి తగాదాల వల్ల దెబ్బ తినరాదు అని స్వర్ణకి చెప్పారు.

నిన్ను అలాగే అనుకోవచ్చు కదా! నీలాగే ఆడపిల్లలంతా ఆలోచిస్తే నీ తమ్ముడికి పెళ్ళి అవుతుందా.... రామం కుటుంబాన్ని నిన్ను పిల్లలని సమన్వయం చేసుకోలేకపోయాడు. కానీ ఇది మీ కుటుంబం. మీరు పిల్లల గురించి ఆలోచించాలి. మీది విడిపోయేంతటి పెద్ద సమస్య కాదు. దిద్దుబాటు చేసుకోవచ్చు అన్నారు. రామానికి, అతని తల్లికి స్వర్ణ మనసులో వున్న అభద్రతాభావం గురించి వివరంగా చెప్పి అతని తల్లితో తన తదనంతరం కొంత ఆస్తిని పిల్లలకి చెందేలాగా ఇప్పుడే రాసియివ్వమని చెప్పారు.

అన్ని విషయాలలో ముక్కుసూటితనం మంచిదికాదు లౌక్యంగా కొన్నిసార్లు ప్రవర్తించి కాపురాన్ని దిద్దుకోవాలిగానీ విడగొట్టుకోరాదు అని స్వర్ణకు చెప్పారు.. మానవ సంబంధాలన్ని ఆర్థిక సంబంధాలే కాకూడదు. బ్రతకడానికి ఆస్తి కావాలి అది నిజమే కానీ వైవాహిక జీవితం ఈ ఆస్తి తగాదాల వల్ల దెబ్బ తినరాదు అని స్వర్ణకి చెప్పారు. రామానికి స్వర్ణకు విడివిడిగా కొన్నిలింగ్ చేయించి వారి బంధాన్ని తెగిపోకుండా ఇద్దరినీ కలిపి వారి సమస్య చక్కదిద్దారు ఐదవ పెద్దలు.

హర్యానా ముఖ్యమంత్రి లాల్ ఖట్టర్ మరియు బిజెపి నేతల సిగ్గుమాలిన వ్యాఖ్యలు

ఆర్థికల్ 370 రద్దుతో కాశ్మీరీయువతులను పెళ్లి చేసుకొనేందుకు మార్గం ఇప్పుడింకా సుగమం అయిందని 'బేటిబచావో బేటి పడావో' కార్యక్రమంలో మాట్లాడడం ఎంతవరకు సబబు? యువకులు కాశ్మీరీ యువతులను వివాహం చేసుకొని అక్కడ ఆస్తులు కొనుగోలు చేయవచ్చు అని ఉత్తరప్రదేశ్ కు చెందిన బిజెపి ఎమ్మెల్యే విక్రమ్ సైని బహిరంగసభలో ఇలా వ్యాఖ్యానించారు. ప్రస్తుత పరిస్థితిని లక్ష్యంగా చేసుకొని సంఘపరివార్ శక్తులు అనుచిత వ్యాఖ్యలు చేసి ముస్లిం మహిళల మనోభావాలు దెబ్బతీస్తున్నారు. గతంలో మరొక బిజెపి మహిళా నేత కూడా ముస్లిం మహిళలపై అత్యాచారం జరిపి ఆ వర్గానికి బుద్ధి చెప్పాలని వ్యాఖ్యానించారు. ఇటువంటి వ్యాఖ్యలు మత కలహాలను రెచ్చగొట్టే ఉద్దేశాలతోనే చేస్తున్నారా?. ఇటువంటి వివాదాస్పద వ్యాఖ్యలు చేసిన మంత్రి రాజీనామా చేయాలని మహిళా కాంగ్రెస్ అధ్యక్షురాలు సుస్మితాదేవ్ డిమాండ్ చేశారు. మమతా బెనర్జీ, మాయావతి కూడా ఈ పార్టీ నాయకత్వంపై చర్యలు తీసుకోవాలని కోరారు.

ఉద్యమాలబాటలో....

కాకినాడ

పార్లమెంట్ లో కేంద్రప్రభుత్వం ప్రవేశపెట్టిన ఎన్ ఎమ్ సి బిల్లును ఉపసంహరించుకోవాలని కోరుతూ కాకినాడ ప్రభుత్వ జనరల్ హాస్పిటల్ దగ్గర రిలేనిరాహార దీక్ష చేస్తున్న జూనియర్ డాక్టర్లకు ఐదవ నగర కమిటీ వర్షాన్ని కూడా లెక్క చేయకుండా.. మద్దతు తెలియజేసింది.

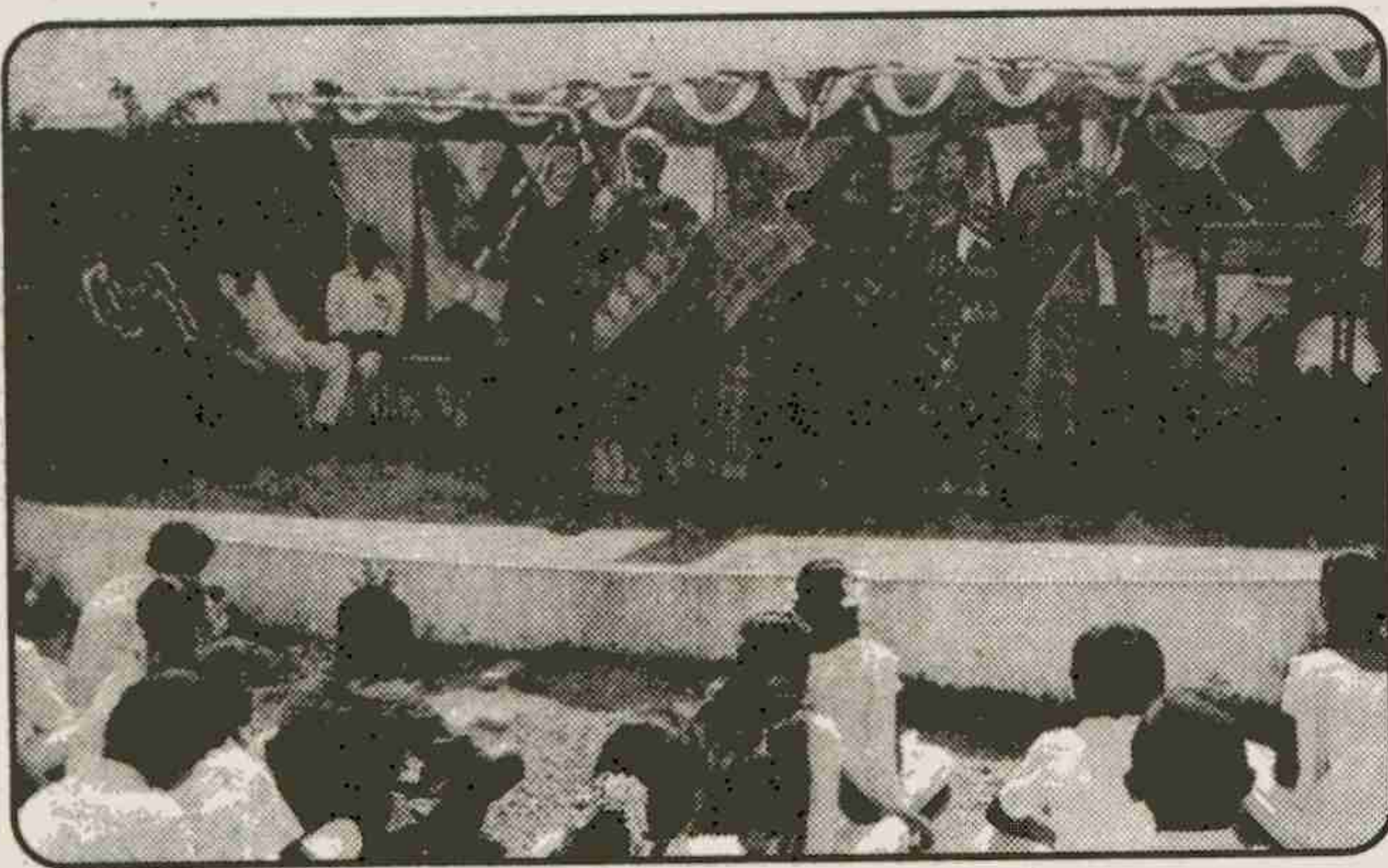
నెల్లూరు :

నెల్లూరు నగరంలోని 6 వ డివిజన్ లో ఐదవ నగర కమిటీ సమావేశం జరిపారు. నెల్లూరు జిల్లా రూరల్ పరిధిలో బాలికల గురుకుల పాఠశాల నందు విద్యార్థినిలకు దేశభక్తి గీతలో ఐదవ బృందం శిక్షణను ఇచ్చారు. ఈ కార్యక్రమంలో పాఠశాల ప్రిన్సిపాల్ కె.విజయలక్ష్మి పాల్గొన్నారు.

నెల్లూరులోని 24 వ డివిజన్ సుందరయ్యనగర్ నందు మున్సిపల్ ప్రాథమిక పాఠశాలలో, నెల్లూరు 23 వ డివిజన్ లో బి.సి. బాలికల ప్రభుత్వ వసతి సముదాయ బాలికలకు ఐదవ రూరల్ కమిటీ ఆధ్వర్యంలో దేశ భక్తి గీతలు నేర్పించారు. హెడ్ మాస్టర్ సి.హెచ్. మురళీగారు, ప్రిన్సిపల్ అరుణగారు ఈ కార్యక్రమంలో పాల్గొన్నారు.

బి.వి.వి.యస్.వై.వి.యం. హైస్కూల్ నెల్లూరులోనే వేంకటేశ్వరపురం హైస్కూల్ ఐదవ నగర కమిటీ ఆధ్వర్యంలో హింసలేని సమాజం కొరకు ప్రతిజ్ఞ చేయించారు. ఈ కార్యక్రమంలో ఐదవ జిల్లా నాయకులు పాల్గొన్నారు.

నెల్లూరు జిల్లా మర్రిపాడు మండలం నందు ఐదవ ఆధ్వర్యంలో ఆగస్టు 15 సందర్భంగా హింసలేని సమాజం కొరకు స్త్రీ పురుషులు సమానత్వాన్ని కోరుతూ ప్రతిజ్ఞా కార్యక్రమం నందవరం మాడ్రన్

స్కూల్ ఇంటర్ కాలేజ్, మర్రిపాడు మండల ప్రజా పరిషత్ ఉన్నత పాఠశాల, కస్తూరిబా గాంధీ బాలికల విద్యాలయాల నందు 1200 మంది విద్యార్థులతో 20 మంది ఉపాధ్యాయులతో సాంస్కృతిక కార్యక్రమాలు 50 మందికి బహుమతి ప్రధానం చేయటం జరిగింది .... ఇందులో ఐదవ జిల్లా నాయకులు పాల్గొన్నారు

నెల్లూరు నగర కమిటీ ఆధ్వర్యంలో పొదుపు మహిళల సమస్యల పై గాంధీ బొమ్మ వద్ద నుండి ప్రదర్శన మరియు కలెక్టరేట్ వద్ద ధర్నా నిర్వహించారు.

నెల్లూరు జిల్లా మర్రి పాడు నందు మహిళా అభ్యున్నతికి కృషి చేసిన మహనీయులు కందుకూరి, గురజాడ అప్పారావు గారి శత జయంతి ఉత్సవాల లో భాగం గా , ప్రభుత్వ జూనియర్ కాలేజీ, నందవరం మోడ్రన్ కాలేజీ . హైస్కూల్ నందు సదస్సు లు , ర్యాలీ,

మానవహారం మరియు మహిళా సంఘం సభ ను నిర్వహించారు .... ఐదవ రాష్ట్ర కార్యదర్శి డి, రమాదేవి గారు పాల్గొన్నారు... 300 మంది విద్యార్థులు పాల్గొన్నారు ...

విశాఖ

విశాఖ సంతోష్ నగర్ లో స్నేహితుల దినోత్సవం సందర్భంగా ఐదవ మహిళలంతా సంఘటిత మై సమస్యలు పరిష్కరించుకొని కుల మత భావాలు విడనాడి స్నేహ సంబంధాలను పెంపొందించుకొని హక్కుల సాధనకు కలిసి కట్టుగా కదలాలని ఆకాంక్షిస్తూ గెట్ టు గేదర్ జరుపుకున్నారు.

విశాఖ సిటీ షిలా నగర్ లో స్నేహితులదినోత్సవం ఐదవ ఆధ్వర్యంలో బాలలంతా జరుపుకున్నారు.

విశాఖ 26 వ వార్డు పూర్ణ మార్కెట్ వద్ద ప్రసాద్ గార్డెన్స్ లో ఐదవ ఆధ్వర్యంలో 150 మంది మహిళలకు ఉచిత క్యాన్సర్ పరీక్షలు నిర్వహించారు. ఈ పరీక్షలలో ఇద్దరికి క్యాన్సర్ ప్రారంభ దశలో ఉందని డాక్టర్లు నిర్ధారించారు.

ఉన్నావ్ దుర్బటన పై బిజెపి ఎమ్మెల్యేను కఠినంగా శిక్షించాలని భాదితులకు న్యాయం జరగాలనీ విశాఖ సిటీ గాజువాక జోన్ లో ఐదవ నిరసన ప్రదర్శన నిర్వహించింది.

స్వాతంత్ర్యదినోత్సవం సందర్భంగా విశాఖ సిటీ మల్కపురం జోన్ లో బీచ్ లో ర్యాలీ జరిగింది.

ఐదవ విశాఖ సిటీ కమిటీ ఏర్పాటు చేసిన ప్రెస్ మీట్ లో ఐదవ ఆలిండియా వైస్ ప్రెసిడెంట్ ఎస్.పుణ్యవతి, ఆర్.ఎన్. మాధవి, వి.

ప్రభావతి పాల్గొన్నారు.

అరకు ఏరియాలో ఐదవ మహిళలు పిల్లలతో రాఖీలు తయారుచేయించారు. పిల్లలకు దేశభక్తి గేయాలను నేర్పించారు.

విశాఖ సిటీ సంతోష్ నగర్ కాలనీ అసోషియేషన్ ఆధ్వర్యంలో జెండా వందనం మీటింగ్ ఐదవ ఆధ్వర్యంలో జరిగాయి. వారితో ప్రతిజ్ఞలు చేయించారు. కాలనీ వాసులు ఈ ప్రతిజ్ఞలు మాచేత చేయించి మమ్మల్ని కూడా ఈ ఉద్యమంలో భాగస్వాములను చేసినందుకు ధన్యవాదాలు అంటూ వారు ఆనందం వ్యక్తం చేశారు.

అరకులో హత్యచేయబడ్డ కోల్లో పుష్పకు న్యాయం చేయాలని 150 మందితో ర్యాలీ మానవమరం జరిపారు.

విశాఖలో నమ్మకాలునిజాలు-శాస్త్రీయ ఆలోచన పై ఐదవ శిక్షణ తరగతులు నిర్వహించింది.

విజయనగరం

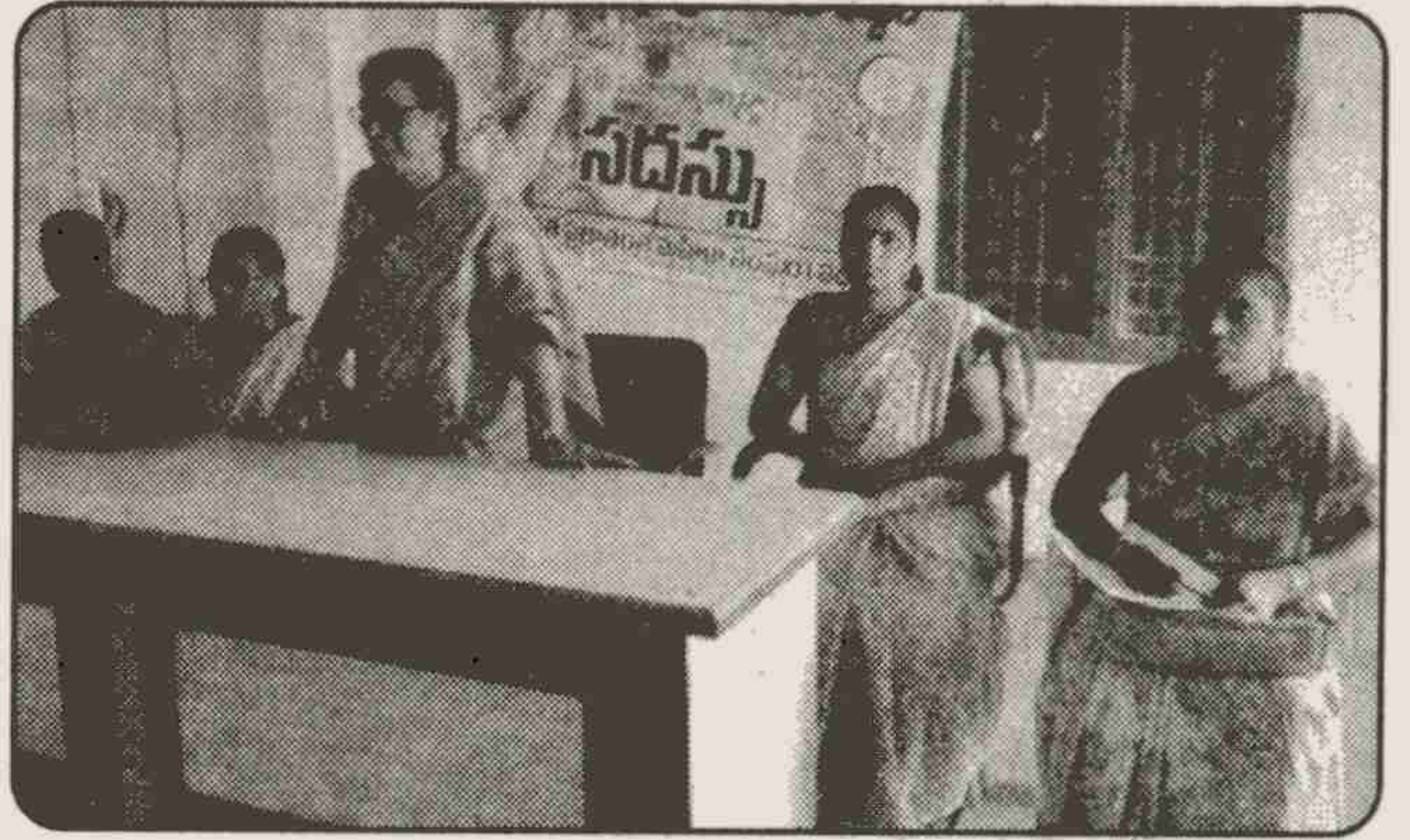
క్విట్ ఇండియా సందర్భంగా విజయనగరం ఐదవ జిల్లా కమిటీ ఆధ్వర్యంలో జిల్లా కార్యదర్శి కె. రమణమ్మ, జి. పుణ్యవతి, ఆధ్వర్యంలో మున్సిపల్ హైస్కూల్ వద్ద ప్రతిజ్ఞ కార్యక్రమం జరిగింది. ఆండమెంట్రాడాలో జిల్లా కమిటీ ఆధ్వర్యంలో కూడా ప్రతిజ్ఞ కార్యక్రమం జరిగింది. ఈ కార్యక్రమంలో ఐదవ జిల్లా కమిటీ సభ్యులు ఆర్. కృష్ణవేణి, కె. కృష్ణవేణి పాల్గొన్నారు. సింహచలం పావని, వరలక్ష్మి, రాములమ్మ కూడా పాల్గొన్నారు.

విజయనగరంలో ఐదవ జిల్లా కమిటీ ఆధ్వర్యంలో 138 మంది బాలికలతో సదస్సు జరిగింది. హింస రహిత సమాజాన్ని, నిర్మిద్దాం అనే అంశం పై ఈ సదస్సులో ఎస్. పుణ్యవతిగారు. మాట్లాడారు. పి. రమణమ్మ, ఈ సదస్సుకు అధ్యక్షత వహించారు. వి. లక్ష్మి, జి. పుణ్యవతి పాల్గొన్నారు. విజయనగరంలో 29 వ వార్డు పిల్లలతో జాతీయ గీతాలు ఆలపించి జెండా వందనం చేయించారు.

విజయవాడ.

విజయవాడ వరద ప్రాంతంలో ఐదవ కార్యదర్శి డి. రమాదేవిగారు పశ్చిమ కృష్ణా కార్యదర్శి శ్రీదేవి ఈస్ట్ సెంట్రల్ కార్యదర్శి లక్ష్మి, ఝూన్సీ, దేవి కూమారి, రత్నకూమారి, విజయ, కనకదుర్గ సామ్రాజ్యం, సరోజనమ్మ పర్యటించారు.

కృష్ణలంక 23వ డివిజన్ లో వంగవీటి మోహన్ రంగా స్కూల్ నందు ఐదవ ఈస్ట్ కమిటీ ఆధ్వర్యంలో స్వాతంత్ర్యదినోత్సవం

సందర్భంగా ప్రతిజ్ఞ కార్యక్రమాలు నిర్వహించారు. ఈ కార్యక్రమంలో మహిళల హక్కులను కాపాడుకోవాలని చిన్నారుల పై జరిగే దాడులను అరికట్టడానికి కృషిచేయాలని ఐదవ జిల్లా కార్యదర్శి శ్రీదేవి చెప్పారు. ఈ కార్యక్రమంలో లక్ష్మి సరోజనమ్మ, స్కూల్ హెచ్. ఎమ్. శేఖర్ బాబు, గ్రేషమ్మ, శివకూమారి పాల్గొన్నారు.

ఐదవ మహిళలు విజయవాడ పైపుల రోడ్డు సెంటర్ లో రాఖీలు కట్టి చేయి చేయి కలిపి సోదరభావాన్ని చాటారు.

అరుణ హైస్కూల్ లో జరిగిన ప్రతిజ్ఞ కార్యక్రమంలో డి. రమాదేవి స్కూల్ కరస్పాండెంట్ అప్పారావు, ఆదిలక్ష్మి, పాలవల్లి తదితరులు పాల్గొన్నారు. ఐదవగా డిమాండ్ చేసి పోలిస్ స్టేషన్ లో కేసు తీసుకొనే వరకు డిమాండ్ చేశారు.

పార్వతిపురం.

పార్వతి పురంలోని బాలికల పాఠశాలలో ఐదవ ఆధ్వర్యంలో ప్రతిజ్ఞ కార్యక్రమం జరిగింది. హైస్కూల్ విద్యార్థులు ఉపాధ్యాయులు పాల్గొన్నారు.

క్విట్ ఇండియా ఉద్యమం సందర్భంగా వివిధ కాలేజీలలో సదస్సులు నిర్వహించాము.

అనంతపురం జిల్లా సెంటర్ లో 2 వేల మందితో టవర్ క్లాక్ దగ్గర ప్రతిజ్ఞ చేశారు. ముఖ్య అతిథులు రాచపాలెం చంద్రశేఖర్ రెడ్డి

డా॥ గేయానంద్, మానవ హక్కుల వేదిక చంద్రశేఖర్ తదితరులు పాల్గొన్నారు. అలాడి, గుంతకల్, కదిరి, రాయదుర్గం, కళ్యాణదుర్గం, శింగనమల, గుత్తిలలో ప్రతిజ్ఞ కార్యక్రమాలు జరిగాయి. (ఐదవ, ఎస్. ఎఫ్. ఐ.) 2 వేల కరపత్రాలు వేశారు. రెండు వేల మంది విద్యార్థులు పాల్గొన్నారు.

మల్లు స్వరాజ్యం గారి “నాగొంతు తుపాకీ తూటా” పుస్తకావిష్కరణ చేశారు. పుస్తక పరిచయ రచయిత శశికళ, సింగమనేని నారాయణ కవులు, రచయితలు, పాల్గొన్నారు.

వరలక్ష్మి వ్రతం సందర్భంగా విన్నూతంగా కార్యక్రమము చేశాము. వరలక్ష్మి వ్రతం ఎలా ఏర్పాడింది. అనేది వివరించాము. 200 మంది మహిళలు, పిల్లలు చాలా ఉత్సాహంగా పాల్గొన్నారు.

కర్నూలు : ఐదవ అధ్యక్షుల కర్నూలులోని 36 వ వార్డులో సమస్యల పై మున్సిపల్ కమిషనర్ కు వినతి పత్రం యిచ్చారు. ఈ కార్యక్రమంలో ఎన్. ఆలివేలు, కె.ఎస్. పద్మా, లక్ష్మీపద్మా, శివాని పాల్గొన్నారు. ఆర్.సి.రెడ్డి కాలేజీలో, రవీంద్ర ఇంజనీరింగ్ కాలేజీ, కె.వి.ఆర్. డిగ్రీ కాలేజీ, ముజఫర్ నగర్, సీతారామ్ నగర్ పాఠశాలలో ప్రతిజ్ఞ కార్యక్రమం నిర్వహించారు. దీనిలో ఐదవ నాయకులు అలివేలు, పద్మ, వేణీ, అమినా, అరుణ, కిరణ్ మయి, దానమ్మ, శారద, ఫరీవీన్, మరియు లక్ష్మీ తదితరులు పాల్గొన్నారు.

పశ్చిమ గోదావరి : నర్సాపురంలో మధ్యం ఆదాయవనరుగా చూడవద్దని ఐదవ డెల్టా కార్యదర్శి డి. కళ్యాణి, పి.పూర్ణ, జయప్రభ భవానీ, నిర్మల, నాగలక్ష్మి, ఆర్దీవో గారికి వినతి పత్రం అందించారు పాలకొల్లులో దాసరినారాయణరావు కాలేజీలో, మరియు

కోకోనేట్ మర్చంట్ కాలేజీలో ఐదవ అధ్యక్షుల సదస్సును జరిపారు.

పశ్చిమగోదావరి డెల్టా కమిటీ శిక్షణ తరగతులో రాష్ట్ర కార్యదర్శి డి.రమాదేవి మాట్లాడారు. తణుకులో శిక్షణ తరగతులు నిర్వహించి ఐదవ కార్యకర్తలు ప్రదర్శనలు యిచ్చారు. ఏలూరులో సెంట్ థెరిస్సా ఇంటర్ కాలేజీ సెమినార్ లో ఐదవ రాష్ట్ర కార్యదర్శి డి.రమాదేవి, మాట్లాడారు.

తిరుపతి : ఆగస్టు 15న పాఠశాలలో 7,300 మంది పిల్లలతో ప్రతిజ్ఞా కార్యక్రమం నిర్వహించారు. ఐదవ నూతన అధ్యక్ష కార్యదర్శులుగా ఎన్నికైన సాయి, లక్ష్మీలకు అభినందనలు తెలిపారు. ఐదవ జిల్లా మహాసభలు ఆగస్టు 22న జరిగాయి. సుందరయ్య నగర్ లో ఉట్టికొట్టు - చీరపట్టు కార్యక్రమంలో ఐదవ, డివైఎఫ్.ఐ. నాయకుల పాల్గొన్నారు.

చిత్తూరు జిల్లా : చిత్తూరు జిల్లా తూర్పు మండలంలో అప్పుల భాదతో ఆత్మహత్య చేసుకొన రైతు కుటుంబాలను సి.పి.యం. బృందం రాష్ట్ర నాయకులు రమాదేవిగారు పరామర్శించారు.

ప్రకాశం : ప్రకాశం జిల్లా ఒంగోలు లో రాజ్యాంగాన్ని రక్షించుకుందాం. అత్యాచారాలను అరికడద్దాం. సమానత్వాన్ని సాధించుకుందాం అని బాలికలు మహిళలు ప్రతిజ్ఞ చేశారు. మరియు అంబేద్కర్ విగ్రహం వద్ద ధర్నా చేశారు.

చిత్తూరు జిల్లా రైతు కుటుంబాల పరామర్శ

కర్నూలు స్వాతంత్ర్యదినోత్సవ ప్రదర్శన

ప్రకాశం

అరకువేలి

చింతూరు - బాధిత కుటుంబాన్ని పరామర్శిస్తున్న తులసి

గ్రేటర్ విశాఖ

పశ్చిమగోదావరి....

కాకినాడలో సదస్సు

రాజ్యాంగాన్ని పరిరక్షించుకుందాం... మనువాదాన్ని తిరస్కరిద్దాం... సమనత్వాన్ని సాధించుకుందాం

అనంతపురం

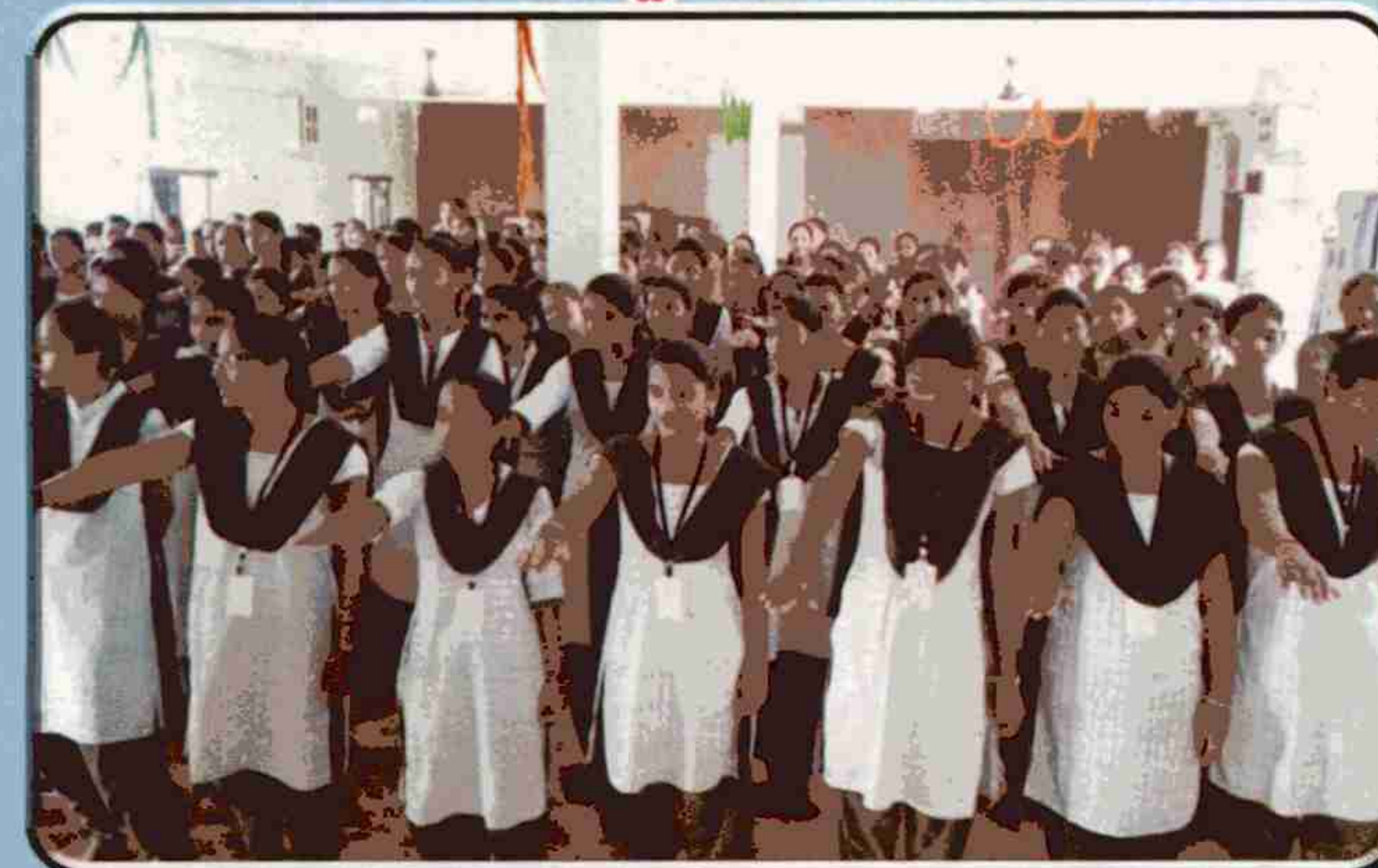
విజయవాడ

పశ్చిమగోదావరి

ప్రకాశం

విజయనగరం

గుంటూరు

నెల్లూరు

కర్నూలు

మనసు ఫౌండేషన్
పుస్తకాల పరిశీలనాపట్టిక

పుస్తకం పంఖ్య	CMV01A 145
పుస్తకం పేరు	చైతన్యమానవి
తారీఖు	21/8/23
మొదట అట్ట	yes
వెనుక అట్ట	yes
మొత్తం పేజీలు	41
పెద్ద సైజు పేజీలు	No
ఖాళీ పేజీలు	No
లేఖ పేజీలు	No
తయారు చేసినది	Sandhya
పేజీలు విడదీసినది	Sandhya
సోన్ చేసినది	pragathi
వరక్ష చేసినది	hema
పేజీలు సరిచూసినది	
బైండింగు చేసినది	
ప్యాకింగు చేసినది	
సోన్ చెయ్యబడింది	
తప్పులు	No
పరిస్థితి	good